

Μιχαήλ Θ. Διαγγελάκης

ΕΠΙΤΟΜΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ
ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Τεύχος Δεύτερον

Προς Χρήσιν

ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ
ΑΝΩΤΕΡΑΙΣ ΤΑΞΕΣΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Εν Κωνσταντινουπόλει

Βιβλιοπωλείον Ι. Κ. Σειτανίδου

1910

ΜΙΧΑΗΛ Θ. ΔΙΑΓΓΕΛΗ

ΕΠΙΤΟΜΟΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ^{διδάσκει τούς κα-}
^{άφεται ή ελληνική}
ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΝΩ ^{λώσης διαίρεται εις}
^{όν, έτυμολογι-}
ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛ

ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡ

ΚΟΝ

ται τὸ μέρος τῆς γραμμα-
περι τῶν φθόγγων ἢ τῶν

ΕΝ ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΛΕΙΟΝ Ι. Κ.

ατῆ, ὁδὸς Μαχμουδίων Μερῶν Αὐτῶν

1911 ἰσχύει, μεταχειρίζεσθε λέ-
πιστολήν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

Ξ
Ξ
Ξ

295

Πᾶν ἀντίτυπον φέρει τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου.

3143

Ι.Κ.ΣΕΪΤΑΝΙΔΗΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Τῆν ἀντιτύπων
ἐκδοτῆς
ἐν Κωνσταντινουπόλει

ΕΝΕΡΓΗ

ΑΡΧΗ

ΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ

ταξάραφ, ὁδῶ Τσεσμέ, ἀρ. 4.

Ἰ.Κ.ΣΕΪΤΑΝΙΔΗΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ

710

ΟΡΙΣΜΟΙ

§ 1. Ἡ ἑλληνικὴ γραμματικὴ διδάσκει τοὺς κανόνας, κατὰ τοὺς ὁποίους λαλεῖται καὶ γράφεται ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα.

§ 2. Ἡ γραμματικὴ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης διαίρεται εἰς 4 μέρη: εἰς φθογγολογικόν, τυπικόν, ἔτυμολογικόν καὶ συντακτικόν.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΚΟΝ

§ 3. Φθογγολογικόν λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, τὸ ὁποῖον πραγματεύεται περὶ τῶν φθόγγων ἢ τῶν φωνῶν.

ΠΕΡΙ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΑΥΤΩΝ

§ 4. Ὅταν ὁμιλῶμεν καὶ γράφωμεν, μεταχειρίζομεθα λέξεις π. γ. ἢ μῆτηρ γράφει ἐπιστολήν.

§ 5. Αἱ λέξεις ἀποτελοῦνται ἐκ συλλαβῶν, αἱ δὲ συλλαβαὶ ἐκ γραμμάτων· π. χ. μήτηρ=μή-τηρ, μ-η-τ-η-ρ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

§ 6. Τὰ γράμματα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι εἰκοσιτέσσαρα, μικρὰ καὶ κεφαλαῖα:

α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, ν, ξ, ο, π, ρ, σ, τ, υ, φ, χ, ψ, ω.

Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, Ω.

§ 7. Ὅλα τὰ γράμματα ὁμοῦ ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν δύο πρώτων γραμμάτων λέγονται ἀλφάβητος ἢ ἀλφάβητον.

ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

§ 8. Τὰ γράμματα διαίρουνται εἰς φωνήεντα καὶ εἰς σύμφωνα.

§ 9. Τὰ φωνήεντα εἶναι 7: α, ε, η, ι, ο, υ, ω· τὰ δὲ σύμφωνα 17: β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ.

Γύμνασμα.—Δι' ἀκρίνον τὰ φωνήεντα καὶ τὰ σύμφωνα τῶν ἐπομένων λέξεων:

χοῆμα, σκόληξ, μήτηρ, πόλις, πατρίς, γέφυρα, ξίφος, ποταμός, χώρα, Νικόλαος, λέων, γαλῆ, βάτραχος, χελώνη, φυτόν, δέρμα, δόξα, ζωή, θρανίον, σωτήρ, ψάλτης, πίναξ, μαθητής, ναός, σχολεῖον.

ΦΩΝΗΕΝΤΑ

§ 10. Τὰ γράμματα **α, ε, η, ι, ο, υ, ω** λέγονται **φωνήεντα**, διότι μόνα ἐκφωνοῦνται καὶ ἀποτελοῦσι συλλαβὴν.

§ 11. Τὰ φωνήεντα διαιροῦνται εἰς **μακρὰ η** καὶ **ω**, εἰς **βραχέα ε** καὶ **ο** καὶ εἰς **δίχρονα α, ι** καὶ **υ**.

§ 12. Τὰ φωνήεντα **α, ι** καὶ **υ** λέγονται **δίχρονα**, διότι ἄλλοτε εἶναι **μακρά**, ἄλλοτε δὲ **βραχέα**.

§ 13. Τὰ μακρὰ φωνήεντα σημειοῦμεν δι' εὐθείας γραμμῆς —, τὰ δὲ βραχέα διὰ καμπύλης ~ π.χ. κῆ-πος, κῶ-πη, οι-λή-γη.

Γύμνασμα.— Νὰ διακριθῶσι τὰ μακρὰ, βραχέα καὶ δίχρονα φωνήεντα τῶν ἐπομένων λέξεων :

λόγος, θύρα, κῆπος, χώρα, ζωή, κόραξ, νέος, μῆλον, ψυχὴ, λίθος, ξύλον, νύξ, φυτόν, μεσημβρία, πίτυρον, πρόδατον, βιβλίον, πίναξ, φύλαξ, χήν, γέρον, τράπεζα, θρανίον.

ΣΥΜΦΩΝΑ

§ 14. Τὰ γράμματα **β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ**, λέγονται **σύμφωνα**, διότι μόνα δὲν δύνανται ν' ἀποτελέσωσι συλλαβὴν, ἀλλ' ἐκφωνοῦνται πάντοτε μετὰ τῶν φωνηέντων π.χ. Πέτρος, Π τ ρ σ.

§ 15. Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς **ἄφωνα** καὶ εἰς **ἡμίφωνα**.

§ 16. Τὰ ἄφωνα εἶναι 9 : **β, γ, δ, κ, π, τ, θ, φ, χ**.

§ 17. Τὰ ἡμίφωνα εἶναι 8 : **ζ, ξ, ψ, λ, μ, ν, ρ, σ (ς)**.

Γύμνασμα.— Νὰ διακριθῶσιν εἰς τὰς ἐπομένας λέξεις,

α') τὰ φωνήεντα καὶ τὰ σύμφωνα,

β') τὰ μακρὰ, τὰ βραχέα καὶ τὰ δίχρονα φωνήεντα

καὶ γ') τὰ ἄφωνα καὶ τὰ ἡμίφωνα.

ναός, κῆπος, δόξα, Στέφανος, πῦρ, τάφος, ξύλον, ψάλτης, λάρυγξ, ρυάκιον, ψόρεμα, βαθύς, θρόνος, κόπος, γράφω, δούλη, κιβωτός, λέων, φαγητόν, περιστέρα, λέξις, μάθημα, γάλα, κεράσιον, Σάββατον, κρέας, μέλισσα, ψιττακός, Χάριλαος.

ΑΦΩΝΑ

§ 18. Τὰ ἄφωνα διαιροῦνται κατὰ τὴν προφορὰν εἰς οὐρανισκόφωνα, χειλεόφωνα καὶ ὀδοντόφωνα ἢ εἰς ψιλὰ, μέσα καὶ δασέα.

	ψιλὰ	μέσα	δασέα
οὐρανισκόφωνα	κ	γ	χ
χειλεόφωνα	π	β	φ
ὀδοντόφωνα	τ	δ	θ

ΗΜΙΦΩΝΑ

§ 19. Τὰ ἡμίφωνα διαιροῦνται εἰς διπλᾶ ζ, ξ, ψ, εἰς ἔνρινα μ καὶ ν, εἰς ὑγρά λ καὶ ρ καὶ εἰς τὸ συριστικὸν σ (ς).

§ 20. Τὰ ἡμίφωνα ζ, ξ, ψ λέγονται διπλᾶ, διότι προῆλθεν ἐκ τῆς ἐνώσεως δύο συμφώνων ζ=σδ, ξ=κσ, ψ=πσ.

Γύμνασμα. — Διάκρινον ὅλα τὰ εἶδη τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων :

Πέλεκυς, χελιδών, ρίς, λιμὴν, θάλασσα, λέων, γίγας, δένδρον, τιμὴ, μέλι, σταφυλὴ, δίστα, πλάξ, πονηρία, διδάσκαλος, σίτος, χώρα, ψῆφος, φῶς, βιβλιοπώλης, ζωγράφος, μολα, τετράδιον, σπόρος, τράπεζα.

ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ

§ 21. Δύο φωνήεντα, ὅταν ἀποτελῶσι μίαν φωνήν, λέγονται **διφθογγοσ**· π. χ. αι=ε, οι=ι.

§ 22. Αἱ διφθογοί εἶναι ἕνδεκα: **αι, ει, οι, υι, αυ, ευ, ου, νυ, ρ, η, φ**.

§ 23. Αἱ διφθογοί **αι, ει, οι, υι, αυ, ευ, ου, νυ**, λέγονται **κύβηται**, αἱ δὲ διφθογοί **ρ, η, φ** λέγονται **καταχρηστικάι**.

§ 24. Τὸ πρῶτον φωνήεν τῶν διφθόγγων λέγεται **προτακτικόν**, τὸ δὲ δεύτερον **ὑποτακτικόν**.

Γύμνασμα.—Νῆ γραφῶσι,

α') τὰ μικρὰ καὶ κεφαλαῖα γράμματα,

β') τὰ φωνήεντα καὶ τὰ σύμφωνα ἰδικιτέρως,

γ') τὰ ἄφωνα καὶ τὰ ἡμίφωνα,

δ') τὰ ψιλά, μέσχα καὶ δασέα,

ε') τὰ οὐρανισκόφωνα, χειλεόφωνα καὶ ὀδοντόφωνα,

ς') τὰ διπλά, ἔρινα, ὑγρά καὶ τὸ συριστικόν

καὶ ζ') αἱ διφθογοί.

ΣΥΛΛΑΒΑΙ

§ 25. Τὰ μέρη, εἰς τὰ ὅποια χωρίζονται αἱ λέξεις, λέγονται **συλλαβαί**· π. χ. σε.λήνη, σε.λή.νη.

§ 26. Ἡ λέξις, ἣ ὅποια ἔχει μίαν συλλαβήν, λέγεται **μονοσύλλαβος**· π. χ. μῦς.

§ 27. Ἡ λέξις λέγεται **δισύλλαβος**, ὅταν ἔχη δύο συλλαβάς· π. χ. γα.λή.

§ 28. Ἡ λέξις, ὅταν ἔχη τρεῖς συλλαβάς, λέγεται **τρισύλλαβος**· π. χ. γέ.φυ.ρα.

§ 29. Ἡ λέξις, ἡ ὅποια ἔχει περισσότερας τῶν τριῶν συλλαβάς, λέγεται **πολυσύλλαβος**· π. χ. *στρα-τι-ώ-της*.

§ 30. Ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς λέξεως λέγεται **λήγουσα**, ἡ πρὸ τῆς ληγούτης **παραλήγουσα** καὶ ἡ πρὸ τῆς παραληγούσης **προπαραλήγουσα**·

π. χ. *μα* *θη* *τῆς*
 προπαραλήγουσα παραλήγουσα λήγουσα

Γύμνασμα. — α') Ὅρισον τὰς κατωτέρω λέξεις κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συλλαβῶν καὶ

β) διακρίνον τὴν λήγουσαν, παραλήγουσαν καὶ προπαραλήγουσαν αὐτῶν.

χελιδών, θάλασσα, σταφυλή, δένδρον, μῦς, κήραξ, πιπνόν, διδάσκαλος, κῆπος, βιβλιοπώλης, φῶς, μέλι, νύξ, κιμωλία, κόπος, στρατιώτης, βιβλίον, κάτοπτρον, τράπεζα.

ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΣ

§ 31. Ὁ χωρισμὸς τῶν λέξεων εἰς συλλαβάς λέγεται **δι-συλλαβισμὸς**· π. χ. *αγο-λεῖ-ον*, *μα-θη-τής*.

§ 32. Ὁ συλλαβισμὸς τῶν λέξεων γίνεται κατὰ τοὺς ἐπομένους κανόνας :

α') Σύμφωνον μεταξὺ δύο φωνηέντων συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· π. χ. *σε-λή-νη*.

β') Δύο ἢ τρεῖς σύμφωνα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ὅταν ὑπάρχωσιν ἐν ἀρχῇ λέξεως ἑλληνικῆς· π. χ. *ἀ-στρα-πή*.

γ') Δύο ἢ τρεῖς σύμφωνα μεταξὺ δύο φωνηέντων χωρίζονται, ὅταν δὲν ὑπάρχωσιν ἐν ἀρχῇ λέξεως ἑλληνικῆς· π. χ. *ἀν-θρω-πος*.

δ') Δύο ὅμοια σύμφωνα χωρίζονται π. χ. ἴτ-πος.

ε') Αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦνται ἐκ δύο ἢ καὶ περισσότερων λέξεων, χωρίζονται εἰς τὰ μέρη των π. χ. συγ-γε-νής.

ς') Τὸ σύμφωνον, τοῦ ὁποῖου τὸ φωνῆεν ἐχάθη, συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος· π. χ. πα-ρέ-χω.

Γύμνασμα.—Χώρισον τὰς ἐπομένας λέξεις εἰς συλλαβάς.

ξύλον, σελήνη, ἀστραπή, κάτοπτρον, πίθηκος, ἀνθρωπος, σκάπτω, πρόθυμος, πέριξι, πρύμνη, πῶρα, πάρδαλις, παρθένος, κίτρινον, δένδρον, τακτικός, βιβλίον, μαθητής, κάνιστρον, γύμνασμα, χελιδών, σύντροφος, πρόστιμον, κάθοδος, μέθοδος, κατέδη, κατήλθε, παράγω.

ΧΡΟΝΟΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΑΒΩΝ

§ 33. Ἡ συλλαβὴ εἶναι **βραχεῖα**, ὅταν ἔχη βραχὺ φωνῆεν· π. χ. ρόδο^ν, ξέρο^ς.

§ 34. Ἡ συλλαβὴ εἶναι **μακρὰ**, ὅταν ἔχη μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον· π. χ. κώ-δω^ν, ἐ-παί-τη^ς.

§ 35. Αἱ λήγουσαι τῶν λέξεων, αἱ ὁποῖαι ἔχουσιν **αι** καὶ **οι** ἄνευ τελικοῦ συμφώνου, εἶναι **βραχεῖαι**· π. χ. καλοί, οἰκίαι.

§ 36. **Θέσει μακρὰ** εἶναι ἡ συλλαβὴ, ὅταν ἔχη βραχὺ ἢ δίχρονον φωνῆεν, μετ' αὐτὸ δὲ ὑπάρχωσι δύο ἢ τρία σύμφωνα ἢ διπλοῦν· π. χ. ἐ-χθροί, ἄν-θρω-πο^ς, τό-ξο^ν.

§ 37. Ἡ **δίχρονος συλλαβὴ** ἄλλοτε εἶναι μακρὰ, ἄλλοτε δὲ βραχεῖα· π. χ. μοῖ-ρα, χῶ-ρα.

Γύμνασμα.—Δάκρινον τὰς μακρὰς καὶ βραχεῖας συλλαβὰς τῶν λέξεων :

νῆσος, κόπος, ξένος, χόρτος, κώπη, τάξις, ψάλτης, γέροντες, ζῶον, οἶτος, σελήνη, ἄστρον, ξένοι, χώραι, γονεύς, παῖς, μοῖρα, οἰκίαι, χώρα, μυῖα, σχολεῖον.

ΤΟΝΟΙ

§ 38. Ἐξ ὄλων τῶν συλλαβῶν τῶν λέξεων μία προφέρεται δυνατώτερον τῶν ἄλλων· π. χ. παι-δί-ον.

§ 39. Ἐπὶ τῶν συλλαβῶν, αἱ ὅποια προφέρονται δυνατώτερον, τίθενται ἰδιαιτέρα σημεῖα, τὰ ὅποια λέγονται **τόνοι**.

§ 40. Οἱ τόνοι εἶναι τρεῖς: ὀξεῖα (´), βαρεῖα (˘) καὶ περισπωμένη (ˊ).

§ 41. Ἡ ὀξεῖα τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, παραληγούσης καὶ προπαραληγούσης· π. χ. καρπός, μήτηρ, μάχαιρα.

§ 42. Ἡ βαρεῖα τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης, ὅταν δὲν ὑπάρχη κατόπιν σημεῖον στίξεως· ἄλλως μεταβάλλεται εἰς ὀξεῖαν· π. χ. στρατός στρατός.

§ 43. Ἡ περισπωμένη τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ παραληγούσης· π. χ. γελῶ, μῆλον.

§ 44. Ὄξύτονος λέγεται ἡ λέξις, ὅταν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. χ. κυνηγός· παροξύτονος, ὅταν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς παραληγούσης· π. χ. ξένος· προπαροξύτονος, ὅταν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης· π. χ. γέφυρα.

§ 45. Περισπωμένη λέγεται ἡ λέξις, ὅταν ἔχη περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. χ. μελειῶ· προπερισπωμένη λέγεται ἡ λέξις, ὅταν ἔχη περισπωμένην ἐπὶ τῆς παραληγούσης· π. χ. σῶμα.

Γύμνασμα.—Ὄνόμασον τὰς ἀκολουθοῦσας λέξεις, ὡς τονίζονται.
 μαθητῆς, βιβλίον, πρόβατον, βραβεῖον, κηπουρός, στρα-
 τιώτης, κριτής, πίναξ, μάθημα, κῆπος, γαλῆ κεφάλῃ, τρά-
 πεζα, γῆ, νῆσος, ψωλέα, στρουθίον.

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

§ 46. Πᾶσα βραχέα συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται· π. χ. *λό-γος, ξέ-ρος.*

§ 47. Πᾶτα θίσει μικρὰ συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται· π. χ. *τά-ξις.*

§ 48. Ἡ προπαραλήγουσα πάντοτε ὀξύνεται· π. χ. *θάνα-τος, μάχαιρα.*

§ 49. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι μικρὰ, ἡ παραλήγουσα το-
 νιζομένη ὀξύνεται· π. χ. *σε.λήνη.*

§ 50. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι μικρὰ, ἡ προπαραλήγουσα
 συνήθως δὲν τονίζεται· π. χ. *ἀνθρώπου.*

§ 51. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι βραχέα, ἡ προπαραλήγουσα
 τονίζεται· π. χ. *ἄνθρωπος.*

§ 52. Μικρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχέας ληγούσης περι-
 σπᾶται· π. χ. *μνήμα.*

§ 53. Εἰς τὰς διφθόγγους ὁ τόνος τίθεται ἐπὶ τοῦ ὑποτα-
 κτικοῦ φωνήεντος· π. χ. *χαίρω.*

§ 54. Πᾶσα λέξις, λήγουσα εἰς **αυ, ευ** καὶ **ου**, τονιζο-
 μένη περισπᾶται· π. χ. *παρταχοῦ, βασιλεῦ.*

Γύμνασμα.—Τονίσσον τὰς λέξεις :

νομος, ναος, μνηλον, νησος, κωδων, κηφην, δωρον, δωδεκα,
 σχολειον, που, πανταχου, γονευ, παραθυρον, γεφυρα, μητηρ,
 πετρα, βαμβαξ, χωραι, κηποι, χαιρω, γραφειον, ταξις, χοιρος,
 ζων, τετραδιον, τετραδιου, προβατων.

ΠΝΕΥΜΑΤΑ

§ 55. Πᾶσα λέξις ἀρχομένη ἀπὸ φωνῆεν δέχεται **πνεύμα**· π. χ. *ἄηρ, ἅγιος*.

§ 56. Τὰ πνεύματα εἶναι δύο: **ψιλῆ** (') καὶ **δασειᾶ** (').

§ 57. Ὅπως οἱ τόνοι, οὕτω καὶ τὰ πνεύματα τίθενται ἐπὶ τοῦ ὑποτακτικοῦ φωνήεντος τῶν διφθόγγων· π. χ. *αὐτός, αὔρα*.

§ 58. Αἱ περισσότεραι λέξεις δέχονται **ψιλῆν**.

§ 59. Πᾶσα λέξις ἀρχομένη ἀπὸ **υ** δασύνεται· π. χ. *ὑπάρχω*.

§ 60. Τὰς δασυνομένας λέξεις διακρίνομεν συνήθως ἐκ τῆς προφορᾶς θέτοντες πρὸ αὐτῶν μίαν τῶν λέξεων **κατά, ἀπό, μετά**· π. χ. *αγιαζω, καθαγιαζω=αγιαζω· οδος, κάθοδος=ὁδός, αρπάζω, ἀφαρπάζω=ἀρπάζω, ερμηνεύω, μεθερμηνεύω=ἐρμηνεύω*.

ΑΤΟΝΟΙ ΛΕΞΕΙΣ

§ 61. Ἄτονοι λέξεις ἢ ἄτονα λέγονται λέξεις μονοσύλλαβοι, αἱ ὁποῖαι δὲν δέχονται τόνον.

§ 62. Αἱ ἄτονοι λέξεις εἶναι δέκα:

α') 4 ἄρθρα **ὀ, ἦ, οἶ, αἶ**·

β') 3 προθέσεις **ἐν, εἰς, ἐκ**·

γ') τὰ μόρια **ὡς καὶ οὐ**·

καὶ δ') ὁ σύνδεσμος **εἰ**·

ΠΑΘΗ ΤΩΝ ΦΩΝΗΕΝΤΩΝ

§ 63. **Πάθη** λέγονται αἱ μεταβολαί, τὰς ὁποίας πάσχοι τὰ φωνήεντα.

§ 64. Πάθη τῶν φωνηέντων εἶναι: ἡ ἔκτασις, ἡ τροπή, ἡ συστολή, ἡ συγκοπή, ἡ συναίρεσις. ἡ ἔκθλιψις καὶ ἡ κοῤῥασις.

1. Ἐκτασις.

§ 65. Ἐκτασις λέγεται ἡ μεταβολὴ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν· π. χ. ἀκούω, ἤκουον.

2. Τροπή.

§ 66. Τροπή λέγεται ἡ μεταβολὴ φωνήεντος εἰς ἄλλο φωνῆεν τοῦ ἰδίου χρόνου· π. χ. τρέφω, τροφή.

3. Συστολή.

§ 67. Συστολή λέγεται ἡ μεταβολὴ μακροῦ φωνήεντος εἰς βραχύ· π. χ. δίδω, δόσις.

4. Συγκοπή,

§ 68. Συγκοπή λέγεται ἡ ἀποβολὴ φωνήεντος ἐν μέσῳ λέξεως· π. χ. πατέρος-πατρός.

5. Συναίρεσις.

§ 69. Συναίρεσις λέγεται ἡ συνένωσις δύο φωνηέντων ἢ ἐνὸς φωνήεντος καὶ μιᾶς διφθόγγου εἰς φωνῆεν μακρόν ἢ διφθόγγον· π. χ. γαίεα=γαίη, γαίαι=γαίαι.

§ 70. Τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν περισπᾶτι,

ὅταν τονίζηται τὸ πρῶτον τῶν συναϊρεθέντων φωνηέντων· π. χ. *σुकѧ=σुकѧ*, ὀξύνεται δέ, ὅταν τονίζηται τὸ δεύτερον· ὡς *δαїс=δάс*.

6. Ἐκθλιψις.

§ 71. Ἐκθλιψις λέγεται ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ βρα-
χέος φωνηέντος λέξεως· πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ τῆς ἐπομένης· π. χ.
κατὰ ἐμοῦ=κατ' ἐμοῦ.

§ 72. Σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως εἶναι ἡ ἀπόστροφος (').

§ 73. Ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις δασύνηται, τὸ ψιλὸν σύμ-
φωνον τῆς προηγουμένης λέξεως τρέπεται εἰς δασύ· π. χ.
κατὰ ἡμῶν, κατ' ἡμῶν, καθ' ἡμῶν.

§ 74. Κατὰ τὴν ἐκθλιψιν ὁ τόνος, τῶν μὲν κλιτῶν λέ-
ξεων ἀναβιβάζεται εἰς τὴν προηγουμένην συλλαβὴν, τῶν δὲ
ἀκλίτων χάνεται· π. χ. *πολλὰ εἶπες, πόλλ' εἶπες, παρὰ ἐκεί-
νου παρ' ἐκείνου*.

7. Κράσις.

§ 75. Κράσις λέγεται ἡ συγχώνεσις διὰ συναϊρέσεως
δύο λέξεων εἰς μίαν· π. χ. *καὶ ἐγὼ=καγὼ*.

§ 76. Τὸ σημεῖον τῆς κράσεως λέγεται **κορωνίς** (').

§ 77. Κατὰ τὴν κράσιν τὸ **ι** καὶ ὁ **τόνος** χάνονται, ὅταν
εὑρίσκωνται ἐν τῇ πρώτῃ λέξει· π. χ. *καὶ ἐγὼ, καγὼ, καὶ
εἶτα, κᾶτα*.

§ 78. Τὸ δασύ πνεῦμα, τῆς μὲν πρώτης λέξεως διατηρεῖται
καὶ μετὰ τὴν κράσιν, τῆς δὲ δευτέρας χάνεται, ἀποῦ τραπῆ
τὸ ψιλὸν σύμφωνον τῆς προηγουμένης λέξεως εἰς δασύ· π. χ.
-ὁ ἀνήρ=ἀνήρ, τὸ ἱμάτιον=θοῖμάτιον.

§ 79. Τὸ φωνῆεν, τὸ ὁποῖον προκύπτει ἐκ κρίσεως, εἶναι μακρόν· π. γ. τὰ ἄλλα=τᾶλλα.

Γύνασμα. — Ἐράρυσσον τὰ γνωστὰ πάθη τῶν φωνηέντων ἐπὶ τῶν ἐξῆς λέξεων :

κατὰ ἡμῶν, μετὰ αὐτοῦ, γαλέα, γελάω, καὶ ἐκείνος, ἐλπίζον, τὸ ἐλάχιστον, διὰ αὐτόν, μπιέρος, τρεψή, κατὰ ἐκαστην, τὰ ἄλλα, τὸ ἐναντίον, γέρωντες, ποιηίν, δῶσις, Ξενόφων, ἐρχόμεν, δκουον, λέον, τὰ ἀγαθὰ, λέγος, χειλιδόν, πατέρ, ἀπδόν, πολλὰ ἔλεγε, ἀντὶ ἐμοῦ.

ΠΑΘΗ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΩΝ

§ 80. **Χειλεόφωνον** μετὰ τοῦ σ ἐνοῦται εἰς ψ· ὡς ἀραβε=ἄραψ, ἔγραψα=ἔγραψα.

§ 81. **Οὐρανισκόφωνον** μετὰ τοῦ σ ἐνοῦται εἰς ξ· ὡς κόρακι=κόραξ, ἔτρεχσα=ἔτρεξα.

§ 82. **Ὀδοντόφωνον** πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται· ὡς τάπητις=τάτης, γραφίδις=γραφίς.

§ 83. Τὸ ν καὶ ντ πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλονται· ὡς ρίσις=ρίσις, ὀδόντις=ὀδοῦς.

§ 84. Τὸ ν πρὸ τῶν **χειλεοφώνων** τρέπεται εἰς μ· ὡς συν-πατριώτης=σνμπατριώτης.

§ 85. Τὸ ν πρὸ τῶν **οὐρανισκοφώνων** τρέπεται εἰς γ· ὡς συν-γενής=συγγενής.

§ 86. Τὸ ν πρὸ τῶν ὑγρῶν λ, μ, ν, ρ ἀφομοιοῦται· ὡς συν-λόγος = σνλλογος, συν-μαθητής = σνμμαθητής, συν φοῆ = σνρροή.

§ 87. Τὸ **δ** πρὸ τοῦ **ν** τρέπεται εἰς **ν**: Πέλοπος-νῆσος = Πελοπόννησος.

§ 88. Τὸ **κ** καὶ τὸ **χ** μετὰ τοῦ **ι** τρέπονται εἰς δύο **ττ**: ὡς φυλάκιω = φυλάττω, τaráχιω — τaráττω.

§ 89. Τὰ οὐρηνισκίφων κ, γ, χ, πρὸ τοῦ **μ** τρέπονται εἰς **γ**: ὡς πλέμα = πλέγμα.

§ 90. Τὰ χειλεόφωνα π, β, φ πρὸ τοῦ **μ** τρέπονται εἰς **μ**: ὡς βλέπ-μα = βλέμμα, τρίβ-μα = τρίμμα, γράφ-μα — γράμμα.

§ 91. Τὰ ὀδοντόφων τ, δ, θ πρὸ τοῦ **μ** τρέπονται εἰς **δ**: ὡς ἰδ-μα = ἴσμα.

§ 92. Τὸ **θ** διπλασιάζεται, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη βραχύφωνῃεν: ὡς ρέω = ῥρεον.

§ 93. Τὸ **γ** καὶ τὸ **δ** μετὰ τοῦ **ι** τρέπονται εἰς **ζ**: ὡς ἐλπιδίω = ἐλπίζω, ἀρπάγιω = ἀρπάζω.

§ 94. Τὰ ψιλὰ κ, π, τ πρὸ τῆς δασείας τρέπονται εἰς δασεῖς θ, φ, χ: ὡς κατ' ἡμῶν = καθ' ἡμῶν

§ 95. Ὅταν εἰς δύο κατὰ σειράν συλλαβὰς ὑπάρχη δασὺ σύμφωνον, τὸ δασὺ τῆς πρώτης συλλαβῆς τρέπεται εἰς ψιλόν: ὡς θρίχες = τρίχες.

Γύμνασμα. — Διόρθωσον τὰς ἐπομένας λέξεις :

ἐτιμεῖσα, χάρακς, συνφωνία, κατάρους, συνλαδὴ, συνχαίρω, ἐπιμερίς, φύλακς, ἐλπίδς, χάριτς, γράφ-μα, συνπάθεια, στέψμα, συνκάτοικος, σύνλογος, συνράπτω, τaráχιω, εραψα, ἐνκέφαλος, κόπμα, βάπμα, σύνμαχος, πανμεγέθης, ἐνγράμματος, κάλυπμα, σύνσωμος, συνσίτιον, ἐνκρίνω, ἐνρινον, ἐν-κλισις, σύνζυγος.

ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΙΞΕΩΣ

§ 96. Σημεία στίξεως εἶναι :

ἡ τελεία .	αἱ παρενθέσεις ()
ἡ ἄνω τελεία ·	τὰ εἰσαγωγικά « »
τὸ κόμμα ,	τὰ ἀποδιωπτικὰ ...
τὸ ἐρωτηματικόν ;	ἡ παράγραφος §
τὸ θαυμαστικόν !	τὸ διαιρητικόν -
τὰ διαλυτικὰ . .	τὸ ὑφέν ~
ἡ ἀπόστροφος '	τὸ ἐπεξηγηματικόν :
ἡ κορωνίς '̄	αἱ ἀγκύλαι []
ἡ παῦλα —	

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΤΥΠΙΚΟΝ

§ 97. **Τυπικόν** κλεῖται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, τὸ ὁποῖον πραγματεύεται περὶ τῶν τύπων τῶν λέξεων.

§ 98. **Τύποι** λέγονται αἱ διάφοροι μορφαί, τὰς ὁποίας λαμβάνουσιν αἱ λέξεις.

ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§ 99. Ὅσαι αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα, ὅταν ὁμιλῶμεν καὶ γράφωμεν, λέγονται **μέρη τοῦ λόγου**.

§ 100. Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶναι δέκα : ἄρθρον, σί-

διαστικόν, επίθετον, ἀντωνυμία, ῥῆμα, μετοχή, πρόθεσις, ἐπίρρημα, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.

§ 101. Τὰ μέρη τοῦ λόγου διαίρουνται εἰς κλιτὰ καὶ εἰς ἄκλιτα.

§ 102. Κλιτὰ λέγονται τὰ μέρη τοῦ λόγου, τὰ ὁποῖα κλίνονται, ἄκλιτα δέ, ὅσα δὲν κλίνονται.

§ 103. Τὰ κλιτὰ εἶναι εἷς : τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία, τὸ ῥῆμα, καὶ ἡ μετοχή.

§ 104. Τὰ ἄκλιτα εἶναι τέσσαρα : ἡ πρόθεσις, τὸ ἐπίρρημα, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώνημα.

ΠΡΩΤΙΚΑ

§ 105. Τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία καὶ ἡ μετοχή λέγονται πρωτικά, διότι ἔχουσι γένος, ἀριθμὸν, κλίσιν καὶ πτώσιν.

§ 106. Τὰ γένη εἶναι τρία : ἀρσενικόν, θηλυκόν καὶ οὐδέτερον· π. χ. ἀνήρ, γυνή, παιδίον.

§ 107. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι δύο : ἐνικός καὶ πληθυντικός.

108. Ὁ ἐνικός ἀριθμὸς σημαίνει ἓν, ὁ δὲ πληθυντικός πολλά· π. χ. παιδίον, παιδιά.

§ 109. Αἱ κλίσεις εἶναι τρεῖς : πρώτη, δευτέρα καὶ τρίτη.

§ 110. Αἱ πτώσεις εἶναι πέντε : ὀνομαστική, γενική, δοτική, αἰτιατική καὶ κλητική.

§ 111. Ἡ ὀνομαστική καὶ ἡ κλητική λέγονται ὀρθαὶ πτώσεις, ἡ δὲ γενική, δοτική καὶ αἰτιατική πλάγια.

Γύμνασια.— Διίχρινον τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπομείων λέξεων :

ὁ μαθητής, οἱ μαθηταί, τὸ βιβλίον, τὰ βιβλία, ἡ οἰκία, αἱ οἰκίαι, ἡ θάλασσα, τὰ μῆλα, οἱ καρποί, τὸ σχολεῖον, ἡ κεφαλή, αἱ ψυχαί, τὰ φύλλα, οἱ ἵπποι, ὁ πατήρ, αἱ χελιδόνες, αἱ φωλαί, οἱ κόρακες, τὰ πλοῖα.

1. ΑΡΘΡΟΝ

§ 112. Ἄρθρα λέγονται αἱ λέξεις ὁ, ἡ, τό, αἱ ὁποῖαι τίθενται πρὸ τῶν ὀνομάτων π. χ. ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, τὸ παιδίον.

§ 113. Ἐκ τῶν ἄρθρων διακρίνεται τὸ γένος τῶν ὀνομάτων. Οὕτω ἄρσενικοῦ γένους εἶναι, ὅσα λαμβάνουσι τὸ ἄρθρον ὁ, θηλυκοῦ, ὅσα λαμβάνουσι τὸ ἄρθρον ἡ, καὶ οὐδετέρου, ὅσα λαμβάνουσι τὸ ἄρθρον τό· π. χ. ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, τὸ τέκνον.

§ 114. Τὰ ἄρθρα καθιστῶσι τὰ ὀνόματα γνωστὰ καὶ ὠρισμένα π. χ. Ἰωάννης, ὁ Ἰωάννης.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ

	Ἐνικός ἀριθμός.			Πληθυντικός ἀριθμός.		
	Ἄρσεν.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσεν.	Θηλ.	Οὐδ.
Ὄν.	ὁ	ἡ	τό	οἱ	αἱ	τά
Γεν.	τοῦ	τῆς	τοῦ	τῶν	τῶν	τῶν
Δοτ.	τῷ	τῇ	τῷ	τοῖς	ταῖς	τοῖς
Αἰτ.	τόν	τήν	τό	τούς	τάς	τά
Κλ.	ῶ	ῶ	ῶ	ῶ	ῶ	ῶ

Παρατηρήσεις.

§ 115. Τὸ ἄρθρον κλητικὴν δὲν ἔχει καὶ διὰ τοῦτο πρὸ τῆς κλητικῆς τῶν ὀνομάτων τίθεται τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ὦ.

§ 116. Τὰ ἄρθρα **ὄ, ἦ, αἶ, αἶ** δασύνονται καὶ δὲν τονίζονται.

Γύνασμα — Θέσιν τὰ κατάλληλα ἄρθρα πρὸ τῶν ἐπομένων λέξεων :

κῆπος—πατρός,—πατὴρ γράφει πρὸς—θεῖον,—φύλλα τῶν δένδρων πίπτουσιν,—οἰκίαι—πόλεως εἶναι ὑψηλαί,—πίλος—Γεωργίου ἐχάθη,—ψυχαὶ πετῶσιν εἰς—ἀγρούς, ἐν—ναῶ προσεύχονται—χριστιανοί,—Ἰωάννης ἐν—οἰκίᾳ διάγει καλῶς,—κύνες—ποιμένων,—τράπεζαν—οἰκίας—ἀδελφοῦ,—ἀνθρώποις καὶ—ζώοις,—κώδων—ναοῦ,—ιχθύες—θαλάσσης.

2. ΟΝΟΜΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ

§ 117. Οὐσιαστικὰ λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι φανερώνουσι πρόσωπα, ζῶα, φυτὰ ἢ πράγματα· π. χ. *Ἐλένη, γαλῆ, μηλέα, τράπεζα.*

§ 118. Τὰ οὐσιαστικὰ διακροῦνται εἰς **συγκεκριμένα** καὶ εἰς **ἀόητομένα**.

§ 119. **Συγκεκριμένα** λέγονται τὰ οὐσιαστικὰ, τὰ ὁποῖα αἰσθανόμεθα· π. χ. *ἄνθρωπος, δένδρον, λέων.*

§ 120. **Ἀόητομένα** λέγονται τὰ οὐσιαστικὰ, τὰ ὁποῖα δὲν αἰσθανόμεθα, ἀλλὰ μόνον ἐννοοῦμεν· π. χ. *καχόν, ἀρετή, εὐλιχίρεια.*

§ 121. **Κύρια** λέγονται τὰ οὐσιαστικὰ, διὰ τῶν ὁποίων

ὀνομαζόμενον πρόσωπον ἢ πράγμα ὠρισμένον· π. χ. Δημήτριος, Ἀθηναί, Αἴμος.

§ 122. **Προσηγορικά** λέγονται τὰ οὐσιαστικά, διὰ τῶν ὁποίων ὀνομαζόμενον ὅλα τὰ ὁμοειδῆ ὄντα· ὡς παῖδες, οἰκίαι, μητέρες, βιβλία.

§ 123. **Περίληπτικά** λέγονται τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ σημαίνουσι πολλά· π. χ. στρατός, λαός, στόλος, πλῆθος.

Γύνασμα.—Νεὶ δ. αὐριθῶσιν ἐκ τῶν κατωτέρω οὐσιαστικῶν τὰ συγκεκριμένα, τὰ ἀφρημένα, τὰ κύρια, τὰ προσηγορικά καὶ τὰ περιληπτικά :

οἶκος, λαός, ἀρετή, ἀγαθότης, δικαιοσύνη, χαρὰ, ἀδικία, οὐρανός, βιβλίον, στρατός, στρατηγός, πιπνά, χελιδών, ἄρτος, τράπεζα, φιλία, Σπάρτη, Κωνσταντινούπολις, βόες, γαλαῖ, κύνες, Πέτρος, Δημοσθένης, στόλος.

ΘΕΜΑ, ΧΑΡΑΚΤΗΡ, ΚΑΤΑΛΗΞΙΣ

§ 124. **Θέμα** λέγεται τὸ μέρος τῆς λέξεως, τὸ ὅποιον δὲν μεταβάλλεται.

§ 125. **Χαρακτήρ** λέγεται τὸ τελευταῖον γράμμα τῆς ρίζης.

§ 126. **Κατάληξις** λέγεται τὸ μέρος τῆς λέξεως, τὸ ὅποιον μεταβάλλεται.

π. χ.	Θέμα	Χαρακτήρ	Κατάληξις
	λόγ	γ	ος
	χαρ	ρ	ά

ΚΛΙΣΕΙΣ

§ 127. **Κλιτά** λέγονται τὰ μέρη τοῦ λόγου, τὰ ὅποια μεταβάλλουσι κατάληξιν· π. χ. ὁ μαθητής, τοῦ μαθητοῦ, οἱ μαθηταί.

§ 128. Αἱ μεταβολαὶ τῶν κατὰλήξεων γίνονται κατ' ἰδιαιτερον τύπον, ὅστις ὀνομάζεται κλίσις.

§ 129. Αἱ κλίσεις εἶναι τρεῖς: **πρώτη, δευτέρα καὶ τρίτη.**

§ 130. Ὅσα ὀνόματα κλίνονται κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν λέγονται **πρωτόκλιτα**, ὅσα κατὰ τὴν δευτέραν, **δευτεροκλιτα**, καὶ ὅσα κατὰ τὴν τρίτην, **τριτόκλιτα**.

Πρώτη κλίσις.

§ 131. Κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν κλίνονται ὀνόματα ἀρσενικά καὶ θηλυκά, ἐξ ὧν τὰ μὲν ἀρσενικά λήγουσιν εἰς **ας καὶ ης**, τὰ δὲ θηλυκά εἰς **α καὶ η**· π. χ. ὁ νεανίας, ὁ κριτής, ἡ χαρά, ἡ τροφή.

§ 132. Ἡ πρώτη κλίσις οὐδέτερα δὲν ἔχει.

Δευτέρα κλίσις.

§ 133. Κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν κλίνονται ὀνόματα ἀρσενικά καὶ θηλυκά λήγοντα εἰς **ος** καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς **ον**· π. χ. ὁ κῆπος, ἡ ὁδός, τὸ μῆλον.

Τρίτη κλίσις.

§ 134. Κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν κλίνονται τὰ ὀνόματα, τὰ ὅποια ἔχουσιν εἰς τὰς πληγίαις πτώσεις μίαν συλλαβὴν περισσότεράν ἢ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ· π. χ. ὁ γέρον, τοῦ γέροντος, ἡ λαμπάς, τῆς λαμπάδος.

Γύνασμα.—Νὰ διακριθῶσι τὰ πρωτόκλιτα, τὰ δευτερόκλιτα καὶ τὰ τριτόκλιτα τῶν ἐξῆς ὀνομάτων :

πολίτης, χαρά, ταμῖος, λύκος, φυτόν, λέων, χάρις, ἵππος, δικαστής, μαθητής, θάλασσα, γλώσσα, κῆπος, ναός, βιβλίον, μάθημα, ποιμήν, ἀπδών, γερωὶν, ὄρνις, ἰατροίς, κόραξ.

ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

§ 135. Τὰ πρωτόκλιτα ὀνόματα ἔχουσιν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις ἴσας συλλαβὰς καὶ λέγονται ἰσοσύλλαβα.

§ 136. Τὰ πρωτόκλιτα μεταβάλλουσι τὰ καταλήξεις αὐτῶν ὡς ἐξῆς :

	Ἐτικὸς ἀριθμὸς.				Πληθυν. ἀριθμὸς.	
	Ἄρσενικά.		Θηλυκά.		Ἄρσ. Θηλ.	
Ὄν.	ας	ης	α	ἦ	αι	
Γεν.	ου	ου	ας	ης	ων	
Δοτ.	ς	ῆ	ς	ῆ	αις	
Αἰτ.	αν	ην	αν	ην	ας	
Κλ.	α	ἦ-α	α	ἦ	αι	

Παραδείγματα.

	Ἐτικὸς ἀριθμὸς			Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.		
	Ἄρσενικά.			Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.		
Ὄν.	ὁ	νεανίας	κριτής	εἶ	νεανίαι	κριταί
Γεν.	τοῦ	νεανίου	κριτοῦ	τῶν	νεανιῶν	κριτῶν
Δοτ.	τῷ	νεανίῳ	κριτῇ	τοῖς	νεανίαις	κριταῖς
Αἰτ.	τόν	νεανίαν	κριτήν	τούς	νεανίας	κριτάς
Κλ.	ῶ	νεανία	κριτά	ῶ	νεανίαι	κριταί

'Ενικός ἀριθμὸς

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Θηλυκά.

Ὄν.	ἡ	χαρὰ	τροφὴ	αἱ	χαραὶ	τροφαί
Γεν.	τῆς	χαρᾶς	τροφῆς	τῶν	χαρῶν	τροφῶν
Δοτ.	τῇ	χαρᾷ	τροφῇ	ταῖς	χαραῖς	τροφαῖς
Αἰτ.	τὴν	χαρὰν	τροφὴν	τὰς	χαρὰς	τροφὰς
Κλ.	ᾧ	χαρᾷ	τροφῇ	ᾧ	χαραὶ	τροφαί

'Ενικός ἀριθμὸς.

Πληθυντικός ἀριθμὸς.

Θηλυκά.

Ὄν.	ἡ	γλῶσσα	τράπεζα	αἱ	γλῶσσαι	τράπεζαι
Γεν.	τῆς	γλώσσης	τραπέζης	τῶν	γλωσσῶν	τραπέζων
Δοτ.	τῇ	γλώσσει	τραπέζει	ταῖς	γλώσσαις	τραπέζαις
Αἰτ.	τὴν	γλῶσσαν	τράπεζαν	τὰς	γλώσσας	τραπέζας
Κλ.	ᾧ	γλῶσσει	τραπέζει	ᾧ	γλῶσσαι	τραπέζει

Παρατηρήσεις.

§ 137. Ὅσα ὀνόματα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης, εἰς μὲν τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν ὀξύνονται, εἰς δὲ τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν περισπῶνται· π. χ. ἡ χαρὰ, τῆς χαρᾶς, τῇ χαρᾷ, τὴν χαρὰν, ᾧ χαρᾷ.

§ 138. Ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν εἰς **ης** ἀρσενικῶν λήγει εἰς **η**· ὡς ᾧ Μιλτιάδῃ, ᾧ Εἰρηνοδίκῃ, ᾧ Ἀριστείδῃ.

§ 139. Τὰ εἰς **της** καὶ τὰ σύνθετα, τὰ ὅποια λήγουσιν εἰς πῶλος, μέτρης, ὄνης, τρίβης, λάτρης, ἀρχης, λήγουσιν εἰς τὴν κλητικὴν εἰς **α** βραχύ· ὡς ᾧ μαθητά, ᾧ κριτά, ᾧ βιβλιοπῶλα, ᾧ τελῶνα.

§ 140. Τὰ κύρια ὀνόματα κλίνονται εἰς τὸν ἀριθμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπκντῶσιν· ὡς ὁ *Μιλτιάδης*, αἱ *Ἀθηναί*.

§ 141. Ἐν τῶν εἰς **α** ληγόντων θηλυκῶν, ὅσα πρὸ τοῦ **α** ἔχουσι **ῶνῆεν** ἢ **ρ**, φυλάττουσι τὸ **α** εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, ὅσα δὲ ἔχουσι σύμφωνον τρέπουσι τὸ **α** εἰς **η**· ὡς ἡ *χαρά*, τῆς *χαρᾶς*, τῆ *χαρᾶ*· ἡ *οἰκία*, τῆς *οἰκίας*· ἡ *τράπεζα*, τῆς *τραπέζης*, τῆ *τραπέζῃ*.

§ 142. Ἡ κατὰληξις **ας** τῆς πρώτης κλίσεως· εἶναι πάντοτε μικρά· ὡς τὰς *μούσας*, τῆς *οἰκίας*.

§ 143. Πάντα τὰ πρωτόκλιτα οὐσιαστικὰ εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγουσῆς καὶ περισπῶνται· ὡς τῶν *χαρῶν*, τῶν *τροφῶν*, τῶν *τραπέζων*.

Γύμνασμα.— Κλῖνον τὰ ἐξῆς ὀνόματα :

ὁ ἐργάτης, ὁ λοχίας, ὁ κρεοπώλης, ὁ εἰρηνοδίκης, ὁ Ἀριστείδης, ὁ δικαστής, ἡ χώρα, ἡ οἰκία, ἡ χάλαζα, ἡ κεφαλὴ, ἡ ζώνη, ἡ ἐλαία, ἡ ἐσπέρα, ἡ κλίνη, ἡ ἄμαξα, ἡ βροχή, ἡ μαθήτρια, ὁ ἀνθοπώλης, ὁ ποιητής, ἡ ξηρά, ἡ διακοπή, ὁ τελώνης, ὁ πολίτης, ἡ ἀρετή, ἡ μούσα, ἡ σφαῖρα.

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν εἰς **α** ληγόντων θηλυκῶν.

§ 144. Ὅσα θηλυκὰ τρέπουσι τὸ **α** εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς **η**, ἔχουσι τὸ **α** βραχύ· ὡς ἡ *τράπεζα*, ἡ *μούσα*.

§ 145. Ὅλα τὰ ὀξύτονα ἔχουσι τὸ **α** μακρόν· ὡς *φωλεΐα*, *σκιᾶ*.

§ 146. Ὅλα τὰ προπροξύτονα ἔχουσι τὸ **α** βραχύ· ὡς *τέφουρα*, *μάχαιρα*, *τράπεζα*.

§ 147. Τὰ εἰς **εια** προξύτονα ἔχουσι τὸ **α** μακρόν· ὡς *εγία*, *βασιλεία*, *κολακεία*.

§ 148. Τὰ εἰς **ρα** δισύλλαβα, ὅταν ἔχωσιν εἰς τὴν παρλήγουσιν δίφθογγον, πλὴν τῆς **αυ**, ἔχουσι τὸ **α** βραχύ· ὡς μοῖρα, σφαῖρα.

§ 149. Τὰ εἰς **ρα** δισύλλαβα, ὅταν ἔχωσιν εἰς τὴν παρλήγουσιν φωνῆεν ἢ τὴν δίφθογγον **αυ**, ἔχουσι τὸ **α** μακρόν· ὡς χώρα, αὔρα.

§ 150. Τὰ εἰς **αία** δισύλλαβα ἔχουσι τὸ **α** βραχύ· ὡς μαῖα.

§ 151. Τὰ εἰς **αία** ὑπερδισύλλαβα ἔχουσι τὸ **α** μακρόν· ὡς ἐλαία, κεραία.

Γύνασμα. — Τόνισον τὰς λέξεις :

γλωσσα, θαλασσα, χωρα, μαχαιρα, πεινα, δουλεια, βασιλεια, μαια, ἐλαια, ὠρα, πετρα, σαυρα, μοιρα, μουσα σημια, κακια, ἀγορα, φῶλεα, σφαιρα, ἀληθεια, μυια, πρῶρα, σφυρα.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΑ

§ 152. **Συνηρημένα** λέγονται τὰ ὀνόματα, τὰ ὅποια συναίρουσιν ὡς γα.λέα-γα.λή.

§ 153. Τὰ συνηρημένα ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως εἶναι **ὀλοπαθῆ**, ἧτοι συναίρουσιν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις.

Παραδείγματα.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ἄρσενικά.

Ὀν. ὁ Βορρέας-ᾶς	Ἐρμέας-ῆς	οἱ	Ἐρμέαι-αῖ
Γεν. τοῦ Βορρέου-ᾶ	Ἐρμέου-οῦ	τῶν	Ἐρμέων-ῶν
Δοτ. τῷ Βορρέῳ-ᾶ	Ἐρμέῳ-ῆ	τοῖς	Ἐρμέαις-αῖς
Αἰτ. τὸν Βορρέαν-ᾶν	Ἐρμέαν-ῆν	τούς	Ἐρμέας-ᾶς
Κλ. ᾧ Βορρέῳ-ᾶ	Ἐρμέῳ-ῆ	ᾧ	Ἐρμέαι-αῖ

Θηλυκά.

Ὄν.	ἡ	Ἄθηνά	ᾶ	γαλέα	-ῆ	αἶ	γαλέα	-αἶ
Γεν.	τῆς	Ἄθηνάς	-ᾶς	γαλέας	-ῆς	τῶν	γαλέων	-ῶν
Δοτ.	τῇ	Ἄθηνά	-ᾶ	γαλέα	-ῆ	ταῖς	γαλέαις	-αῖς
Αἰτ.	τήν	Ἄθηνά	-ᾶν	γαλέα	-ῆν	τάς	γαλέας	-ᾶς
Κλ.	ῶ	Ἄθηνά	-ᾶ	γαλέα	-ῆ	ῶ	γαλέα	-αῖ

Παρατήρησις.

§ 154. Τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα εἰς ὅλας τὰς πτώσεις περισπῶνται.

Γύμνασια. — Κλίνον κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τὰ ὀνόματα :

ἡ ροδῆ, ἡ λεοντῆ, ἡ ἀμυγδαλῆ, ἡ συκῆ, ὁ Ἀπελλῆς.

ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

§ 155. Τὰ δευτερόκλιτα ὀνόματα εἶναι, ὡς τὰ πρωτόκλιτα, ἰσοσύλλαβα, λημβάνουσι δὲ τὰς ἐπομένας κατὰ λήξεις :

	Ἐρικός ἀριθμός.		Πληθυντικός ἀριθμός.	
	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	
Ὄν.	ος	ον	οι	α
Γεν.	ου	ου	ων	ων
Δοτ.	φ	φ	εις	οις
Αἰτ.	ον	ον	ους	α
Κλ.	ος (ε)	ον	οι	α

Παραδείγματα.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

	Ἄρσεν.	Θηλ.		Ἄρσεν.	Θηλ.
Ὀν.	ὁ λόγος	ἡ ὁδός		οἱ λόγοι	αἱ ὁδοί
Γεν.	τοῦ λόγου	τῆς ὁδοῦ		τῶν λόγων	τῶν ὁδῶν
Δοτ.	τῷ λόγῳ	τῇ ὁδῷ		τοῖς λόγοις	ταῖς ὁδοῖς
Αἰτ.	τὸν λόγον	τὴν ὁδόν		τοὺς λόγους	τὰς ὁδοὺς
Κλ.	ὦ λόγε(ος)	ὦ ὁδοῦ(έ)		ὦ λόγοι	ὦ ὁδοί

Οὐδέτερον.

Ὀν.	τὸ μῆλον		τὰ μῆλα
Γεν.	τοῦ μήλου		τῶν μῆλων
Δοτ.	τῷ μῆλῳ		τοῖς μῆλοις
Αἰτ.	τὸ μῆλον		τὰ μῆλα
Κλ.	ὦ μῆλον		ὦ μῆλα

Παρατηρήσεις.

§ 156. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τρεῖς πτώσεις ὁμοίας: τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν· π. χ. τὸ μῆλον, ὦ μῆλον.

§ 157. Τὸ α εἰς τὸ τέλος τῶν οὐδετέρων εἶναι βραχύ· π. χ. μῆλα.

§ 158. Ἡ κλητικὴ τῶν εἰς ος ἄρσενικῶν καὶ θηλυκῶν λήγει εἰς ος καὶ ε· π. χ. ὦ λόγος καὶ ὦ λόγε.

§ 159. Ὅσα δευτερόκλιτα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης, εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν περισπῶνται, εἰς δὲ τὰς ἄλλας πτώσεις ὀξύνονται· π. χ. ὁ καρπός, τοῦ καρποῦ.

Γύμνασμα.— Κλίνον τὰς λέξεις :

ὁ βοσκός, ἡ ἄσβεστος, τὸ ἔρπετόν, ὁ βάτραχος, ἡ ψῆφος, τὸ ταμεῖον, ὁ τροχός, ἡ τροφός, τὸ τέκνον, ὁ παράδεισος, τὸ κηρίον, τὸ ὄφον, τὸ φαγντόν, ἡ ἐρημός, τὸ κιβώτιον, ὁ ἵππος, τὸ λάχανον, ὁ κυνηγός,

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ

§ 160. Τὰ συνηρημένα τῆς δευτέρας κλίσεως εἶναι ὀλοπαθῆ.

Παραδείγματα.

Ἐρικὸς ἀριθμός.

Πληθυντικὸς ἀριθμός.

Ἄρσεν.

Οὐδ.

Ἄρσεν.

Οὐδ.

Ὄν. ὁ νόος-οῦς τὸ ὀστέον-οῦν	οἱ νόοι-νοῖ τὰ ὀστέα-ᾶ
Γεν. τοῦνόου-νοῦ τοῦ ὀστέου-οῦ	τῶν νόων-ῶν τῶν ὀστέων-ῶν
Δοτ. τῷ νόῳ-ῳ τῷ ὀστέῳ-ῳ	τοῖς νόοις-νοῖς τοῖς ὀστέοις-οῖς
Αἰτ. τὸν νόον-νοῦν τὸ ὀστέον-οῦν	τούς νόους-νοῦς τὰ ὀστέα-ᾶ
Κλ. ὦ νόε-νοῦ ὦ ὀστέον-οῦν	ὦ νόοι-νοῖ ὦ ὀστέα-ᾶ

Παρατήρησις.

§ 161. Τὰ συνηρημένα δευτερόκλιτα εἰς ὅλας τὰς πτώσεις περισπῶνται.

Γύμνασμα.— Κλίνον κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τὰ ἑπόμενα :

ὁ ροῦς, ὁ πλοῦς, ὁ χνοῦς.

ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

§ 162. Τὰ τριτόκλιτα ὀνόματα λέγονται καὶ περιτοσύλλαβα, διότι εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις ἔχουσι μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν ἢ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ· π. χ. ὁ λέων, τοῦ λέοντος.

§ 163. Τὸ θέμα τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων εὐρίσκεται, εἴαν ἐκ τῆς γενικῆς ἀφαιρεθῇ ἡ κατάληξις *ος*· π. χ. ἄραβος, ἄραβ=θέμα, *ος*=κατάληξις.

§ 164. Τὰ τριτόκλιτα ὀνόματα κατὰ τὸν χαρακτήρα χωρίζονται εἰς ῥωνηεντόληκτα καὶ εἰς συμφωνόληκτα· π. χ. ἄραβος=συμφωνόληκτον, πόλεως=ρωνηεντόληκτον.

§ 165. Τὰ συμφωνόληκτα ὀνόματα διακρίνονται εἰς τὰ ἔχοντα χαρακτήρα οὐρανισκόφωνον, χειλεόφωνον, ὄδοντόφωνον, ὑγρὸν καὶ σ.

166. Τὰ τριτόκλιτα λήγουσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ εἰς τὰ φωνήεντα *α, ι, υ, ω* καὶ εἰς τὰ σύμφωνά *ν, ρ, ς, ξ, ψ*.

§ 167. Τὰ τριτόκλιτα λαμβάνουσι τὰς ἐξῆς καταλήξεις:

Ἐνικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ.

Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ.

Ἄρσ.	—	—	εἰς	ἄ
Γεν.	ος	ος	ων	ων
Δοτ.	ι	ι	σι	σι
Αἰτ.	ν-α	—	ας	α
Ἢλ.	—	—	εἰς	α

Παραδείγματα.

1. Ὀνόματα ἔχοντα χαρακτηῖρα οὐρανισκῶνων.

Ἄρσενικά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὀν.	ὁ	κόραξ	ὁ	ὄνουξ	ὁ	λάρυγξ
Γεν.	τοῦ	κόρακος	τοῦ	ὄνουχος	τοῦ	λάρυγγος
Δοτ.	τῷ	κόρακι	τῷ	ὄνουχι	τῷ	λάρυγγι
Αἰτ.	τόν	κόρακα	τόν	ὄνουχα	τόν	λάρυγγα
Κλ.	ᾧ	κόραξ	ᾧ	ὄνουξ	ᾧ	λάρυγξ

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὀν.	οἱ	κόρακες	οἱ	ὄνουχες	οἱ	λάρυγγες
Γεν.	τῶν	κοράκων	τῶν	ὄνούχων	τῶν	λαρύγγων
Δοτ.	τοῖς	κόραξι	τοῖς	ὄνουξι	τοῖς	λάρυγγι
Αἰτ.	τούς	κόρακας	τούς	ὄνουχας	τούς	λάρυγγας
Κλ.	ᾧ	κόρακες	ᾧ	ὄνουχες	ᾧ	λάρυγγες

Θηλυκά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Πληθυντ. ἀριθμός.

Ὀν.	ἡ	πλάξ	αἷξ	αἱ	πλάκες	αἶγες
Γεν.	τῆς	πλακῆς	αἰγῆς	τῶν	πλακῶν	αἰγῶν
Δοτ.	τῇ	πλακί	αἰγί	ταῖς	πλαξί	αἰξί
Αἰτ.	τήν	πλάκα	αἶγα	τάς	πλάκας	αἶγας
Κλ.	ᾧ	πλάξ	αἷξ	ᾧ	πλάκες	αἶγες

Παρατηρήσεις.

§ 168. Ὅσα ὀνόματα ἔχουσι χαρακτηῖρα οὐρανισκῶνων, λαμβάνουσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ ς καὶ τρέπουσι τὸ οὐρανισκῶνων εἰς ξ· ὡς αἶγς = αἷξ.

§ 169. Εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ὁ οὐρανισκόφωνος χαρακτῆρ μετὰ τοῦ **θ** τῆς καταλήξεως τρέπεται εἰς **ξ**· ὡς τοῖς κόρασι=κόραξι.

§ 170. Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα οὐρανισκόφωνον ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν· ὡς ἡ αἶξ, ᾧ αἶξ· ὁ ὄρυξ, ᾧ ὄρυξ.

§ 171. Τὰ μονοσύλλαβα εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις, γενικὴν, δοτικὴν καὶ αἰτιατικὴν, τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· ὡς πλάξ, πλαξός, πλαξι.

Γύμνασμα.— Κλίτον κατὰ τὰ ἀνωτέρω τὰ ἐπόμενα : ὁ φύλαξ, ὁ ἄνθραξ, ὁ πίναξ, ὁ ρύαξ, ὁ φάρυγξ, ὁ κῆρυξ, ἡ μᾶστιξ, ἡ πτέρυξ, ἡ πλάστιγξ, ἡ φλόξ, ἡ διῶρυξ.

2. Ὀνόματα ἔχοντα χαρακτῆρα χειλεόφωνον.

Ἄρσενικά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Πληθυντ. ἀριθμός.

Ὀν.	ὁ	γύψ	ἄραψ	οἱ	γῦπες	ἄραβες
Γεν.	τοῦ	γυπός	ἄραβος	τῶν	γυπῶν	ἀράβων
Δοτ.	τῷ	γυπι	ἄραβι	τῆς	γυψι	ἄραβι
Αἰτ.	τόν	γῦπα	ἄραβα	τούς	γῦπας	ἄραβας
Κλ.	ᾧ	γύψ	ἄραψ	ᾧ	γῦπες	ἄραβες

Θηλυκά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Πληθυντ. ἀριθμός.

Ὀν.	ἡ	σκνίψ	φλέψ	αἱ	σκνίπες	φλέβες
Γεν.	τῆς	σκνιπός	φλεβός	τῶν	σκνιπῶν	φλεβῶν
Δοτ.	τῇ	σκνιπι	φλεβι	ταῖς	σκνιψι	φλεψι
Αἰτ.	τὴν	σκνίπα	φλέβα	τάς	σκνίπας	φλέβας
Κλ.	ᾧ	σκνίψ	φλέψ	ᾧ	σκνίπες	φλέβες

Παρατηρήσεις.

§ 172. Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα χειλεόφωνον λαμβάνουσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικῶς ς, ὅπερ μετὰ τοῦ χειλεόφωνου τρέπεται εἰς ψ· π. χ. ὁ γύπς=γύψ, ὁ ἄραβς=ἄραψ.

§ 173. Εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ὁ χειλεόφωνος χαρακτηῖρ μετὰ τοῦ σ τῆς κατακλιζέως τρέπεται εἰς ψ· ὡς τοῖς ἄραβσι=ἄραψι.

§ 174. Ἡ κλητικὴ τῶν ὀνομάτων τῶν ἐχόντων χαρακτηῖρα χειλεόφωνον εἶναι ὅμοια μετὰ τὴν ὀνομαστικὴν· ὡς ὁ ἄραψ, ὦ ἄραψ.

§ 175. Τὰ μονοσύλλαβα εἰς τὰς πληγίαις πτώσεσιν τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγουμένης· ὡς ὁ γύψ, τοῦ γυπός, ἢ φ.λέψ, τῆς φ.λεβός.

Γύμνασμα.—Κλίτων κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τὰ ἐξῆς: ὁ κώνωψ, ὁ Πέλοψ, ὁ Κύκλωψ, ὁ αἰθίοψ, ὁ σκώληξ, ὁ χάλυψ, ἡ λαίλαψ.

3. Ὄνόματα ἔχοντα χαρακτηῖρα ὀδοντόφωνον.

Ἄρσενικά.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς.

Ὄν.	ὁ	λέβης	γέρων	γίγας	γέλως
Γεν.	τοῦ	λέβητος	γέροντος	γίγαντος	γέλωτος
Δοτ.	τῷ	λέβητι	γέροντι	γίγαντι	γέλωτι
Αἰτ.	τόν	λέβητα	γέροντα	γίγαντα	γέλωτα
Κλ.	ὦ	λέβης	γέρον	γίγαν	γέλως

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	λέβητες	γέροντες	γίγαντες	γέλωτες
Γεν.	τῶν	λεβήτων	γερόντων	γιγάντων	γελώτων
Δοτ.	τοῖς	λέβησι	γέρουσι	γίγασι	γέλωσι
Αἰτ.	τούς	λέβητας	γέροντας	γίγαντας	γέλωτας
Κλ.	ὧ	λέβητες	γέροντες	γίγαντες	γέλωτες

Θηλυκά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ἡ	χάρις	ἐλπίς	ὄρνις	λαμπάς
Γεν.	τῆς	χάριτος	ἐλπίδος	ὄρνιθος	λαμπάδος
Δοτ.	τῇ	χάριτι	ἐλπίδι	ὄρνιθι	λαμπάδι
Αἰτ.	τὴν	χάριν	ἐλπίδα	ὄρνιν	λαμπάδα
Κλ.	ὧ	χάρι	ἐλπίς	ὄρνι	λαμπάς

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	αἱ	χάριτες	ἐλπίδες	ὄρνιθες	λαμπάδες
Γεν.	τῶν	χαρίτων	ἐλπίδων	ὄρνιθων	λαμπάδων
Δοτ.	ταῖς	χάρισι	ἐλπίσι	ὄρνισι	λαμπάσι
Αἰτ.	τάς	χάριτας	ἐλπίδας	ὄρνιθας	λαμπάδας
Κλ.	ὧ	χάριτες	ἐλπίδες	ὄρνιθες	λαμπάδες

Οὐδέτερα.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	τὸ	σῶμα	μέλι
Γεν.	τοῦ	σώματος	μέλιτος
Δοτ.	τῷ	σώματι	μέλιτι
Αἰτ.	τὸ	σῶμα	μέλι
Κλ.	ὧ	σῶμα	μέλι

Πληθυντικός ἀριθμός.

τὰ	σώματα
τῶν	σωμάτων
τοῖς	σώμασι
τὰ	σώματα
ὧ	σώματα

Παρατηρήσεις.

§ 176. Ἡ ὀνομαστικὴ τῶν ὀνομάτων, τὰ ὅποια ἔχουσι χαρακτηριστῆρα ὀδοντόφωνον, σχηματίζεται διὰ προσθήκης τοῦ ς, ὅποτε ὁ ὀδοντόφωνος χαρακτήρ ἀποβάλλεται· ὡς λαμπάδς = λαμπάς, χάρις = χάρις.

§ 177. Ἡ ὀνομαστικὴ τῶν οὐδετέρων γίνεται ἐκ τοῦ θέματος, ἐὰν ἀφαιρεθῇ ἐξ αὐτοῦ ὁ χαρακτήρ· ὡς τὸ σῶμα = σῶμα.

§ 178. Κατὰ γενικὸν κανόνα πάντα τὰ ὀξύτονα σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν· ὡς ἡ λαμπάς, ὦ λαμπάς, ἡ σφραγίς, ὦ σφραγίς.

§ 179. Ἐκ τῶν εἰς ις ληγόντων, τὰ μὲν ὀξύτονα ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν καὶ τὴν αἰτιατικὴν εἰς α, τὰ δὲ μὴ ὀξύτονα τὴν κλητικὴν ἄνευ σ καὶ τὴν αἰτιατικὴν εἰς ν· π. χ. ἡ ἐλπίς, τὴν ἐλπίδα, ὦ ἐλπίς, ἡ χάρις, τὴν χάριν, ὦ χάρις.

§ 180. Ἐκ τῶν ἐχόντων ντ, τὰ μὲν ὀξύτονα σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν, τὰ δὲ παροξύτονα ὁμοίαν μὲ τὸ θέμα· π. χ. ὁ ὀδοῦς, ὦ ὀδοῦς, ὁ γέρον, ὦ γέρον.

§ 181. Τὰ σύμφωνα ντ πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλονται, τὸ δὲ πρὸ αὐτῶν βραχὺ φωνῆεν ἐκτείνεται εἰς μακρόν· π. χ. γέρονται = γέροισι, ὀδόντες = ὀδοῦς.

§ 182. Τὰ μονοσύλλαβα εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης. Ἐξαιροῦνται ὀλίγα τινά· ὡς παίδων, ὤτων, δάδων, φώτων.

Γύμνασμα.—Κλίνον κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τὰ ἀκόλουθα :

ὁ λέων, ὁ ἄρχων, ὁ ἐλέφας, ὁ θεράπων, ἡ σφραγίς, ὁ τάπηξ, ὁ Κάλχας, ὁ ἰδρώς, τὸ θαῦμα, τὸ μνήμα, ἡ ἐφημερίς, ἡ ἐβδομάς, ἡ νεάνις, ὁ πένης, ἡ καθαριότης, ἡ πατρίς, ἡ ἔρις.

4. Ὄνόματα ἔχοντα χαρακτῆρα ὑγρόν.

Ἄρσεικά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	ρήτωρ	ποιμὴν	μῆν	πατῆρ	ἄγων
Γεν.	τοῦ	ρήτορος	ποιμένος	μηνός	πατρός	ἄγωνος
Δοτ.	τῷ	ρήτορι	ποιμένι	μηνι	πατρὶ	ἄγωνι
Αἰτ.	τόν	ρήτορα	ποιμένα	μῆνα	πατέρα	ἄωνα
Κλ.	ῶ	ρήτορ	ποιμὴν	μῆν	πάτερ	ἄγων

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	ρήτορες	ποιμένες	μῆνες	πατέρες	ἄγωνες
Γεν.	τῶν	ρητόρων	ποιμένων	μηνῶν	πατέρων	ἄγωνων
Δοτ.	τοῖς	ρήτορσι	ποιμέσι	μήσι	πατράσι	ἄγωσι
Αἰτ.	τούς	ρήτορας	ποιμένας	μῆνας	πατέρας	ἄωνας
Κλ.	ῶ	ρήτορες	ποιμένες	μῆνες	πατέρες	ἄγωνες

Ἐρικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	βραχίων	κλητῆρ	οἱ	βραχίονες	κλητῆρες
Γεν.	τοῦ	βραχίονος	κλητῆρος	τῶν	βραχιόνων	κλητῆρων
Δοτ.	τῷ	βραχίονι	κλητῆρι	τοῖς	βραχίονσι	κλητῆρσι
Αἰτ.	τόν	βραχίονα	κλητῆρα	τούς	βραχίονας	κλητῆρας
Κλ.	ῶ	βραχίον	κλητῆρ	ῶ	βραχίονες	κλητῆρες

Θηλυκά.

	Ἐρικὸς ἀριθμὸς.		Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.		
Ὄν.	ἡ ρίς	χελιδῶν	αἱ	ρίνες	χελιδόνες
Γεν.	τῆς ρινός	χελιδόνος	τῶν	ρινῶν	χελιδόνων
Δότ.	τῇ ρινί	χελιδόνι	ταῖς	ρиси	χελιδόσι
Αἰτ.	τὴν ρίνα	χελιδόνα	τάς	ρίνας	χελιδόνας
Κλ.	ῶ ρίς	χελιδῶν	ῶ	ρίνες	χελιδόνες

Παρατηρήσεις.

§ 183. Τὰ ὑγρόληκτα σχηματίζουνσι σχεδὸν πάντα τὴν ὀνομαστικὴν ἀνευ ς· π. χ. ἀγῶν, χελιδῶν, μήν, πατήρ.

§ 184. Ὀλίγιστα ἔχοντα χαρακτηῖρα ν, σχηματίζουνσι τὴν ὀνομαστικὴν διὰ προσθήκης τοῦ ς. Εἰς ταῦτα ἀποβάλλεται τὸ ν πρὸ τοῦ ς καὶ ἐκτείνεται τὸ βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος εἰς μακρόν· π. χ. ρίς=ρίς, τάλας=τάλας, μέλας=μέλας.

§ 185. Ἐκ τῶν ὑγρόληκτων τὰ μὲν ὀξύτονα ἔχουσι τὴν κλητικὴν ἰμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν, τὰ δὲ μὴ ὀξύτονα ὀμοίαν μὲ τὸ θέμα. Ἐξαιροῦνται τὰ ὀνόματα πατήρ καὶ σωτήρ· π. χ. ὁ ἀγῶν, ὦ ἀγῶν, ὁ ποιμήν, ὦ ποιμήν, ὁ πατήρ, ὦ πάτερ, ὁ ρήτωρ, ὦ ρήτορ, ὁ σωτήρ, ὦ σωτήρ.

§ 186. Εἰς τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα ρ, συγχόπτεται ἐνίοτε τὸ ε εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικού, εἰς δὲ τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ε παρεντίθεται α βραχὺ· π. χ. πατήρ=πάτρός, πατέρι=πατρί, πατέροι=πατράσι.

Γύμνασμα.—Κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα κλῖνον τὰ ἐπόμενα:

ὁ Ἕλλην, ὁ σωτήρ, ἡ μήτηρ, ἡ θυγάτηρ, ὁ ἀστήρ, ὁ σωλὴν, ὁ λιμὴν, ὁ δελφίν, ὁ λειψών, ὁ αἰὼν, ἡ ἀπδών, ὁ παιάν, ἡ εἰκὼν, ὁ χειμών, ὁ πνεῦμων.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΑ

§ 187. Τὰ συνηρημένα ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως εἶναι ὀλοπαθῆ ἢ ὀλιγοπαθῆ, διακρίνονται δὲ κατὰ τὸν χαρακτηῆρα εἰς ἀφωρόληκτα, εἰς ὑγρόληκτα, εἰς διγυρόληκτα καὶ εἰς φωνεντόληκτα.

Παραδείγματα.

1. Ἀφωρόληκτα.

Ἀρσενικά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ Ξενοφάων-ων	Δοτ.	τῷ Ξενοφρόντι-ῶντι
Γεν.	τοῦ Ξενοφρόντος-ῶντος	Αἰτ.	τὸν Ξενοφρόντα-ῶντα
		Κλ.	ῶ Ξενοφρών-ῶν

Ἐρικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ πλακείης-οῦς	οἱ	πλακέντες-οῦντες
Γεν.	τοῦ πλακέντος-οῦντος	τῶν	πλακέντων-οῦντων
Δοτ.	τῷ πλακέντι-οῦντι	τοῖς	πλακέσι-οῦσι
Αἰτ.	τὸν πλακέντα-οῦντα	τούς	πλακέντας-οῦντας
Κλ.	ῶ πλακείης-οῦς	ῶν	πλακέντες-οῦντες

2. Ὑγρόληκτα.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ Ποσειδάων-ων	Δοτ.	τῷ Ποσειδάωνι-ῶντι
Γεν.	τοῦ Ποσειδάονος-ῶνος	Αἰτ.	τὸν Ποσειδάονα-ῶνα
		Κλητ.	ῶ Ποσειδῶν

3. Σιγμόκληκτα.

Ἄρσενικά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	Σωκράτης	ὁ	Περικλῆς-ῆς
Γεν.	τοῦ	Σωκράτεος-ους	τοῦ	Περικλέεος-έους
Δοτ.	τῷ	Σωκράτεϊ-ει	τῷ	Περικλέει-έει-εἶ
Αἰτ.	τόν	Σωκράτεα-τι(ν)	τόν	Περικλέεα-έα-ῆ
Κλ.	ῶ	Σώκρατες	ῶ	Περικλέες-εις

Θηλυκά.

Οὐδέτερα.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ἐρικ. ἀριθ. Πληθ. ἀριθ.

Ὄν.	ἡ	αἰδώς	ἥως	τὸ	γένεος	τὰ	γένεα-η
Γεν.	τῆς	αἰδέος-οῦς	ἠέος οὔς	τοῦ	γένεος	ους	τῶν γενέων ὦν
Δοτ.	τῇ	αἰδέῳ-οἶ	ἠέῳ-οἶ	τῷ	γένεϊ-ει	τοῖς	γένεσι
Αἰτ.	τὴν	αἰδέα-ῶ	ἠέα-ῶ	τὸ	γένος	τὰ	γένεα-η
Κλ.	ῶ	αἰδοῖ	ἠοῖ	ῶ	γένος	ῶ	γένεα-η

Παρατηρήσεις.

§ 188. Τὰ συνηρημένα ἀφωνόκληκτα σχηματίζουνσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μετὴν ὀνομαστικῆν· π. χ. ὁ Ξεροφῶν, ῶ Ξεροφῶν.

§ 189. Εἰς τὰ σιγμόκληκτα τὸ **σ** ἀποβάλλεται μεταξὺ τῶν φωνηέντων καὶ τὰ φωνήεντα συναιροῦνται· π. χ. τοῦ γένεσος = γένεος = γένους, τὰ γένεσα = γένεα = γένη.

§ 190. Τὸ **ες** τοῦ θέματος τρέπεται εἰς μὲν τὰ ἀρσενικά εἰς **ης**, εἰς δὲ τὰ οὐδέτερα εἰς **ος**· π. χ. ὁ Σωκρατες = Σωκράτης, γετες = γένος.

§ 191. Εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τὸ ἐν **σ** ἀποβάλλεται· π.χ. γένεσαι=γένεσι.

§ 192. Τὰ εἰς **ως** λήγοντα σχηματίζουσι τὴν δοτικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς **οἷ**· π.χ. ἡ αἰδώς, τῇ αἰδοῖ, ὦ αἰδοῖ.

§ 193. Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ σιγμῶδηκτα σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὸ θέμα· π.χ. Σώκρατες.

§ 194. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν· π.χ. τὸ γένος, ὦ γένος.

4. Φωνεντόκληκτα.

Ἄρσενικά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	ἰχθύς.	γονεὺς	οἱ	ἰχθύες	γονέες-εἰς
Γεν.	τοῦ	ἰχθύος	γονέως	τῶν	ἰχθύων	γονέων
Δοτ.	τῷ	ἰχθύϊ	γονέει-εἰ	τοῖς	ἰχθύσι	γονεῦσι
Αἰτ.	τόν	ἰχθύν	γονέα	τούς	ἰχθύς	γονέας εἰς
Κλ.	ὦ	ἰχθύς	γονεῦ	ὦ	ἰχθύεις	γονέες εἰς

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	πῆχυς	βοῦς	ἦρως	μάντις
Γεν.	τοῦ	πήχεως	βοός	ἦρωος	μάντεως
Δοτ.	τῷ	πήχεϊ-εἰ	βελ	ἦρωϊ	μάντει εἰ
Αἰτ.	τόν	πῆχυν	βοῦν	ἦρωα	μάντιν
Κλ.	ὦ	πῆχyu	βοῦ	ἦρως	μάντι

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὅν.	οἱ	πήχες-εις	βέες	ἤρωες	μάντεες-εις
Γεν.	τῶν	πήχεων	βοῶν	ἤρώων	μάντεων
Δοτ.	τοῖς	πήχεσι	βουσί	ἤρωσι	μάντεσι
Αἰτ.	τούς	πήχας-εις	βούς	ἤρωας	μάντεας-εις
Κλ.	ᾧ	πήχες-εις	βέες	ἤρωες	μάντεες-εις

Θηλυκά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Πληθ. ἀριθ.

Ὅν.	ἡ	πόλις	ἡχώ	Σαπφώ	αἱ πόλλες-εις
Γεν.	τῆς	πόλεως	ἡχόρος-οῦς	Σαπφόρος οὔς	τῶν πόλεων
Δοτ.	τῇ	πόλει-ει	ἡχόῳ-οἶ	Σαπφῶ-ει	ταῖς πόλεσι
Αἰτ.	τὴν	πόλιν	ἡχά-ῶ	Σαπφά ῶ	τάς πόλεις
Κλ.	ᾧ	πόλι	ἡχοῖ	Σαπφοῖ	ᾧ πόλλες-εις

Οὐδέτερον.

Ἐρικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὅν.	τὸ	ἄστν	σῖναπι	τά	ἄστεα-η	σινάπεα-η
Γεν.	τοῦ	ἄστεως	σινάπεως	τῶν	ἄστεων	σινάπεων
Δοτ.	τῷ	ἄστεϊ-ει	σινάπεϊ-ει	τοῖς	ἄτεσι	σινάπεσι
Αἰτ.	τὸ	ἄστν	σῖναπι	τά	ἄστεα-η	σινάπεα-η
Κλ.	ᾧ	ἄστν	σῖναπι	ᾧ	ἄστεα-α	σινάπεα-η

Παρατηρήσεις.

§ 195. Τὰ μὴ ὀξύτονα φωνηεντόκλιτα σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν ἄνευ **σ**, τὰ δὲ ὀξύτονα ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν π. χ. ὁ ἰχθύς, ᾧ ἰχθύς, ὁ πῆχυς, ᾧ πῆχυν.

§ 196. Τῶν φωνηεντολήκτων τὰ περισσότερα σχηματίζουσι τὴν γενικήν εἰς **ως** καὶ τονίζονται παρὰ τὸν κανόνα τοῦ τονισμοῦ ἐπὶ τῆς προπαρχληγούσης· π. χ. ἡ πόλις, τῆς πόλεως, τὸ ἄστυ, τοῦ ἄστεως.

§ 197. Τὰ ἔχοντα ἐν τῷ θέματι **αυ, ευ** καὶ **ου** σχηματίζουσι τὴν κλητικήν ἄνευ τοῦ **σ** καὶ περισπῶνται. π. χ. ὁ βασιλεὺς, βασιλεῦ, ὁ βοῦς, ᾧ βοῦ.

§ 198. Τὸ **υ** τῶν διφθόγγων **αυ, ευ** καὶ **ου** πρὸ φωνηεντος ἀποβάλλεται· π. χ. ὁ βασιλεὺς, τοῦ βασιλέως.

§ 199. Ἡ δοτική καὶ ἡ κλητική τῶν εἰς **ω** ληγόντων φωνηεντολήκτων σχηματίζονται, εἰς **οἷ** ἢ ἡχώ, ᾧ ἡχοῖ.

§ 200. Ἐκ τῶν ἔχόντων θεματικὸν φωνῆεν **ι** καὶ **υ**, ἄλλα μὲν φυλάττουσιν αὐτὸ εἰς ὅλας τὰς πτώσεις, ἄλλα δὲ τρέπουσιν αὐτὸ εἰς **ε**· π. χ. ἡ πόλις, τῆς πόλεως, ὁ ἰχθύς, τοῦ ἰχθύος.

§ 201. Τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. χ. ὁ βοῦς τοῦ βοός.

§ 202. Ἐξαιροῦνται αἱ γενικαὶ πληθυντικαὶ τῶν ὀνομάτων *θῶων, Τρώων*.

Γύμνασμα.—Κλίνον κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τὰ ἐξῆς : ὁ βασιλεὺς, ἡ κωμόπολις, ἡ δύναμις, ἡ θλίψις, ὁ πέλεκυς, ἡ δρυς, τὸ πεπερι, ἡ ὄφρυς, ὁ ἰφρεύς, ἡ Θεανώ, ἡ αἰσθησις, ὁ στάχυς, ὁ ὄφις, ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ μῦς, ὁ βότρυς.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

§ 203. Ἄνωμαλα ὀνόματα λέγονται ὅσα παρουσιάζουσιν ἀνωμαλίαν ἐν τῇ κλίσει· π. χ.

Ἑρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	Ζεὺς	ἡ	Λήδα	ὁ	Λεωνίδας
Γεν.	τοῦ	Διός	τῆς	Λήδας	τοῦ	Λεωνίδα (ου),
Δοτ.	τῷ	Διί	τῇ	Λήδᾳ	τῷ	Λεωνιδᾷ
Αἰτ.	τὴν	Δία	τὴν	Λήδαν	τὸν	Λεωνίδα
Κλ.	ὦ	Ζεῦ	ὦ	Λήδα	ὦ	Λεωνίδα

Ἑρικός ἀριθμός

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	ἡ	γυνή	τὸ	γάλα	αἱ	γυναῖκες	τὰ	γάλακτα
Γεν.	τῆς	γυναικός	τοῦ	γαλακτος	τῶν	γυναικῶν	τῶν	γαλάκτων
Δοτ.	τῇ	γυναικί	τῷ	γάλακτι	ταῖς	γυναίξιν	τοῖς	γάλαξι
Αἰτ.	τὴν	γυναικα	τὸ	γάλα	τὰς	γυναῖκας	τὰ	γάλακτα
Κλ.	ὦ	γύναι	ὦ	γάλα	ὦ	γυναῖκες	ὦ	γάλακτα

Ἑρικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	ἄναξ	ἡ	ἀλώπηξ	οἱ	ἄνακτες	αἱ	ἀλώπεκες
Γεν.	τοῦ	ἄνακτος	τῆς	ἀλώπεκος	τῶν	ἀνάκτων	τῶν	ἀλωπέκων
Δοτ.	τῷ	ἄνακτι	τῇ	ἀλώπεκι	τοῖς	ἄναξι	ταῖς	ἀλώπεξιν
Αἰτ.	τὸν	ἄνακτα	τὴν	ἀλώπεκα	τούς	ἄνακτας	τὰς	ἀλώπεκας
Κλ.	ὦ	ἄναξ	ὦ	ἀλώπηξ	ὦ	ἄνακτες	ὦ	ἀλώπεκες

Ἑρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ἡ	χείρ	νύξ	τὸ	γόνυ	δένρον
Γεν.	τῆς	χειρὸς	νυκτός	τοῦ	γόνατος	δένροντος
Δοτ.	τῇ	χειρὶ	νυκτί	τῷ	γόνατι	δένροντι
Αἰτ.	τὴν	χειρα	νύκτα	τὸ	γόνυ	δένρον
Κλ.	ὦ	χείρ	νύξ	ὦ	γόνυ	δένρον

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	αἱ	χεῖρες	νύκτες	τὰ	γόνατα	δόρατα
Γεν.	τῶν	χειρῶν	νυκτῶν	τῶν	γονάτων	δοράτων
Δοτ.	ταῖς	χερσὶ	νυξί	ταῖς	γόνασι	δόρασι
Αἰτ.	τάς	χειράς	νύκτας	τὰ	γόνατα	δόρατα
Κλ.	ᾧ	χειρες	νύκτες	ᾧ	γόνατα	δόρατα

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	τὸ	ὔδωρ	φρέαρ	ἦπαρ
Γεν.	τοῦ	ὔδατος	φρέατος	ἦπατος
Δοτ.	τῷ	ὔδατι	φρέατι	ἦπατι
Αἰτ.	τὸ	ὔδωρ	φρέαρ	ἦπαρ
Κλ.	ᾧ	ὔδωρ	φρέαρ	ἦπαρ

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	τὰ	ὔδατα	φρέατα	ἦπατα
Γεν.	τῶν	ὑδάτων	φρεάτων	ἦπάτων
Δοτ.	τοῖς	ὔδασι	φρέασι	ἦπασι
Αἰτ.	τὰ	ὔδατα	φρέατα	ἦπατα
Κλ.	ᾧ	ὔδατα	φρέατα	ἦπατα

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ ἄνθρωπος	κύων	ἡ ναῦς	οἱ ἄνδρες	οἱ κύνες	αἱ νῆες
Γεν.	τοῦ ἀνθρώπου	κυνός	τῆς νεώς	τῶν ἀνθρώπων	κυνῶν	τῶν νεῶν
Δοτ.	τῷ ἀνθρώπῳ	κυνὶ	τῇ νηϊ	τοῖς ἀνδράσι	κυσὶ	ταῖς ναυσὶ
Αἰτ.	τὸν ἄνθρωπον	κύνα	τὴν ναῦν	τούς ἀνδρας	κύνας	τάς ναῦς
Κλ.	ᾧ ἄνθρωπον	κύων	ᾧ ναῦ	ᾧ ἄνδρες	κύνες	ᾧ νῆες

Ἑνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν. ὁ μάρτυς	πρεσβευτής	οἱ μάρτυρες	πρέσβεις-εις
Γεν. τοῦ μάρτυρος	πρεσβευτοῦ	τῶν μαρτύρων	πρέσβειων
Δοτ. τῷ μάρτυρι	πρεσβευτῇ	τοῖς μάρτυσι	πρέσβεσι
Αἰτ. τὸν μάρτυρα	πρεσβευτὴν	τούς μάρτυρας	πρέσβεις-εις
Κλ. ὦ μάρτυ	πρεσβευτά	ὦ μάρτυρες	πρέσβεις-εις

Ἀκλιτα.

§ 204. Ἀκλιτα λέγονται, ὅσα δὲν κλίνονται· π. χ. ὁ Ἀδάμ, τοῦ Ἀδάμ, τὸ Πάσχα τοῦ Πάσχα, ὁ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωσήφ.

Ἰδιόκλιτα.

§ 204. Ἰδιόκλιτα λέγονται, ὅσα κλίνονται κατ' ἰδιαιτέραν κλίσιν. π. χ. ὁ Θωμᾶς, τοῦ Θωμᾶ, τῷ Θωμῇ, τὸν Θωμᾶν, ὦ Θωμᾶ.

Ἐτερόκλιτα.

§ 205. Ἐτερόκλιτα λέγονται τὰ ὀνόματα, τὰ ὅποια κλίνονται κατὰ δύο κλίσεις· π. χ. τὸ πῦρ, τοῦ πυρός, τῷ πυρί, τὸ πῦρ, ὦ πῦρ, τὰ πυρά, τῶν πυρῶν, ταῖς πυροῖς, τὰ πυρά, ὦ πυρά.

Ἐλλειπτικά.

§ 207. Ἐλλειπτικά λέγονται, ὅσα ἀπκντῶν εἰς ἓνα μόνον ἀριθμὸν ἢ εἰς τινὰς μόνον πτώσεις. π. χ. αἱ Ἀθηναίαι, τὸ Πάσχα, ὑπὸ μάλης.

3. ΟΝΟΜΑ ΕΠΙΘΕΤΟΝ

§ 208. Ἐπίθετα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὅποιοι προσδιορίζουσι τὰ οὐσιαστικά κατὰ ποιότητα καὶ ιδιότητα· π. χ. *πίναξ μέλας, ἄστος ξηρός, οἰκία ὠραία*.

§ 209. Τὰ ἐπίθετα διαιροῦνται εἰς *τριγενῆ* καὶ *τρικατάληκτα*, εἰς *τριγενῆ* καὶ *δικατάληκτα* καὶ εἰς *διγενῆ* καὶ *μονοκατάληκτα*.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΤΡΙΓΕΝΗ ΚΑΙ ΤΡΙΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

§ 210. *Τριγενῆ* καὶ *τρικατάληκτα* εἶναι τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια ἔχουσι τρία γένη καὶ ἰδιαιτέραν κατάληξιν δι' ἕναστος γένος· π. χ.

ὁ *καλός*, ἡ *καλή*, τὸ *καλόν*,

ὁ *ξηρός*, ἡ *ξηρά*, τὸ *ξηρόν*,

ὁ *ρέος*, ἡ *ρέα*, τὸ *ρέον*,

ὁ *πᾶς*, ἡ *πᾶσα*, τὸ *πᾶν*,

ὁ *παχύς*, ἡ *παχεῖα*, τὸ *παχύ*,

ὁ *διπλοῦς*, ἡ *διπλή*, τὸ *διπλοῦν*,

ὁ *χαρίεις*, ἡ *χαρίεσσα*, τὸ *χαρίεν*,

ὁ *μέλας*, ἡ *μέλαινα*, τὸ *μέλαρ*.

Παρατηρήσεις.

§ 211. Ὅσα ἀρσενικά ἐπίθετα ἔχουσι πρὸ τοῦ *ος* φωνῆν *τῖ ρ*, σχηματίζουσι τὰ θηλυκά εἰς *α*, ὅσα δὲ ἔχουσι σύμφωνον, εἰς *η*· π. χ. *ρέος*, *ρέα*, *ξηρός*, *ξηρά*, *καλός*, *καλή*.

§ 212. Θηλυκά τινα ἐπίθετα ἔχοντα τὸ ἀρσενικὸν δευτε-

ρόκλιτον φέρουσιν ἐνίοτε οὐσιαστικοῦ χαρακτήρα· π. χ. *ἀξία, παραλία*.

Γύμνασμα — Σχημάτισον τὰ τρία γένη τῶν ἐπιθέτων :

ἀξιος, γλυκὺς, ἀνδρείος, καθαρὸς, ταπεινός, ἱερός, γε-
λόεις, ἐλεύθερος, ἀπλοῦς, τελευταῖος, σπουδαῖος, χαλκοῦς,
ταχύς, μικρός.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΤΡΙΓΕΝΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

§ 213. **Τριγενῆ καὶ δικατάληκτα** λέγονται τὰ ἐπι-
θετα, τὰ ὅποια ἔχουσι τρία γένη καὶ δύο καταλήξεις, μίαν
διὰ τὸ ἀρσενικὸν γένος καὶ τὸ θηλυκόν, καὶ μίαν διὰ τὸ οὐδέ-
τερον· π. χ. ὁ ἐπιμελής, ἡ ἐπιμελής, τὸ ἐπιμελές,
ὁ φρόνιμος, ἡ φρόνιμος, τὸ φρόνιμον,
ὁ εὐγνώμων, ἡ εὐγνώμων, τὸ εὐγνώμον,
ὁ ἄχαρις, ἡ ἄχαρις, τὸ ἄχαρις,
ὁ δίπους, ἡ δίπους, τὸ δίπουν.

Παρατηρήσεις.

§ 214. Τὰ σύνθετα ἐπίθετα εἶναι συνήθως δικατάληκτα·
π. χ. ὁ καὶ ἡ εὐγνώμων, τὸ εὐγνώμον.

§ 215. Τὰ θηλυκὰ διακρίνονται τῶν ἀρσενικῶν ἐκ τοῦ ἄρ-
θρου· π. χ. ὁ ἐπιμελής, ἡ ἐπιμελής.

§ 216. Ἐπίθετά τινα παρουσιάζονται ὡς δικατάληκτα καὶ
τρικατάληκτα· π. χ. ὁ ἔρημος, ἡ ἐρήμη, τὸ ἔρημον ἢ ὁ καὶ
ἡ ἔρημος, τὸ ἔρημον.

Γύμνασμα.— Σχημάτισον τὰ τρία γένη τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων :

ἀδικός, πλήρης, δυστυχής, τετράπους, εὐώδης, ἐλεήμων,

παράδοξος, σώφρων, εὐελπίς, εὖνους, ἀπατρις, κακοήθης, φιλόδοξος, ἀμελής, δασώδης, ἀγνωστος, εὐτυχής.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΔΙΓΕΝΗ ΚΑΙ ΜΟΝΟΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

§ 216. Διγενῆ καὶ μονοκατάληκτα λέγονται τὰ ἐπιθέτα, τὰ ὅποια ἔχουσι δύο γένη καὶ μίαν κατάληξιν· π. χ.

ὁ βλάξ,	ἡ βλάξ,
ὁ ἄρπαξ,	ἡ ἄρπαξ,
ὁ φύλαξ,	ἡ φύλαξ,
ὁ μακρόχειρ,	ἡ μακρόχειρ.

Παρατηρήσεις.

§ 218. Τὰ ἀρτενικά τῶν διγενῶν καὶ μονοκαταλήκτων διαφέρουσι τῶν θηλυκῶν μόνον κατὰ τὸ ἄρθρον· π. χ. ὁ φύλαξ, ἡ φύλαξ.

§ 219. Ὅλιγα ἐξ αὐτῶν ἔχουσι καὶ οὐδέτερον λῆγον εἰς ἰκόν· ὡς ὁ ἄρπαξ, ἡ ἄρπαξ, τὸ ἀρπακτικόν.

Γύνασμα.—Σχημάτισον καὶ τὰ δύο γένη τῶν ἐπιθέτων :
νῆστις, ἄπαις, μύωψ, ἐκατόγχειρ, ὀμπλυξ, πέννης, νυκτοφύλαξ, πρεσβύωψ.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

§ 220. Τὰ ἐπιθέτα, ὡς τὰ οὐσιαστικά, κλίνονται κατὰ μίαν τῶν τριῶν κλίσεων καὶ διακρίνονται εἰς πρωτόκλιτα, δευτερόκλιτα καὶ τριτόκλιτα, εἶναι δὲ συνηρημένα ἢ ἀσυναίρετα.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΑ

1. Ἄσυναίρετα.

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄν.	ἡ	καλή	καθαρά	πάσα	γλυκεῖα
Γεν.	τῆς	καλῆς	καθαράς	πάσης	γλυκείας
Δοτ.	τῇ	καλῇ	καθαρᾶ	πάσῃ	γλυκείᾳ
Αἰτ.	τήν	καλήν	καθαράν	πάσαν	γλυκείαν
Κλ.	ᾧ	καλή	καθαρά	πάσα	γλυκεῖα

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	αἱ	καλαί	καθαραί	πᾶσαι	γλυκεῖαι
Γεν.	τῶν	καλῶν	καθαρῶν	πασῶν	γλυκείων
Δοτ.	ταῖς	καλαῖς	καθαραῖς	πάσαις	γλυκείαις
Αἰτ.	τάς	καλάς	καθαράς	πάσας	γλυκείας
Κλ.	ᾧ	καλαί	καθαραί	πᾶσαι	γλυκεῖαι

2. Συνηρημένα.

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄν.	ἡ	χρυσέα-ῆ	ἀργυρέα-ᾶ	διπλόη-ῆ
Γεν.	τῆς	χρυσέας-ῆς	ἀργυρέας-ᾶς	διπλόης-ῆς
Δοτ.	τῇ	χρυσέα-ῆ	ἀργυρέα-ᾶ	διπλόη-ῆ
Αἰτ.	τήν	χρυσέαν-ῆν	ἀργυρέαν-ᾶν	διπλόην-ῆν
Κλ.	ᾧ	χρυσέα-ῆ	ἀργυρέα-ᾶ	διπλόη-ῆ

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	αἱ	χρύσει-αι	ἀργύρει-αι	διπλόαι-αι
Γεν.	τῶν	χρυσέων ὦν	ἀργυρέων ὦν	διπλῶν ὦν
Δοτ.	ταῖς	χρυσέαις-αῖς	ἀργυρέαις-αῖς	διπλόαις-αῖς
Αἰτ.	τάς	χρυσέας ᾶς	ἀργυρέας ᾶς	διπλόας ᾶς
Κλ.	ᾧ	χρύσει-αι	ἀργύρει-αι	διπλόαι-αι

Παρατηρήσεις

§ 220. Τὰ θηλυκὰ ἐπίθετα τὰ λήγοντα εἰς **α** τρέπουσιν εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τὸ **α** εἰς **η**, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη σύμφωνον, φυλάττουσι δὲ αὐτό, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη φωνὴν ἢ ρ· ὡς ἡ *χαριέσσα*, τῆς *χαριέσσης*, ἡ *καθαρά*, τῆς *καθαρᾶς*, ἡ *ἁγία*, τῆς *ἁγίας*.

§ 221. Τὰ εἰς **α** λήγοντα θηλυκὰ ἐπίθετα ἔχουσι τὸ **α** μακρόν, ὅταν τὸ ἀρσενικὸν αὐτῶν εἶναι δευτερόκλιτον, ἔχουσι δὲ τὸ **α** βραχύ, ὅταν τὸ ἀρσενικὸν αὐτῶν εἶναι τρίτόκλιτον· ὡς ἡ *τελευταία*, ἡ *γλυκεῖα*.

§ 222. Ἐκ τῶν θηλυκῶν ἐπιθέτων τὰ ἔχοντα τὸ ἀρσενικὸν δευτερόκλιτον εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται, ὅπως καὶ τὰ ἀρσενικά, ἐνῶ τὰ ἔχοντα τὸ ἀρσενικὸν τρίτόκλιτον τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. χ. *οἱ νέοι*, τῶν *νέων*, *αἱ νέαι*, τῶν *νέων*, *οἱ ταχεῖς*, τῶν *ταχέων*, *αἱ ταχεῖαι*, τῶν *ταχειῶν*.

§ 223. Τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα ἐπίθετα εἶναι ὀλοπαθῆ, ἧτοι συναίρουσιν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις καὶ περισπῶνται.

Γύμνασμα.—Κλίνον κατὰ τὰ ἄνωτέρω τὰ ἐξῆς ἐπίθετα :

λαμπρά, *ἀπλή*, *ὁμοῖο*, *ξυλίνη*, *φαιδρά*, *σιδηρᾶ*, *ἁγία*, *παχεῖα*, *χαριέσσα*, *ἀναγκαῖα*, *πτωχή*, *γελοέσσα*, *κυανῆ*.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ

1. Ἄσυναίρετα.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	χρήσιμος	ἡ	χρήσιμος	τὸ	χρήσιμον
Γεν.	τοῦ	χρησίμου	τῆς	χρησίμου	τοῦ	χρησίμου
Δοτ.	τῷ	χρησίμῳ	τῇ	χρησίμῳ	τῷ	χρησίμῳ
Αἰτ.	τόν	χρήσιμον	τήν	χρήσιμον	τὸ	χρήσιμον
Κλ.	ᾧ	χρήσιμος	ᾧ	χρήσιμος	ᾧ	χρήσιμον

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	χρήσιμοι	αἱ	χρήσιμοι	τὰ	χρήσιμα
Γεν.	τῶν	χρησίμων	τῶν	χρησίμων	τῶν	χρησίμων
Δοτ.	τοῖς	χρησίμοις	ταῖς	χρησίμοις	τοῖς	χρησίμοις
Αἰτ.	τούς	χρησίμους	τάς	χρησίμους	τὰ	χρήσιμα
Κλ.	ᾧ	χρήσιμοι	ᾧ	χρήσιμοι	ᾧ	χρήσιμα

2. Συνηρημένα.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	τὸ	χρῦσεος-χρυσοῦς	τὸ	χρῦσειον-χρυσοῦν
Γεν.	τοῦ	χρυσέου-χρυσοῦ	τοῦ	χρυσέου-χρυσοῦ
Δοτ.	τῷ	χρυσέῳ-χρυτῷ	τῷ	χρυσέῳ-χρυσῷ
Αἰτ.	τόν	χρῦσειον-χρυσοῦν	τὸ	χρῦσειον-χρυσοῦν
Κλ.	ᾧ	χρῦσεος-χρυτοῦς(ε-ε=οῦ)	ᾧ	χρῦσειον-χρυσοῦν

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	χρῦσει-χρυσῶι	τά	χρύσεια-χρυσᾶ
Γεν.	τῶν	χρυσέων-χρυσῶν	τῶν	χρυσέων-χρυσῶν
Δοτ.	τοῖς	χρυσέοις-χρυσῶις	τοῖς	χρυσέοις-χρυσῶις
Αἰτ.	τούς	χρυσέους-χρυσῶς	τά	χρύσεια-χρυσᾶ
Κλ.	ᾧ	χρῦσει-χρυσῶι	ᾧ	χρύσεια-χρυσᾶ

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	καί ἡ	εὔνοος-εὔνοος	τό	εὔνοον-εὔνοον
Γεν.	τοῦ	καί τῆς	εὔνοου-εὔνου	τοῦ	εὔνοου-εὔνου
Δοτ.	τῷ	καί τῇ	εὔνοῳ-εὔνῳ	τῷ	εὔνοῳ-εὔνῳ
Αἰτ.	τόν	καί τήν	εὔνοον-εὔνοον	τό	εὔνοον-εὔνοον
Κλ.	ᾧ		εὔνοος-εὔνοος	ᾧ	εὔνοον-εὔνοον

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	καί αἱ	εὔνοοι-εὔνοοι	τά	εὔνοα
Γεν.	τῶν		εὔνων-εὔνων	τῶν	εὔνων-εὔνων
Δοτ.	τοῖς	καί ταις	εὔνοοις-εὔνοοις	τοῖς	εὔνοοις-εὔνοοις
Αἰτ.	τούς	καί τάς	εὔνοους-εὔνοους	τά	εὔνοα
Κλ.	ᾧ		εὔνοοι-εὔνοοι	ᾧ	εὔνοα

Παρατηρήσεις.

§ 224. Τά συνηρημένα δευτερόκλιτα ἐπίθετα εἰς ὅλας τὰς πτώσεις περισπῶνται· ὡς ὁ χρυσοῦς, τοῦ χρυσοῦ, τῷ χρυσῷ.

§ 225. Ἡ δίφθογγος εἰς τό τέλος τῶν μὴ ὀξύτων λογίζεται ὡς βραχεῖα· π. χ. οἱ εὔνοοι.

§ 226. Τά οὐδέτερα ἐπίθετα τὰ λήγοντα εἰς ρους, χνους, χρους, νους μένουσιν ἀσυναίρετα εἰς τήν ὀνομαστικήν, αἰ-

τιατικήν καὶ κλητικήν τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ ὡς τὰ εὔνοα, τὰ εὐχροα.

Γύνασμα. — Κλίνον τὰ ἐπόμενα :

ψυχρός, λαμπρόν, ἀνδρείος, φιλόσοφος, τριπλοῦν, χαλκοῦς, σιδηροῦν ἄγνωστος, παράδοξον, ἀργυροῦς, ὁμοιος, φαιδρός, κοῦφον, πενταπλοῦν, ἄχρουν, ἀπλοῦς, κυανοῦς, πλούσιος, πτωχόν, σπουδαῖον, ὠφέλιμος, ἀγρυπνον.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΑ

1. Ἄσυναίρετα.

Ἄρσενικά.

Ἐϊκὸς ἀριθμὸς.

Ὄν.	ὁ	πᾶς	μέλας	χαρίεις
Γεν.	τοῦ	παντός	μέλανος	χαρίεντος
Δοτ.	τῷ	παντί	μέλανι	χαρίεντι
Αἰτ.	τόν	πάντα	μέλανα	χαρίεντα
Κλ.	ῶ	πᾶς	μέλαν	χαρίεν

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ὄν.	οἱ	πάντες	μέλανες	χαρίεντες
Γεν.	τῶν	πάντων	μελάνων	χαρίεντων
Δοτ.	τοῖς	πᾶσι	μέλασι	χαρίεσι
Αἰτ.	τούς	πάντας	μέλανάς	χαρίεντας
Κλ.	ῶ	πάντες	μέλανες	χαρίεντες

Θηλυκά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὀν.	ἡ	ἀγνώμων	εὐδαίμων	ὀμῆλιξ	φιλόπατρις
Γεν.	τῆς	ἀγνώμονος	εὐδαίμονος	ὀμῆλικος	φιλοπάτριδος
Δοτ.	τῇ	ἀγνώμονι	εὐδαίμονι	ὀμῆλικι	φιλοπάτριδι
Αἰτ.	τὴν	ἀγνώμονα	εὐδαίμονα	ὀμῆλικα	φιλοπάτριδα
Κλ.	ᾧ	ἀγνώμον	εὐδαίμον	ὀμῆλιξ	φιλόπατρι

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὀν.	αἱ	ἀγνώμονες	εὐδαίμονες	ὀμῆλικες	φιλοπάτριδες
Γεν.	τῶν	ἀγνώμόνων	εὐδαιμόνων	ὀμῆλικῶν	φιλοπατριδῶν
Δοτ.	ταῖς	ἀγνώμοσι	εὐδαίμοσι	ὀμῆλιξι	φιλοπάτρισι
Αἰτ.	τάς	ἀγνώμονας	εὐδαίμονας	ὀμῆλικας	φιλοπάτριδας
Κλ.	ᾧ	ἀγνώμονες	εὐδαίμονες	ὀμῆλικες	φιλοπάτριδες

Οὐδέτερα.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὀν.	τὸ	εὐδαίμον	τετράπου	πᾶν	ἄχαρι
Γεν.	τοῦ	εὐδαίμονος	τετράποδος	παντός	ἀχάριτος
Δοτ.	τῷ	εὐδαίμονι	τετράποδι	πεντι	ἀχάριτι
Αἰτ.	τὸ	εὐδαίμον	τετράπου	πᾶν	ἄχαρι
Κλ.	ᾧ	εὐδαίμον	τετράπου	πᾶν	ἄχαρι

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὀν.	τά	εὐδαίμονα	τετράποδα	πάντα	ἀχάριτα
Γεν.	τῶν	εὐδαιμόνων	τετραπόδων	πάντων	ἀχάριτων
Δοτ.	τοῖς	εὐδαίμοσι	τετράποσι	πάσι	ἀχάρισι
Αἰτ.	τά	εὐδαίμονα	τετράποδα	πάντα	ἀχάριτα
Κλ.	ᾧ	εὐδαίμονα	τετράποδα	πάντα	ἀχάριτα

2. Συνηρημένα.

Ἄρσενικά.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς			Πληθυντικὸς ἀριθμὸς		
Ὅν.	ὁ	παχύς	οἱ	παχέες-εἶς	
Γεν.	τοῦ	παχέος	τῶν	παχέων	
Δοτ.	τῷ	παχέϊ εἶ	τοῖς	παχέσι	
Αἰτ.	τόν	παχύν	τούς	παχέας-εἶς	
Κλ.	ῶ	παχύς	ῶ	παχέες-εἶς	

Ἄρσενικά καὶ Θηλυκά.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς.

Ὅν.	ὁ	καὶ ἡ	ἐπιμελής	εὐώδης	συνήθης
Γεν.	τοῦ	καὶ τῆς	ἐπιμελέος οὔς	εὐώδεος-ους	συνήθεος-ους
Δοτ.	τῷ	» τῇ	ἐπιμελέϊ-εἶ	εὐώδει-εἶ	συνήθει-εἶ
Αἰτ.	τόν	» τὴν	ἐπιμελέα-ῆ	εὐώδεα-ῆ	συνήθεα-ῆ
Κλ.	ῶ		ἐπιμελής	εὐώδης	συνήθης

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ὅν.	οἱ	καὶ αἱ	ἐπιμελέες-εἶς	εὐώδεις-εἶς	συνήθειες-εἶς
Γεν.	τῶν	» τῶν	ἐπιμελέων-ῶν	εὐώδεων-ῶν	συνήθειων-ῶν
Δοτ.	τοῖς	» ταῖς	ἐπιμελέσι	εὐώδεσι	συνήθεσι
Αἰτ.	τούς	» τὰς	ἐπιμελέας-εἶς	εὐώδεας-εἶς	συνήθεας-εἶς
Κλ.	ῶ		ἐπιμελέες-εἶς	εὐώδεις-εἶς	συνήθειες-εἶς

Οὐδέτερα

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	τό	ἐπιμελές	παχύ	εὐῶδες	σύνηθες
Γεν.	τοῦ	ἐπιμελέος-οῦς	παχέος	εὐώδεος-οὐς	συνήθεος-οὐς
Δοτ.	τῷ	ἐπιμελεῖ εἰ	παχεῖ εἰ	εὐώδει-ει	συνήθει-ει
Αἰτ.	τό	ἐπιμελές	παχύ	εὐῶδες	σύνηθες
Κλ.	ῶ	ἐπιμελές	παχύ	εὐῶδες	σύνηθες

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	τά	ἐπιμελέα-ῆ	παχέα	εὐώδεα-η	συνήθεα-η
Γεν.	τῶν	ἐπιμελέων-ῶν	παχέων	εὐώδεων-ῶν	συνήθεων-ων
Δοτ.	τοῖς	ἐπιμελέσι	παχέσι	εὐώδεσι	συνήθεσι
Αἰτ.	τά	ἐπιμελέα-ῆ	παχέα	εὐώδεα-η	συνήθεα-η
Κλ.	ῶ	ἐπιμελέα-ῆ	παχέα	εὐώδεα-η	συνήθεα-η

Παρατηρήσεις.

§ 227. Τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα ἔχουσι τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ τοῦ οὐδετέρου ὁμοίαν μὲ τὸ θέμα· π. χ. ὁ ἐπιμελής, ῶ ἐπιμελής, τὸ ἐπιμελής.

§ 228. Τὰ σύνθετα εἰς τὴν κλητικὴν ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ἐκτὸς τῶν ἐχόντων εἰς τὴν παραλήγουσαν **ω** καὶ τῶν ληγόντων εἰς **η** καὶ **θ**ρων· π. χ. ὁ συνήθης, ῶ σύνηθες, ὁ πλήρης, ῶ πλήρες, ὁ ἐγγράμιον, ῶ ἐγγράμιον, ὁ μεγαλόφων, ῶ μεγαλόφων.

§ 229. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν μὴ ὀξύτόνων ἐπιθέτων προξύνεται ἐκτὸς τῶν ληγόντων εἰς **ω**δης· π. χ. τῶν συνήθων, τῶν πετρωδῶν.

§ 230. Ἐκ τῶν εἰς υς ληγόντων ὀνομάτων, τὰ μὲν ἐπίθετα σχηματίζουσι τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς ος μὲ ο, τὰ δὲ οὐσιαστικά εἰς ως μὲ ω· π. χ. ὁ παχὺς, τοῦ παχέος, ὁ πέλεκυς, τοῦ πελέκειος.

§ 231. Τὰ εἰς υ λήγοντα οὐδέτερα ἐπίθετα εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ μένουσιν ἀσυναίρετα. Τούναντίον τὰ εἰς υ λήγοντα οὐδέτερα οὐσιαστικά συναίρουσιν· π. χ. τὰ παχέα, τὰ ἄστυα-ἄστυα.

Γύμνασμα.— Κλίνον κατὰ τὰ ἀνωτέρω τὰ ἑξῆς:

ὁ ἀμελής, ἡ μεγαλόφρων, ἡ δυστυχής, ὁ ταχύς, τὸ δυστυχές, ὁ βραδύς, ὁ δυσώδης, τὸ εὐελπί, ὁ κακοήθης, τὸ κακόηθες, ὁ ταχύπους, τὸ εὐθύ, ὁ σώφρων, τὸ σώφρον, ὁ φυγάς, ὁ λευκόθριξ, ὁ φιλέρις, τὸ ὄξύ, ὁ τετράπους, τὸ πετρώδες, ὁ θυμώδης, τὸ δίπνηχυ, ἡ πλάνης, ὁ ἀροπαξ, ἡ ὀμπλιξ, ὁ βλάξ, ἡ δίπους, ἡ φιλόπατρις, ἡ ἀπάτωρ, ἡ πένης, ἡ νῆστις, ἡ μύωψ, τὸ δίπουν,

ΑΝΩΜΑΛΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 232. Ἄνωμαλα λέγονται τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια κλίνονται ἀνωμάλως· π. χ. ὁ μέγας, ἡ μεγάλη, τὸ μέγα, ὁ πολλός, ἡ πολλή, τὸ πολύ.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ μέγας	ἡ μεγάλη	τὸ μέγα
Γεν.	τοῦ μεγάλου	τῆς μεγάλης	τοῦ μεγάλου
Δοτ.	τῷ μεγάλῳ	τῇ μεγάλῃ	τῷ μεγάλῳ
Αἰτ.	τὸν μέγαν	τὴν μεγάλην	τὸ μέγα
Κλ.	ῶ μέγα	ῶ μεγάλη	ῶ μέγα

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	μεγάλοι	αἱ	μεγάλαι	τά	μεγάλα
Γεν.	τῶν	μεγάλων	τῶν	μεγάλων	τῶν	μεγάλων
Δοτ.	τοῖς	μεγάλοις	ταῖς	μεγάλαις	τοῖς	μεγάλοις
Αἰτ.	τούς	μεγάλους	τάς	μεγάλας	τά	μεγάλα
Κλ.	ᾧ	μεγάλοι	ᾧ	μεγάλοι	ᾧ	μεγάλα

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	πολύς	ἡ	πολλή	τό	πολύ
Γεν.	τοῦ	πολλοῦ	τῆς	πολλῆς	τοῦ	πολλοῦ
Δοτ.	τῷ	πολλῷ	τῇ	πολλῇ	τῷ	πολλῷ
Αἰτ.	τόν	πολύν	τήν	πολλήν	τό	πολύ
Κλ.	ᾧ	πολύς	ᾧ	πολλή	ᾧ	πολύ

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	πολλοί	αἱ	πολλαί	τά	πολλά
Γεν.	τῶν	πολλῶν	τῶν	πολλῶν	τῶν	πολλῶν
Δοτ.	τοῖς	πολλοῖς	ταῖς	πολλαῖς	τοῖς	πολλοῖς
Αἰτ.	τούς	πολλοὺς	τάς	πολλάς	τά	πολλά
Κλ.	ᾧ	πολλοί	ᾧ	πολλαί	ᾧ	πολλά

Παρατηρήσεις.

§ 233. Ἡ ἐνική ὀνομαστική, αἰτιατική καὶ κλητική τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου τῶν ἐπιθέτων μέγας καὶ πολὺς κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν, αἱ δὲ πλάγιαι πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ καὶ ὁ πληθυντικός κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν.

§ 234. Τὰ θηλυκά τοῦ μέγας καὶ πολὺς εἶναι ὀμαλά καὶ κλίνονται κατὰ τὴν α' κλίσιν.

§ 235. Τὸ ἐν λ τοῦ ἐπιθέτου πολλὸς ἐκπίπτει, ὅταν ἀμέσως μετ' αὐτὸ ἀκολουθῇ υ· π. χ. ὁ πολλός, τοῦ πολλοῦ, τὸ πολὺ.

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

§ 236. Τὰ ἐπίθετα ἔχουσι τρεῖς βαθμούς, **Κριτικόν, συγκριτικόν** καὶ **ὑπερθετικόν**· π. χ. ἀγαθός, ἀγαθότερος, ἀγαθότατος.

§ 237. Ὁ θετικός, συγκριτικός καὶ ὑπερθετικός βαθμὸς τῶν ἐπιθέτων λέγονται **παραθετικά**.

§ 238. Τὰ ἐπίθετα τοῦ **συγκριτικοῦ** βαθμοῦ σχηματίζονται διὰ τῶν καταλήξεων **τερός, τερα, τερον**, τὰ δὲ ἐπίθετα τοῦ **ὑπερθετικοῦ** διὰ τῶν καταλήξεων **τατος, τατη, τατον**· π. χ.

ρέος,	ρεώτερος,	ρεώτατος,
ξηρός,	ξηρότερος,	ξηρότατος,
ἔνδοξος,	ἐνδοξότερος,	ἐνδοξότατος,
παλαιός,	παλαιότερος,	παλαιότατος,
ἀπλοῦς,	ἀπλούστερος,	ἀπλούστατος,
εὐπρὸς,	εὐπρωότερος,	εὐπρωότατος,
ἐπιμελής,	ἐπιμελέστερος,	ἐπιμελέστατος,
σώφρων,	σωφρονέστερος,	σωφρονέστατος,
ταχύς,	ταχύτερος,	ταχύτατος,
βλάβη,	βλακίστερος,	βλακίστατος,
χαρίεις,	χαριέστερος,	χαριέστατος,
ἄχαρις,	ἀχαρίστερος,	ἀχαρίστατος,
μέλας,	μελάντερος,	μελάντατος.

Παρατηρήσεις.

§ 239. Τὰ εἰς **οτερος** καὶ **οτατος** παραθετικά γράφονται μὲ **ω**, ὅταν ἢ πρὸ τοῦ **οτερος** συλλαβὴ εἶναι βραχέα, γράφονται δὲ μὲ **ο**, ὅταν εἶναι φύσει ἢ θέσει μακρά· π. χ.

ρέος, νεώτερος, νεώτατος,
 ξηρός, ξηρότερος, ξηρότερος,
 ἐνδοξός, ἐνδοξότερος, ἐνδοξότατος.

§ 240. Τὰ ἐπιθετά, τὰ ὅποια λήγουσιν εἰς **ικος**, **ιμος**, **ινος**, **ιος**, **ανος**, **αρος**, **ατος**, **αλος**, ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης βραχὺ καὶ γράφονται εἰς τὸν συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν βαθμὸν μὲ **ω**· π. χ. ὠφέλιμος, ὠφέλιμότερος, ὠφέλιμότατος, ἱκανός, ἱκανώτερος, ἱκανότατος.

§ 241. Τὰ ἐκ τοῦ **τιμή**, **λύπη**, **νίκη**, **θυμός**, **κίνδυνος**, **ψῦχος** σύνθετα ἐπιθετά ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρὸν καὶ γράφονται εἰς τὸ συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν μὲ **ο**· π. χ. ἐντιμότερος, φιλορικότερος, ἐπικινδυνότερος, μεγαλοψυχότερος.

§ 242. Πολλάκις τὰ παραθετικά γίνονται περιφραστικῶς ὡς **φιλιτερος** ἢ **μᾶλλον φίλος**, **φιλιτατος** ἢ **μάλιστα φίλος**.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον τὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων :

ἀγαθός, ἀμελής, δξύς, ἀξίος, ἀγνώμων, ἀσθενής, σῶφρων, φιλόστοργος, ἀνδρείος, ταχύς, πλήρης, εὐχρους, εὐπλους, ἦρεμος, μαλακός, καθαρός, εὐώδης, ἀνιαρός, εὖνους, κακός, καλός, ὄφραξ.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

§ 243. Ἄνωμαλα παραθετικά λέγονται τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά τῶν ἐπιθέτων, τὰ ὅποια σχηματίζονται ἀνωμάλως ὡς

ἀγαθός,	ἀγαθότερος,	ἀγαθότατος,
»	»	ἄριστος,
καχός,	χειρότερος,	κάκιστος,
»	»	χειρίστος,
μέγας,	μεγαλειότερος,	μέγιστος,
καλός,	καλλίτερος,	κάλλιστος,
μικρός,	μικρότερος,	μικρότατος,
»	»	ἐλάχιστος,
ὀλίγος,	ὀλιγώτερος,	ὀλίγιστος,
»	»	ἐλάχιστος,
πολύς,	πλειότερος,	πλείιστος,
»	περισσότερος,	»
ταχύς,	ταχύτερος,	τάχιστος,
ἡδύς,	ἡδύτερος,	ἡδύτατος,
»	»	ἡδιστος,
αἰσχρός,	αἰσχροτέρος,	αἰσχροτάτος,
»	»	αἰσχιστος,
μακρός,	μακρότερος,	μακρότατος,
»	»	μήκιστος,
παλαιός,	παλαιότερος,	παλαιότατος,
μέσος,	μεσαίτερος,	μεσαιτάτος,
ἴδιος,	ιδιαιτέρος,	ιδιαιτάτος,
φίλος,	φιλέτερος,	φίλιτατος.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

§ 244. Τὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων εἶναι ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικτάλητα. Ἐκ τούτων τὰ μὲν ἀρσενικά καὶ οὐδέτερα κλίνονται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, τὰ δὲ θηλυκὰ κατὰ τὴν πρώτην· ὡς ὁ καθαρώτερος, τοῦ καθαρωτέρου, ἡ καθαρωτέρα, τῆς καθαρωτέρας, τὸ καθαρωτέροισι, τοῦ καθαρωτέρου, ὁ καθαρωτάτος, τοῦ καθαρωτάτου κτλ.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

§ 245. Ἀριθμητικά λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουσιν ἀριθμούς· π. χ. πέντε παιδιά.

§ 246. Τὰ ἀριθμητικά διχρῖνονται εἰς ἐπίθετα καὶ οὐσιαστικά.

1. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 247. Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα φανερόνουςι τὸν ἀριθμὸν τῶν οὐσιαστικῶν, διακροῦνται δὲ εἰς ἀπόλυτα, τακτικά, πολλαπλασιαστικά, χρονικά καὶ διανεμητικά.

Ἀπόλυτα ἀριθμητικά ἐπίθετα.

§ 248. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά δηλοῦσιν ἀπλῶς τὸν ἀριθμὸν π. χ. εἷς στατήρ, δύο μῆλα.

§ 249. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά εἶναι: εἷς, μία, ἓν,

δύο, τρεῖς, τρία, τέσσαρες, τέσσαρα, πέντε, ἕξ, ἑπτὰ, ὀκτώ, ἑννέα, δέκα . . .

§ 250. Τὰ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ πέντε ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ κλίνονται ὡς ἑξῆς :

Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ. Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ. Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ.

Ὀν. εἰς	μία	ἓν	τρεις	τρία	τέσσαρες	τέσσαρα
Γεν. ἑνὸς	μιᾶς	ἑνός	τριῶν	τριῶν	τεσσάρων	τεσσάρων
Δοτ. ἐνὶ	μιᾶ	ἐνὶ	τρισὶ	τρισὶ	τέσσαρσι	τέσσαρσι
Αἰτ. ἑνὸς	μίας	ἑνὸς	τριῶν	τριῶν	τεσσάρων	τεσσάρων

Παρατηρήσεις.

§ 251. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀριθμητικῶν μόνον τὸ θηλυκὸν **μία** κλίνεται κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν, τὰ δὲ λοιπὰ κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν.

§ 252. Τὸ ἀριθμητικὸν **μία** εἰς τὰς πλαγίαις πτώσεσιν ἐξαιρετικῶς ἑννοεῖται ἐπὶ τῆς ληγουσῆς.

§ 253. Τὸ ἀριθμητικὸν **τρεῖς** μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν ἔχει **εἰ**, εἰς ὅλας τὰς ἄλλας πτώσεις καὶ εἰς τὸ οὐδέτερον γράφεται μὲν **ι**.

§ 254. Τὰ ἀπὸ τοῦ **πέντε** μέχρι τοῦ **ἑκατὸν** ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ δὲν κλίνονται π. χ. **πέντε, ἑπτὰ, τριάκοντα**.

§ 255. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ **διακόσια** καὶ ἐπέκεινα κλίνονται ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα π. χ. **διακόσιοι, διακοσίῳ, διακοσίους, διακοσίους**.

§ 256. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ **ἓν, ἕξ, ἑπτὰ, ἑκατὸν** καὶ ὅσα ἐξ αὐτῶν παράγονται δασύνονται π. χ. **ἓν, ἑνδεκα, ἑπτὰ, ἑπτακόσια, ἕξ, ἑξήκοντα**.

§ 257. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ δυνάμεθα νὰ παραστή-

σωμεν, ὡς καὶ οἱ Ἀρχαῖοι, διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφάβητου, ἔαν προσθέσωμεν εἰς ταῦτα καὶ τρία ἕτερα σημεῖα, τὸ στίγμα (S) ὡς ἔξ, τὸ κόππα (κ) ὡς ἔννενήκοντα καὶ τὸ συμπί (⊙) ὡς ἔννενακόσια καὶ θέσωμεν ἐπ' αὐτῶν κεραιάν ὡς

1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8,	9,
α'	β'	γ'	δ'	ε'	ς'	ζ'	η'	θ'
10,	20,	30,	40,	50,	60,	70,	80,	90,
ι'	κ'	λ'	μ'	ν'	ξ'	ο'	π'	ϋ'
100,	200,	300,	400,	500,	600,	700,	800,	900.
ρ'	σ'	τ'	υ'	φ'	χ'	ψ'	ω'	⊙'

258. Πρὸς παράστασιν τῶν χιλιάδων θέτομεν τὴν κεραιάν κάτωθεν τῶν γραμμάτων.

ὡς	1000	2000	3000
	α,	β,	γ,

Γύμνασμα. —

α'). Γράψον τὰς μονάδας, δεκάδας καὶ ἑκατοντάδας ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ χίλια.

β'). Παράστησον διὰ γραμμάτων τοὺς ἐπομένους ἀριθμούς:

5, 4, 15, 32, 27, 112, 211, 142, 336, 698, 1850, 901, 703, 489, 573, 864, 390.

Τακτικά ἀριθμητικά.

§ 259. Τὰ τακτικά ἀριθμητικά δεικνύουσι τὴν τάξιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει τι. π. χ. πρῶτος, δεύτερος, τρίτος, τέταρτος.

§ 260. Τὰ τακτικά ἀριθμητικά γίνονται ἐκ τῶν ἀποκώτων καὶ τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ εἴκοσι γίνονται διὰ τῆς προσθήκης τῆς καταλήξεως, **τος**, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ εἴκοσι

καὶ μετὰ ταῦτα διὰ τῆς καταλήξεως **στος** π. χ. **τρίτος**, **τριακοστός**.

§ 261. Ἐκ τῶν τακτικῶν σχηματίζονται ἀνωμάλως τὸ **πρῶτος**, **δεύτερος**, **ἑβδομος** καὶ **ὄγδοος**.

§ 262. Τὰ τακτικὰ ἀριθμητικὰ κλίνονται ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τριακτάληκτα καὶ διακρίνονται εἰς πρωτόκλητα καὶ δευτερόκλητα.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον τακτικὰ ἐκ τῶν ἐπομένων ἀπολύτων :
ἕξ, δώδεκα, χίλια εἴκοσι πέντε, τριάκοντα, ἑκατόν, ἑξήκοντα δύο, ἑβδομήκοντα ἑπτὰ, διακόσια ὀγδοήκοντα ἑννέα, χίλια τριακόσια, ἑνενήκοντα ὀκτώ.

Χρονικὰ Ἀριθμητικὰ.

§ 263. Τὰ χρονικὰ ἀριθμητικὰ σημαίνουσιν, εἰς πόσον χρόνον γίνεται τι ὡς **τριταῖος**, **τεταρταῖος**.

§ 264. Ταῦτα γίνονται ἐκ τῶν τακτικῶν καὶ λήγουσιν εἰς **αιος** ὡς **δεύτερος**—**δευτεραῖος**.

§ 265. Τὰ χρονικὰ ἀριθμητικὰ εἶνε ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τριακτάληκτα καὶ κλίνονται ὁμαλῶς.

Πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικὰ.

§ 266. Τὰ πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικὰ γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων διὰ προσθήκης τῶν καταλήξεων **πλοῦς**, **πλάσιος** καὶ σημαίνουσιν ἐπανάληψιν τοῦ ἰδίου ποσοῦ ὡς **δύο**, **διπλοῦς**, **διπλάσιος**.

§ 267. Τὰ πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικὰ κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τριακτάληκτα.

Γύμνασμα.— Σχημάτισον τὰ χρονικά καὶ πολλαπλασιαστικὰ τῶν ἐξῆς ἀπολύτων:

πέντε, ἕξ, ἑπτὰ, εἴκοσι, τριάκοντα, ἑξήκοντα, διακόσια, ἐνενήκοντα, τετρακόσια, ἑβδομήκοντα, χίλια, πενήκοντα, ἑπτακόσια, τεσσαράκοντα.

Διανεμητικὰ ἀριθμητικὰ

§ 268. Τὰ διανεμητικὰ ἀριθμητικὰ σημαίνουσι διανομήν.

§ 269. Ταῦτα γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν διὰ τῶν προθέσεων **ἀνά, κατὰ καὶ οὖν**. π. χ. *ἀνά τρεῖς, ἀνά τέσσαρας, κατὰ τρία, οὖν πέντε.*

2. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

§ 270. Τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικὰ φανερόνουςιν ἀπλῶς ποσότητα, λήγουσι δὲ εἰς **ας**. π. χ. *μονάς, δυάς, τριάς, τετράς, πεντάς, ἑξάς, ἑβδομάς, ὀγδοάς, ἐννεάς, δεκάς.*

§ 271. Τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικὰ κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσην.

Ἐρικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ἡ	μονάς	αἱ	μονάδες
Γεν.	τῆς	μονάδος	τῶν	μονάδων
Δοτ.	τῇ	μονάδι	ταῖς	μονάσι
Αἰτ.	τὴν	μονάδα	τάς	μονάδας
Κλ.	ᾧ	μονάς	ᾧ	μονάδες

Γύμνασμα.— Σχημάτισον τακτικά, χρονικά, πολλαπλασιαστικὰ

κά, διανεμητικὰ καὶ ἀφροημένα οὐσιαστικὰ ἐκ τῶν ἐξῆς ἀπολύτων :
 τρεῖς, μία, ἓν, δύο, τρία, τέσσαρες, τέσσαρα, πέντε,
 ἕξ, ἑπτὰ, ὀκτώ, ἑννέα, δέκα, εἴκοσι, τριάκοντα, τεσσαρά-
 κοντα, πενήκοντα, ἑξήκοντα, ἑκατόν, διακόσια, τριακόσια,
 τετρακόσια, χίλια.

4. ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 272. Ἄντωνυμῖαι λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι τί-
 θενται ἀντὶ τῶν ὀνομάτων.

§ 273. Αἱ ἀντωνυμῖαι εἶναι **προσωπικαί, δεικτικαί, ἐρωτηματικαί, ἀλληλοπαθεῖς, αὐτοπαθεῖς, κτη-
 τικαί, ἐπιμεριστικαί, ἀναφορικαί, ἀόριστοι καὶ ἀρνητικαί ἢ ἀπαγορευτικαί.**

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 274. **Προσωπικαί** λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ ὁποῖαι
 δηλοῦσι τὰ **πρόσωπα**.

Τὰ πρόσωπα εἶναι τρία: **πρῶτον, δεύτερον καὶ
 τρίτον.**

Ἐνικός ἀριθμός.

A'. πρόσωπον. B'. πρόσωπον. Γ'. πρόσωπον.

Ὀν.	ἐγώ	σύ	αὐτός	αὐτή	αὐτό
Γεν.	ἐμοῦ-μου	σοῦ	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
Δοτ.	ἐμοί-μοί	σοί	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
Αἰτ.	ἐμέ-μέ	σέ	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ὅν.	ἡμεῖς	ὑμεῖς-σεῖς	αὐτοὶ	αὐταὶ	αὐτὰ
Γεν.	ἡμῶν	ὑμῶν	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
Δοτ.	ἡμῖν	ὑμῖν	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
Αἰτ.	ἡμᾶς-μας	ὑμᾶς-σᾶς	αὐτοῦς	αὐτάς	αὐτὰ

Παρατηρήσεις.

§ 275. Ὁ πληθυντικὸς τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ α' προσώπου δασύνεται.

§ 276. Τὸ οὐδέτερον τῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς γράφεται ἄνευ ν.

§ 277. Ἡ ἀντωνυμία αὐτός, ὅταν σημαίῃ ἀντικείμενον ὠρισμένον, λέγεται ὀριστική. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει λαμβάνει συνήθως ἄρθρον καὶ ἐξηγείται διὰ τοῦ ἐπιθέτου ἴδιος. ὡς ὁ αὐτὸς ἄρεμος πρέει—ὁ ἴδιος ἄρεμος πρέει.

§ 278. Ἡ αὐτὸς λέγεται ἐπαναληπτική, ὅταν διὰ αὐτῆς ἐπαναλαμβάνομεν πρόσωπον, ζῶον ἢ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἀνεφέρμεν προηγουμένως· ὡς ὁ διδάσκαλος προσεκάλεσε τὸν Ἰωάννην καὶ συνεβοῦλευσε αὐτὸν ἐνώπιον τῶν μαθητῶν.

§ 279. Αἱ πλάγια πτώσεις τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς ἐκφέρονται πολλάκις καὶ ἄνευ τοῦ αυ· ὡς τὸ βιβλίον αὐτοῦ, τὸ βιβλίον του.

§ 280. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμῖαι μου, μοί, μέ, μᾶς, σοῦ, σοί, σέ, σᾶς καὶ αἱ ἀποκεκομμένα πλάγια πτώσεις τῆς αὐτὸς λέγονται ἐγκλιτικαὶ λέξεις, διότι ὁ τόνος αὐτῶν ἢ μεταβιβάζεται εἰς τὴν προηγουμένην λέξιν ἢ ἀποβάλλεται· ὁ πατήρ μου, τὸ ἀδάκιόν σου.

§ 281. Ὁ τόνος τῶν ἀνωτέρω μονοσυλλάβων προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν μεταβαίνει εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως, ὅταν αὕτη εἶναι προπυροζύτονος ἢ προπερισπωμένη· ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει ἀποβάλλεται· ὡς τὰ τετραδιά μου, τὰ δῶρά σας, ἡ γαλιῆ της, τὸ βιβλίον σου, ὁ πατήρ μας.

§ 282. Ἡ περισπωμένη κατὰ τὴν ἔγκλισιν τοῦ τόνου μεταβάλλεται εἰς ὄξειαν· ὡς τὰ δῶρά του.

Γύνασμα.— Θέσον εἰς τὰς ἐπομένας προτάσεις τὰς καταλλήλους προσωπικὰς ἀντωνυμίας προσέχων εἰς τὴν ἔγκλισιν τοῦ τόνου.

Ὁ ἀδελφός—ἔχει ἑκατὸν γρόσια Οἱ γονεῖς—εἶναι εὐτυχεῖς. Ἡ σχολή—εἶναι ὠραία. Ὁ ἐξάδελφος—ἀνεχώρησε χθές. Τὸ παιδίον τοῦ φίλου—ἀσθενεῖ βαρέως. Τὰ ἄνθη—δὲν εἶναι τόσον ὠραία. Ἐλάβον ἐν δῶρον παρὰ τοῦ θεοῦ.— Ἡ γαλιῆ—ἐχάθη. —καὶ ὁ πατήρ— ἐξήλθομεν χθές εἰς περίπατον. Ποῦ εἶναι τὸ τετράδιον—;

ΔΕΙΚΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 283. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι χρησιμεύουσι πρὸς δείξιν προσώπου ἢ πράγματος καὶ εἶναι αἱ ἐπομέναι:

οὗτος, αὕτη, τοῦτο, ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο, ὅδε, ἧδε, τόδε, τόσος, τόση, τόσον, τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτον, τοδοῦτος, τοσαύτη, τοδοῦτον.

§ 284. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι κλίνονται ὡς τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα ἐπίθετα.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	οὗτος	αὕτη	τούτο	ὄδε	ἤδε	τόδε
Γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου	τούδε	τῆςδε	τούδε
Δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	τῷδε	τῇδε	τῷδε
Αἰτ.	τούτον	ταύτην	τούτο	τόνδε	τήνδε	τόδε

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οὗτοι	αὗται	ταῦτα	οἷδε	αἷδε	τάδε
Γεν.	τούτων	τούτων	τούτων	τῶνδε	τῶνδε	τῶνδε
Δοτ.	τούτοις	ταύταις	τούτοις	τοῖςδε	ταῖςδε	τοῖςδε
Αἰτ.	τούτους	ταύτας	ταῦτα	τούςδε	τάςδε	τάδε

Παρατηρήσεις.

§ 285. Τὸ οὐδέτερον τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν κλίνεται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν καὶ συνήθως δὲν ἔχει **ν**.

§ 286. Ἐκ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ἡ **οὗτος** δεικνύει τὰ παρόντα, ἡ **ἐκεῖνος** τὰ παρελθόντα, ἡ **ὄδε** τὰ μέλλοντα, ἡ **τόσος** καὶ ἡ **τοσοῦτος** τὸ πλῆθος καὶ ἡ **τοιοῦτος** τὴν ποιότητά.

Γύνασμα.—Κλίνον τὸς ἀντωνυμίας:

τόσος, τόση, τόσον, τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο(ν), τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο(ν).

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 287. Ἐρωτηματικαὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα, ὅταν ἐρωτῶμεν ὡς τίς ἤ τις;

§ 288. Αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι **τίς, τί, ποῖος, ποία, ποῖον, πόσος, πόση, πόσον, πότερος, ποτέρα, πότερον.**

§ 289. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία **τίς** τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγοῦσῃς καὶ κλίνεται ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ δικατάληκτον ὡς ἑξῆς :

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ἄρσ. Θηλ.

Οὐδ.

Ἄρσ. Θηλ.

Οὐδ.

Ὅν.

τίς

τί

τίνες

τίνα

Γεν.

τίνος

τίνος

τίνων

τίνων

Δοτ.

τίνι

τίνι

τίσι

τίσι

Αἰτ.

τίνα

τί

τίνας

τίνα

§ 290. Αἱ λοιπαὶ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι κλίνονται ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικτάληκτα.

Παρατηρήσεις.

§ 291. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία **τίς** δὲν ἐγκλίνει τὸν τόνον τῆς καὶ τίθεται πάντοτε ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου ὡς **τίς ἦλθε;**

§ 292. Ἐκ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν ἡ **τίς** τίθεται ἐπὶ ἀοριστίαις, ἡ **ποῖος** ἐπὶ ποιότητος, ἡ **πόσος** ἐπὶ ποσότητος καὶ ἡ **πότερος** ἐπὶ μερισμοῦ.

Γύμνασμα.—

Κλίνον τὰς ἀντωνυμίας: ποῖος, ποία, ποῖον, πόσος, πόση, πόσον, πότερος, ποτέρα, πότερον.

ΑΛΛΗΛΟΠΑΘΕΙΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 293. Ἀλληλοπαθεῖς λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ ὁποῖαι σημερινοῦσιν ἀμοιβαίαν ἐνέργειαν ὡς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

§ 294. Αἱ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι δὲν ἔχουσιν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν καὶ κλίνονται εἰς τὸν πληθυντικὸν μόνον ἀριθμὸν ὡς ἑξῆς·

	Ἄρσεν.	Θηλ.	Οὐδ.
Γεν.	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτ.	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις
Αἰτ.	ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἀλληλα

ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 295. Αὐτοπαθεῖς λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ ὁποῖαι φανερόνουσιν ἐνέργειαν ἐπιστρέφουσαν εἰς τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ ὡς *λοῦω ἑμαυτόν*.

§ 296. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι δὲν ἔχουσιν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν, γίνονται δὲ ἐκ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῆς αὐτὸς καὶ κλίνονται μονολεκτικῶς, ἐκτὸς τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ α' καὶ β' προσώπου.

Ἐτικὸς ἀριθμὸς.

	α' πρόσωπον	β' πρόσωπον	γ' πρόσωπον
Γεν.	ἑαυτοῦ-ῆς-οῦ	σεαυτοῦ-ῆς-οῦ	ἑαυτοῦ-ῆς-οῦ
Δοτ.	ἑαυτῶ-ῆ-ῶ	σεαυτῶ-ῆ-ῶ	ἑαυτῶ-ῆ-ῶ
Αἰτ.	ἑαυτόν-ῆν-ὀ	σεαυτόν-ῆν-ὀ	ἑαυτόν-ῆν-ὀ

Πληθυντικός ἀριθμός.

Γεν.	ἡμῶν αὐτῶν	ὕμῶν αὐτῶν	ἐκυτῶν
Δοτ.	ἡμῖν αὐτοῖς-αἰς-οἷς	ὕμῖν αὐτοῖς-αἰς-οἷς	ἐκυτοῖς-αἰς-οἷς
Αἰτ.	ἡμᾶς αὐτούς-ἄς-ἅ	ὕμᾶς αὐτούς-ἄς-ἅ	ἐκυτούς-ἄς-ἅ

Παρατήρησις.

§ 297. Ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου γράφεται καὶ ἄνευ τοῦ ε, πάντοτε ὅμως μετὰ δασείας πρὸς διάκρισιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς προσωπικῆς, ὡς ἑαυτοῦ καὶ αὐτοῦ.

Γύμνασμα.—

Γράψον ἐν τῷ τετραδῷ τὰς αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίας.

ΚΤΗΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 298. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι φανερόνουςι πρόσωπον ἢ πράγμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει τι: ὡς ὁ ἐμὸς πατήρ.

§ 299. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε:

α' πρόσωπον,	β' πρόσωπον.	γ' πρόσωπον.
ἐμός, ἐμή, ἐμίν,	σός, σή, σόν,	ὁ, ἡ, τὸ ἐκυτοῦ-ῆς-οῦ
ἡμέτερος-α-ον.	ὕμέτερος-α-ον.	ὁ, ἡ, τὸ ἐκυτῶν.

§ 300. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι τοῦ α' καὶ β' προσώπου κλίνονται ὁμαλῶς εἰς τὸν ἐνικὸν καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

§ 301. Ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου κλίνεται, μεταβαλλομένου μόνον τοῦ ἄρθρου, ὡς ὁ ἑαυτοῦ, τοῦ ἑαυτοῦ, τῷ ἑαυτοῦ, οἱ ἑαυτοῦ, αἱ ἑαυτοῦ, τὰ ἑαυτοῦ.

Παρατηρήσεις.

302. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω κτητικῶν ἀντωνυμιῶν μεταχειρίζομεθα ὡς τοιούτην καὶ τὸ ἐπίθετον **ἰδικὸς** μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ὡς ὁ **ἰδικός μου**, ἡ **ἰδική μου**, τὸ **ἰδικόν μου**.

§ 303. Συνήθως ἀντὶ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν μεταχειρίζομεθα τὰς πλαγίας πτώσεις τῶν προσωπικῶν π. χ. ὁ **ἐμὸς πατήρ**, ἡ ὁ **πατήρ μου**.

Γύμνασμα.—Κλῖνον τὰς κτητικὰς ἀντωνυμίας.

ΕΠΙΜΕΡΙΣΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 304. Ἐπιμεριστικαὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὁποῖαι σημαίνουσι μέρος ποσοῦ τινος ὡς ἕκαστος ἐμῶν.

§ 305. Ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἐξῆς: ἕτερος, ἕτερα, ἕτερον, ἕκαστος, ἕκαστη, ἕκαστον, ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο, ἕκαστερος, ἕκατέρα, ἕκάτερον, ἀμφοῖτεροι, ἀμφοῖτεροι, ἀμφοῖτερα.

§ 306. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι κλίνονται ὡς ἐπίθετα.

§ 307. Ἡ ἀντωνυμία **ἀμφοῖτεροι** κλίνεται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

Γύμνασμα.—Κλῖνον τὰς ἀνωτέρω ἐπιμεριστικὰς ἀντωνυμίας.

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 308. Ἀναφορικαὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς πρόσωπον, ζῶν ἢ πρᾶγμα ὠρισμένον ἢ ἀόριστον ὡς ὅστις θέλει, ὡς ἔ.θθ.

§ 309. Αἱ ἀναφορικοὶ ἀντωνυμῖαι εἶναι : ὅς, ἧ, ὃ, ὅςτις, ἧτις, ὃ,τι, οἷος, οἷα, οἷον, ὁποῖος, ὁποῖα, ὁποῖον, ὅσος, ὅση, ὅσον, ὅσοις, ὅπόση, ὅπόσον, ὅςπερ, ἧπερ, ὅπερ.

§ 310. Αἱ ἀναφορικοὶ ἀντωνυμῖαι κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα, μόνον ἢ ὅςτις, ἐπειδὴ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ἀναφορικῆς ὅς καὶ τῆς ἀορίστου τῖς, κλίνεται καὶ τονίζεται ἰδιαιτέρως.

Ἐρικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
ἽΟν.	ὅςτις	ἧτις	ὃ,τι	οἷτινες	αἷτινες	ἄτινα
Γεν.	οὔτινος	ἧςτινος	οὔτινος	ῶντινων	ῶντινων	ῶντινων
Δοτ.	ῶτινι	ἧτινι	ῶτινι	οἷςτισι	αἷςτισι	οἷςτισι
Αἰτ.	ὄντινα	ἧντινα	ὃ,τι	οὔςτινας	ἄςτινας	ἄτινα

Παρατηρήσεις.

§ 311. Ὅλοι αἱ ἀναφορικοὶ ἀντωνυμῖαι ἄρχονται ἀπὸ φωνήεντος καὶ δασύονται.

§ 312. Τὸ οὐδέτερον τῆς ἀντωνυμῖας ὅςτις ἔχει ὑποδιαστολὴν πρὸς διαίρεσιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ συνδέσμου ὅτι.

Γύμνασμα.—

Κλῖνον τὰς ἀναφορικοὺς ἀντωνυμῖας : ὅς, ἧ, ὃ, οἷος, οἷα, οἷον, ὁποῖος, ὁποῖα, ὁποῖον, ὅσος, ὅση, ὅσον, ὅπόσος, ὅπόση, ὅπόσον.

ΑΟΡΙΣΤΟΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 313. Αἱ ἄοριστοι ἄντωνυμῖαι δηλοῦσιν ἀντικείμενα γενικά καὶ ἄοριστα ὡς γυνή τις.

§ 314. Αἱ ἄοριστοι ἄντωνυμῖαι εἶναι αἱ ἐξῆς: τίς, τί, ὁ δεῖνα, ἡ δεῖνα, τὸ δεῖνα, ἔνιοι, ἔνιοι, ἔνια.

§ 315. Ἡ ἄοριστος τίς κλίνεται ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ δικατάληκτον ὡς ἐξῆς:

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ.

Ἄρσ. Θηλ.

Οὐδ.

Ὅν.	τίς	τί	τινές	τινά
Γεν.	τινός	τινί	τινῶν	τινῶν
Δοτ.	τινί	τινί	τισὶ	τισὶ
Αἰτ.	τινά	τί	τινάς	τινά

§ 316. Ἡ ἄοριστος ἄντωνυμία ἔνιοι κλίνεται μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν καὶ σημαίνει μερικοί: ὡς ἔνιοι τῶν μαθητῶν = μερικοὶ τῶν μαθητῶν.

§ 317. Ἡ ἄντωνυμία δεῖνα συνήθως κλίνεται ὡς ὄνομα τριτάκλιτον ὡς ὁ δεῖνα, τοῦ δεῖνος, τῷ δεῖνι, τὸν δεῖνα, οἱ δεῖνες, τῶν δεῖνων, τοὺς δεῖνας.

Παρατηρήσεις.

§ 318. Ἡ ἄοριστος ἄντωνυμία τίς τονίζεται εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις ἐπὶ τῆς ληγούσης, οὐδέποτε τίθεται ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου καὶ ἐγκλίνει τὸν τόνον της.

§ 319. Ἡ ἐγκλίσις τοῦ τόνου γενικῶς γίνεται κατὰ τοὺς ἐξῆς κανόνας:

α'.) Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι ὀξύτονος ἢ περισπωμένη, ἡ ἐγκλιτικὴ λέξις χάνει τὸν τόνον τῆς· ὡς *γαλῆ τες*, *γαλαὶ τες*, *μαθητῆς τες*, *μαθηταὶ τες*.

β'.) Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι προπαροξύτονος ἢ προπερισπωμένη, ὁ τόνος τῆς ἐγκλιτικῆς λέξεως μεταβαίνει εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως· ὡς *ἄνθρωπός τες*, *ἄνθρωποι τες*, *δῶρόν τι*, *δῶρά τινα*.

γ'.) Ὄταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι παροξύτονος, ἡ μὲν μονοσύλλαβος ἐγκλιτικὴ λέξις χάνει τὸν τόνον τῆς, ἡ δὲ δι-σύλλαβος τὸν φυλάττει· ὡς *βιβλίον τι*, *βιβλία τινά*.

§ 320. Ἡ ἀντωνυμία **δεῖνα** μένει πολλακίς καὶ ἄκλιτος, κλινομένου μόνου τοῦ ἄρθρου· ὡς ὁ *δεῖνα*, τοῦ *δεῖνα*.

Γύμνασμα. — Γράφον τὰς ἀορίστους ἀντωνυμίας προσθέτων εἰς ἐκάστην πτῶσιν καὶ κατέλληλόν τι οὐσιαστικόν.

ΑΡΝΗΤΙΚΑΙ ἢ ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 321. Ἄρνητικαὶ ἢ ἀπαγορευτικαὶ εἶναι αἱ ἀντωνυμίαι **οὐδεῖς**, **οὐδεμία**, **οὐδέν**, **μηδεῖς**, **μηδεμία**, **μηδέν**, διότι μεταχειριζόμεθα αὐτάς ἐπὶ ἀρνήσεως ἢ ἀπαγορεύσεως.

§ 322. Αἱ ἀρνητικαὶ ἀντωνυμίαι γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν **εἷς**, **μία**, **ἓν** καὶ τοῦ συνδέσμου **οὐδέ**, κλίνονται δὲ ὡς τὰ εἰρημένα ἀριθμητικὰ· ὡς *οὐδεῖς*, *οὐδερός*, *οὐδερί*, *οὐδένα*, *οὐδεμία*, *οὐδεμίας*.

Ὁμοίως, σχηματίζονται ἐκ τῶν αὐτῶν ἀριθμητικῶν καὶ τοῦ συνδέσμου **μηδὲ** αἱ ἀπαγορευτικαὶ ἀντωνυμίαι.

Γύμνασμα.— Διακρίνον τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἐπομένων ἀνω-
νωμιῶν :

ἐμός, σός, ἡμεῖς, ὄστις, ὄσος, οὗτος, ἑμαυτοῦ, ἡμᾶς αὐτούς,
· ἑαυτόν, ὁ ἑαυτοῦ, σύ, αὐτός, αὐτῆς, ποῖος, ὁποῖα, μηδέν,
· οὐδεμία, ἕκαστος, ἀμφότεροι, τίς, τίνος, τίνα, πόσον, τίνδε
· ὄ,τι, ταῦτα, ὁπόσα, ἀλλήλα, ἑκάτερος, οἶος, ἦν, ἐνιοι, ὁ
· δεῖνα, τάδε, ἀλλήλοις, ὑμεῖς, ὑμῖν αὐτοῖς, τὸ ἑαυτοῦ, σεαυ-
· τῶν, ὄσπερ, ἄτινα, αἵτινες, ὁπόσον, ἡμέτερον, ὑμέτερος,
· ἐμοί, σά.

5. Ρ Η Μ Α

§ 323. **Ρήματα** λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι φανερό-
· νουσι τὴν διάθεσιν τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. γράφω, πάσχω,
· λούομαι, ὑγιαίνω.

ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

§ 324. Ἡ διάθεσις, ἡ φωνή, ἡ συζυγία, ἡ ἔγ-
· κλισις, ὁ χρόνος, τὸ πρόσωπον καὶ ὁ ἀριθμὸς εἶναι
· τὰ παρεπόμενα τοῦ ρήματος.

Διάθεσις.

§ 325. Αἱ διαθέσεις τῶν ρημάτων εἶναι τέσσαρες :
· ἐνεργητική, παθητική, μέση καὶ οὐδετέρα.

§ 326. Ἐνεργητικῆς διαθέσεως ἢ ἐνεργητικά
· λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὁποῖα φανερόνουσιν ὅτι τὸ ὑποκειμέ-
· νον ἐνεργεῖ· ὡς ὁ Δημήτριος γράφει.

§ 327. **Παθητικῆς διαθέσεως ἢ παθητικὰ** λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὅποια φανερόνουςιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον **πάσχει**· ὡς ὁ Ἰωάννης ἐτιμωρήθη.

§ 328. **Οὐδέτερας διαθέσεως ἢ οὐδέτερα** λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὅποια φανερόνουςιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον εὐρίσκεται εἰς τινὰ κατάστασιν, ἦτοι **οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει**· ὡς ὁ Δημοσθένης ὑγιαίνει.

§ 329. **Μέσης διαθέσεως ἢ μέσα** λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὅποια σημαίνουςιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον **ἐνεργεῖ καὶ πάσχει**· ὡς ὁ Φωκίων κτερίζεται.

Φωνή.

§ 330. **Φωνή** λέγεται ὁ τύπος, τὸν ἐπιπλέον λαμβάνει τὸ ῥῆμα πρὸς ἔκφρασιν τῶν τεσσάρων διαθέσεων.

§ 331. Αἱ φωναὶ εἶναι δύο: **ἐνεργητικῆς, καὶ μέσης ἢ παθητικῆς**.

§ 332. Ἡ μὲν ἐνεργητικὴ φωνὴ λήγει εἰς **ω**, ἡ δὲ παθητικὴ ἢ μέση εἰς **ομαι**· ὡς *τρέχω, λούομαι*.

Παρατηρήσεις.

§ 333. Τὰ μέτα καὶ παθητικὰ ρήματα εἶναι καὶ μέσης ἢ παθητικῆς φωνῆς, τὰ δὲ ἐνεργητικὰ ἐνεργητικῆς φωνῆς· ὡς *ἴδω, λούομαι, λούομαι*.

§ 324. Ρήματά τινὰ παθητικὰ ἐξαιρετικῶς εἶναι ἐνεργητικῆς φωνῆς καὶ λέγονται **αὐτοπαθῆ**· ὡς *πάσχω*.

§ 335. Τὰ οὐδέτερα ρήματα ἀδιαφόρως εἶναι ἐνεργητικῆς ἢ μέσης φωνῆς.

§ 336. **Ἄποθετικά** λέγονται τὰ ἐνεργητικὰ ρήματα, τὰ ὅποια εἶναι μέσης φωνῆς· ὡς *ἐργάζομαι*.

§ 337. Τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα λέγονται **μεταβατικά**, ὅταν σημερινῶς ἐνεργεῖαν τοῦ ὑποκειμένου μεταβαίνουσιν εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὡς λέγω.

§ 338. Ἄμετάβατα λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια σημερινῶς ἐνεργεῖαν, ἢ ὅποια δὲν μεταβαίνει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὡς ἀναχωρῶ.

Γύνασμα. — Διάκρινον τὴν φωνὴν καὶ τὴν διαθέσιν τῶν ἐξ ἑξῆς ῥημάτων :

λέγω, κρίνω, τρέχω, νίπτομαι, ὑγιαίνω, περιπατῶ, ψάλλω, ἀσθενῶ, μαραίνομαι, ἐνδύομαι, τρώγω, ἠσυχάζω, σκέπτομαι, ἀποθνήσκω, φαίνομαι, θλίβομαι, κοιμῶμαι, φέρω, χρεεύω, κρύπτομαι, ἀναπαύομαι, θερμαίνομαι, ζῶ.

Συζυγία.

§ 339. **Συζυγία** λέγεται ὁ τύπος, κατὰ τὸν ὅποιον κλί-
νεται τὸ ῥήμα.

§ 340. Αἱ συζυγίαι εἶναι δύο: ἡ τῶν **βαρυτόνων** ἢ **ἀδυναυρέτων** καὶ ἡ τῶν **συνηρημένων**.

§ 341. **Βαρυτόνα** λέγονται τὰ ῥήματα τὰ ὅποια δὲν συναυροῦνται, **συνηρημένα** δὲ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια συναυροῦνται.

Ἐγκλίσις.

§ 342. Αἱ ἐγκλίσεις εἶναι τέσσαρες: ὀριστική, ὑποτακτική, προδικτική καὶ εὐκτική.

Χρόνος.

§ 343. Οἱ χρόνοι εἶναι ἐξ: ἐνεστώς, παρατατικός, μέλλων, ἀόριστος, παρακείμενος καὶ ὑπερσυντελικός.

§ 344. Ἐκ τῶν χρόνων τούτων, ὅσοι ἀποτελοῦνται ἐκ

μιάς λέξεως, λέγονται **ἄπλοϊ**, ὅσοι δὲ ἐκ δύο λέξεων, **δύνθετοι**· ὡς *λύω, θά λυω*.

Πρόσωπον.

§ 345. Τὰ **πρόσωπα** εἶναι τρία :

α' πρόσωπον	β' πρόσωπον	γ' πρόσωπον
γράφω	γράφεις	γράφει
γράφομεν	γράφετε	γράφουσι

Ἄριθμός.

§ 346. Οἱ **ἄριθμοι** εἶναι δύο, **ἐνικός** καὶ **πληθυντικός**· καὶ ὁ μὲν ἐνικός σημαίνει ἓν ὑποκείμενον, ὁ δὲ πληθυντικός δύο ἢ πολλά· ὡς ὁ *παῖς τρέχει, οἱ παῖδες τρέχουσι*.

**ΘΕΜΑ, ΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΦΩΝΗΝ, ΧΑΡΑΚΤΗΡ,
ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΑΤΑΛΗΞΙΣ, ΕΓΚΛΙΤΙΚΟΝ ΦΩΝΗΝ.**

§ 347. **Θέμα** λέγεται τὸ ἀμετάβλητον μέρος τοῦ ρήματος.

§ 348. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος λέγεται **χαρακτήρ**, τὸ δὲ φωνῆεν, τὸ ὅποιον εἶναι πρὸ τοῦ χαρακτήρος, **θεματικὸν φωνῆεν**.

§ 349. Εἰς τὰ φωνηεντόληκτα ρήματα ὁ χαρακτήρ εἶναι καὶ θεματικὸν φωνῆεν.

§ 350. **Προσωπικαὶ καταλήξεις** λέγονται τὰ γράμματα, τὰ ὅποια τίθενται μετὰ τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν τῶν προσώπων· π. χ. *γράφω· γράφω*=θέμα, **α**=θεματικὸν φωνῆεν, **φ**=χαρακτήρ, **ω**=προσωπικὴ κατάληξις.

§ 351. Ἐγκλιτικὰ λέγονται τὰ φωνήεντα, τὰ ὅποια λαμβάνει ἐκάστη ἐγκλισις ἰδιαιτέρως.

§ 352. Τὰ ῥήματα ὡς πρὸς τὸν χαρακτηῖρα διακρίνονται εἰς φωνεντόληκτα καὶ εἰς συμφωνόληκτα· ὡς λύω, γράφω.

Γύμνασμα. — Διακρίνον τὸ θέμα, τὸ θεματικὸν φωνήεν, τὸν χαρακτηῖρα καὶ τὴν κατάληξιν τῶν ἐξῆς ῥημάτων:

λέγω, τρέχω, ἐξέρχομαι, θερμαίνω, θερμαίνομαι, ἀκούω, ἔρχομαι, μένω, σύρομαι, δακρύω, παιδεύω, μελετῶ, λαμβάνω φαίνομαι, περιπατῶ, τιμῶ.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ ἐνεστῶτος.

Ὅριστικὴ.	Ἑποτακτικὴ.	Προστακτικὴ.
ω	ω	—
εις.	ης	ε
ει	ῆ	ῆ
ομεν	ωμεν	—
ετε	ητε	ετε
ουσι	ωσι	ωσι

Παράδειγμα .

Ὅριστικὴ.	Ἑποτακτικὴ.	Προστακτικὴ.
λύω	λύω	—
λύεις	λύης	λύε
λύει	λύῃ	ᾶς λύῃ
λύομεν	λύωμεν	—
λύετε	λύητε	λύετε
λύουσι	λύωσι	ᾶς λύωσι

Παρατηρήσεις.

§ 353. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει ἐγκλιτικὰ φωνήεντα **ε** καὶ **ο**, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν **ε** μετὰ τοῦ **ε** τῆς προσωπικῆς καταλήξεως τρέπεται εἰς **η**, τὸ δὲ **ο** μετὰ τοῦ **ο** εἰς **ω**: ὡς *λυομεν* = *λύωμεν*, *λυέετε* = *λύητε*.

§ 354. Ἡ προστακτικὴ πρῶτον πρόσωπον δὲν ἔχει.

§ 355. Ἡ εὐκτικὴ σχηματίζεται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς μετὰ τῶν εἴθε **νά**: ὡς εἴθε *νά λύω*.

§ 356. Τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς προστακτικῆς γίνεται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς διὰ προσθήκης τοῦ ἄς.

§ 357. Ἡ ὀριστικὴ ἐγκλισις σημαίνει τὸ βέβαιον, ἢ ὑποτακτικὴ τὸ δυνατόν, ἢ προστακτικὴ προσταγὴν καὶ ἢ εὐκτικὴ εὐχὴν.

§ 358. Ὁ ἐνεστώς σημαίνει ὅτι ἡ πράξις γίνεται τώρα.

Γύνασμα.—Κλῖνον τὸν ἐνεστώτα τῶν ἐξῆς ρημάτων:

βλέπω, τρώγω, φεύγω, παιδεύω, φυλάττω, ὀνομάζω, πίνω, ἀρπάζω, φέρω, ράπτω, ἀναγινώσκω, λευκαίνω, ἔχω, θέλω, θερμαίνω, πάσχω, λούω, ἀκούω, στέλλω.

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ.

ον	ομεν
εις	ετε
ε	ον

Παράδειγμα

ἔλυον	ἐλύομεν
ἔλυες	ἐλύετε
ἔλυε	ἔλυον

Παρατηρήσεις.

§ 359. Τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τοῦ παρατατικοῦ εἶναι ὅμοιον πρὸς τὸ πρῶτον ἐνικόν.

§ 360. Ὁ παρατατικὸς ἀπκντχ καὶ εἰς τὴν ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν ὡς γὰ ἔλυοι, εἶθε γὰ ἔλυοι.

§ 361. Ὁ παρατατικὸς σημαίνει πράξιν γιγνομένην εἰς τὸ παρελθὸν διαρκῶς.

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ ἀορίστου.

Ὅριστική.	Ὑποτακτική.	Προστακτική.
α	ω	—
ας	ης	ον
ε	η	η
αμεν	ωμεν	—
ατε	ητε	ατε
αν	ωσι	ωσι

Παράδειγμα.

ἔλυα	λύω	—
ἔλυας	λύσης	λύσον
ἔλυσε	λύτη	ἄς λύση
ἐλύσαμεν	λύσωμεν	—
ἐλύσατε	λύσητε	λύσατε
ἔλυσαν	λύσωσι	ἄς λύσωσι

Παρατηρήσεις.

§ 362. Ὁ ἀόριστος σημαίνει πράξιν γενομένην εἰς τὸ παρελθόν.

§ 363. Ὁ ἀόριστος, ὅταν λήγῃ εἰς α, λέγεται **πρώτος**.

§ 364. Ῥήματά τινα ἀντὶ πρώτου ἀορίστου ἔχουσι δεύτερον· ὡς *μαθάνω, ἔμαθον*.

§ 365. Ὁ δεύτερος ἀόριστος λήγει εἰς **ον** καὶ κλίνεται ἐν τῇ ὀριστικῇ, ὡς ὁ παρατατικός.

§ 366. Ὁ πρώτος ἀόριστος πρὸ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως λαμβάνει **σ**, ὕπερ μετὰ τοῦ οὐρανισκοφώνου χαρακτηρὸς τρέπεται εἰς **ξ**, μετὰ δὲ τοῦ χειλεοζώνου εἰς **ψ**· ὡς *ἔγραφ-σα* = *ἔγραψα*, *ἔπλεχ-σα* = *ἔπλεξα*.

§ 367. Ὁ ὀδοντόφωνος χαρακτηρ πρὸ τοῦ **σ** ἀποβάλλεται· ὡς *ἔπειθα* = *ἔπεισα*.

ΑΥΞΗΣΙΣ

§ 368. Ὁ παρατατικός καὶ ὁ ἀόριστος λαμβάνουσιν εἰς τὴν ἀρχὴν **αὔξησιν**· ὡς *λέω, ἔλεον, ἔλεσα*· ἀκούω, ἤκουον, ἤκουσα.

§ 369. Ἡ αὔξησης εἶναι δύο εἰδῶν: **συλλαβικὴ** καὶ **χρονικὴ**.

§ 370. Συλλαβικὴ αὔξησης λέγεται τὸ **ε**, τὸ ὁποῖον λαμβάνουσι τὰ ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμενα ῥήματα· ὡς *λέω, ἔλεον*.

§ 371. Χρονικὴ αὔξησης λέγεται ἡ τροπὴ τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν. Τὴν αὔξησην ταύτην λαμβά-

νοσι τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ρήματα ὡς ἀκούω, ἤκουσθ· ἀρχίζω, ἤρχιζον.

§ 372. Ἡ τροπή τῶν ἀρκτικῶν βραχέων φωνηέντων εἰς μακρὰ γίνεται ὡς ἑξῆς :

α	εἰς	η	ἀκούω	ἤκουον	ἤκουσα
ε	»	η	ἐλπίζω	ἤλπιζον	ἤλπισα
ο	»	ω	ὀνομάζω	ὠνόμαζον	ὠνόμασα
αι	»	η	αἰτῶ	ἤτουν	ἤτησα
οι	»	φ	οἰκῶ	ῶκουν	ῶκησα
αυ	»	ηυ	αυξάνω	ηὔξανον	ηὔξησα
ευ	»	ηυ	εὐλογῶ	ηὐλόγουν	ηὐλόγησα
ι	»	ι	ἰκετεύω	ἰκέτευον	ἰκέτευσα
υ	»	υ	ὑβρίζω	ὑβρίζον	ὑβρισα.

Παρατηρήσεις

§ 373. Ρήματα τίνα παρὰ τὸν κανόνα τρέπουσι τὸ ε εἰς ει· ὡς ἔχω, εἶχον· ἔλκω, εἶλκον· ἐθίζω, εἶθιζον.

§ 374. Ἡ αὔξησης, συλλαβικὴ ἢ χρονικὴ, φυλάσσεται μόνον εἰς τὴν ὀριστικὴν ὡς ἔλκω, λύω, λύω.

§ 375. Εἰς τὰ ἀπὸ ρ ἀρχόμενα ρήματα διπλασιάζεται τὸ ρ μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν ὡς ρέω, ἔρροισθ.

§ 376. Ὅσα ρήματα ἀρχονται ἀπὸ φωνήεντος μακροῦ δὲν λαμβάνουσιν αὔξησιν ὡς ὠφέλιω, ὠφέλιον.

§ 377. Ὅσα ρήματα ἔχουσιν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν, αὔξάνουσιν μετὰ τὴν πρόθεσιν, ὅποτε τὸ φωνῆεν τῆς προθέσεως, ἐκτὸς τῆς **πρὸ** καὶ **περὶ**, ἐκθλίβεται ὡς ἀναβαίρω, ἀνέβαινον.

§ 378. Ὅσα ρήματα ἀρχονται ἀπὸ **ευ** ἢ **δυσ** αὔξάνουσιν

ἐν τῇ ἀρχῇ, ὅταν μετὰ τὸ **ευ** καὶ **δυσ** ὑπάρχη σύμφωνον· ἄλλως αὐξάνουσιν ἐν τῷ μέσῳ ὡς ἐντυχῶ, ἠντήχουρ· εὐεργετῶ, εὐηργέτουρ· δυστυχῶ, ἐδυστήχουρ· δυσαρεστῶ, δυσηρέστουρ.

§ 379. Ρήματα τινὰ σύνθετα ἐκ προθέσεων αὐξάνουσι καὶ πρὸ τῆς προθέσεως καὶ μετὰ τὴν πρόθεσιν ὡς ἐννοῶ, ἠντιδουρ· ἐροχ-λῶ, ἠνώχλουρ.

Γύνασμα.—Γράψον τὸν ἐνεστώτη, τὸν παρατατικὸν καὶ τὸν ἀόριστον τῶν ἐπομένων ρημάτων :

δακρύω, φυλάττω, ἀποθνήσκω, κλαίω, πίπτω, καλύπτω, ὀρίζω, ἀνοίγω, ἐκθέτω, ῥέω, πράττω, ἐκλέγω, κλείω, πάσχω, ἰδρύω, σφάζω, κηρύττω, κράζω, ῥάπτω, τρέφω, πνίγω, διατρίβω, περιέχω.

ΜΕΛΛΩΝ

§ 380. Ὁ μέλλων σημαίνει πράξιν, ἥτις θά γίνη.

Ποράδεγμα.

Μέλλων.

θά λύσω

θά λύσῃς

θά λύσῃ

θά λύσωμεν

θά λύσητε

θά λύσωσι

Παρατήρησις.

§ 381. Ὁ Μέλλων σχηματίζεται διὰ τοῦ ἀόριστου τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τοῦ **θά**.

Γύμνασμα.—Κλῖνον τοὺς μέλλοντας τῶν ρημάτων :
 γράφω, διδάσκω, ἀρχίζω, ἀρπάζω, τρέχω, κόπτω, ἀκούω,
 λούω, τρέφω, κλέπτω, κρύπτω, φωνάζω, στρέφω, παλαίω,
 παιδεύω, τρομάζω, ἐνδύω, κρούω.

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ

§ 882. Ὁ παρακείμενος και ὁ ὑπερσυντελικός σημαίνουνσι πράξιν γενομένην εἰς τὸ παρελθόν· ὡς ἔχω λύση, εἶχον λύση.

Παραδείγματα.

Παρακείμενος.

Ὅριστική.	Ὑποτακτική.	Προστακτική.
ἔχω λύση	ἔχω λύση	—
ἔχεις λύση	ἔχῃς λύση	ἔχε λύση
ἔχει λύση	ἔχῃ λύση	ἄς ἔχῃ λύση
ἔχομεν λύση	ἔχωμεν λύση	—
ἔχετε λύση	ἔχῃτε λύση	ἔχετε λύση
ἔχουσι λύση	ἔχωσι λύση	ἄς ἔχωσι λύση.

Ὑπερσυντελικός.

Ὅριστική.

Εἶχον, εἶχες, εἶχε, εἶχομεν, εἶχετε, εἶχον λύση.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον και κλῖνον τὸν παρακείμενον και ὁ-
 περσυντελικὸν τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι ρημάτων.

ΜΕΤΟΧΗ

§ 383. Ἡ μετοχή εἶναι ρηματικὸν ἐπίθετον, ὅπερ μετέχει τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ρήματος.

Καταλήξεις τῆς μετοχῆς ἐν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ.

Ἐνεστώσ. ὦν οὐσα εν. ὡς λύων λύουσα λῦον
Ἀόριστος ας ασα αν. » λύσας λύσασα λῦσαν.

Κλίσις τῆς μετοχῆς.

§ 384. Αἱ μετοχαὶ κλίνονται ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα.

Παραδείγματα.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	λύων	ἡ	λύουσα	τὸ	λῦον
Γεν.	τοῦ	λύοντος	τῆς	λυούσης	τοῦ	λύοντος
Δοτ.	τῷ	λύοντι	τῇ	λυούσῃ	τῷ	λύοντι
Αἰτ.	τόν	λύοντα	τήν	λύουσαν	τὸ	λῦον
Κλ.	ῶ	λύων	ῶ	λύουσα	ῶ	λῦον

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	λύοντες	αἱ	λύουσαι	τά	λύοντα
Γεν.	τῶν	λυόντων	τῶν	λυουσῶν	τῶν	λυόντων
Δοτ.	τοῖς	λύουσι	ταῖς	λυούσαις	τοῖς	λύουσι
Αἰτ.	τούς	λύοντας	τάς	λυούσας	τά	λύοντα
Κλ.	ῶ	λύοντες	ῶ	λύουσαι	ῶ	λύοντα

Παρατηρήσεις.

§ 385. Αἱ μετοχαὶ ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μετὰ τὴν ὀνομαστικὴν.

§ 386. Εἰς τὰς μετοχὰς μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῶν συμφώνων *ν* καὶ *τ* ἐκτείνονται τὰ πρὸ αὐτῶν βραχέα φωνήεντα εἰς μακρά.

§ 387. Αἱ μετοχαὶ τοῦ ἀρσενικοῦ γένους λήγουσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς *ων*.

§ 388. Τὰ οὐδέτερα τῶν μετοχῶν σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος καὶ λήγουσιν εἰς *ον*.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον καὶ κλίνον τὰς μετοχὰς τῶν ρημάτων: πίπτω, γράφω, φυτεύω, πλέκω, τρέφω, νομίζω, κρύπτω, κόπτω, λούω, φυλάττω, διώκω, ὀρίζω, χωρίζω, αὐξάνω.

ΜΕΣΗ ἢ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος.

Ὀριστική.	Ἰποτακτική.	Προστακτική.
ομαι	ωμαι	—
εσαι	ησαι	εσο ἢ ου
εται	ηται	ηται
ομεθ	ωμεθ	—
εσθε	ησθε	ησθε
ονται	ωνται	ωνται

Παράδειγμα.

Ὅριστικὴ.	Ἰ.τοακτικὴ.	Προστακτικὴ.
λύομαι	λύωμαι	—
λύεται	λύησται	λύεσο ἢ λύου
λύεται	λύηται	ᾶ; λύηται
λυόμεθα	λυώμεθα	—
λύεσθε	λύησθε	λύεσθε
λύονται	λύωνται	ᾶ; λύωνται

Γύνασμα. — Κλίνο, τὸν ἐνεστώτα τῶν ἐπομένων ρημάτων:
 νίπτομαι, ὀνομάζομαι, λούομαι, γράφομαι, διδάσκομαι,
 κλείομαι, σκέπτομαι, στρέφομαι, ἐνδύομαι, αἰσθάνομαι, δέ-
 χομαι, προφυλάττομαι ὀργίζομαι.

Προσωπικὰ καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ.

ομπν	ομεθα
εσο	εσθε
ετο	οντο

Παράδειγμα.

ἐλυόμην	ἐλυόμεθα
ἐλύεσο	ἐλύεσθε
ἐλύετο	ἐλύοντο.

Γύνασμα. — Κλίνον τὸν παρατατικὸν τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ
 γυμνάσματι ρημάτων.

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ ἀόριστου.

§ 389. Ὁ ἀόριστος ἐν τῇ μέσῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ διακρίνεται εἰς παθητικὸν πρῶτον καὶ δεύτερον.

Παθητικὸς ἀόριστος α'.

Ὅριστική.	Ὑποτακτική.	Προστακτική.
ην	ω	—
ης	ῆς	ῆτι
η	ῆ	ῆ
ημεν	ωμεν	—
ητε	ητε	ητε
ησαν	ωσι	ωσι.

Παράδειγμα.

Ὅριστική.	Ὑποτακτική.	Προστακτική.
ἐλύθην	λυθῶ	—
ἐλύθης	λυθῆς	λύθητι
ἐλύθη	λυθῆ	ἄς λυθῆ.
ἐλύθημεν	λυθῶμεν	—
ἐλύθητε	λυθῆτε	λύθητε
ἐλύθησαν	λυθῶσι	ἄς λυθῶσι.

Παρατηρήσεις.

§ 390. Ὁ οὐρανισκόφωνος χαρακτηρ τῶν ρημάτων εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον πρὸ τοῦ θ, τρέπεται εἰς χ, ὁ χειλεόφωνος εἰς θ, ὁ δὲ ὄδοντόφωνος εἰς σ· ὡς γράφομαι, ἐγράφη, πλέκομαι, ἐπλέχθη, πείθομαι, ἐπίσθη.

§ 391. Ρήματα τινὰ ἀντὶ πρῶτου παθητικοῦ ἀόριστου

ἔχουσι δεύτερον παθητικὸν ἀόριστον ὡς κλέπτομαι, ἐκλάπηρ.

§ 392. Ὁ *β'* παθητικὸς ἀόριστος δὲν ἔχει *θ* καὶ κλίνεται, ὡς ὁ πρῶτος.

§ 393. Εἰς τινὰ ρήματα ἔχοντα θεματικὸν φωνῆν *ε*, ἐκτείνεται τοῦτο εἰς τὸν *β'* παθητικὸν ἀόριστον εἰς *αι* ὡς τρέφομαι = ἐτρέφηρ, στρέφομαι = ἐστράφηρ.

§ 394. Τὰ ρήματα, τῶν ὁποίων τὸ θέμα λήγει εἰς δύο *τε*, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, ἀνήκουσιν εἰς τὰ οὐρανισκόφωνον χαρκατῆρα ἔχοντα ρήματα ὡς φυλάττω = ἐφύλαξα

§ 395. Τὰ ρήματα τὰ λήγοντα εἰς *ζω* κλίνονται κατὰ τὰ ὀδοντόφωνα ὡς ὀρομάζω = ὠνόμασα.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον καὶ κλῖνον τοὺς ἀόριστους τῶν ἐπομένων ρημάτων :

φυλάττομαι βρέχομαι, ἐνδύομαι, φαντάζομαι, παιδεύομαι, διδάσκομαι, τρέφομαι, ἀρπάζομαι, πλῆττομαι, ἐκπλῆττομαι,

ΜΕΛΛΩΝ

§ 396. Ὁ μέλλων, ὡς ἐν ἐνεργητικῇ φωνῇ, εὖτω καὶ ἐν τῇ παθητικῇ σχηματίζεται διὰ τοῦ *θα* καὶ τοῦ ἀόριστου τῆς ὑποτακτικῆς.

Παράδειγμα.

Μέλλων.

θα λυθῶ

θα λυθῆς

θα λυθῆ

θα λυθῶμεν

θα λυθῆτε

θα λυθῶσι.

Γύνασμα.— Σχηματίσων καὶ κλίτων τοῦ μέλλοντος τῶν ἐξῆς ρημάτων :

γράφομαι, ἱρκίζομαι, πλύνομαι, ἀγωνίζομαι, πείθομαι, ἀπαλλάττομαι, προφυλλάττομαι, ψεύδομαι, κουράζομαι, εὐφραίνομαι, δανείζομαι, φαίνομαι, ὀνομάζομαι, λούομαι, καταστρέφομαι, ἐργάζομαι, θλιζομαι.

Καταλήξεις τῆς μετοχῆς ἐν τῇ μέσῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ.

Ἔνεστώς.	Παθ. ἀόρ. α'.	Παρακείμενος.
όμενος-η-ον.	εις-εισ-εν	μένος-μένη,-μένον.

Παραδείγματα

λυόμενος	λυθείς	λελυμένος
λυομένη	λυθείσα	λελυμένη
λυόμενον	λυθέν	λελυμένον

ΑΝΑΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ

§ 397. Ἡ μετοχή τοῦ παρακειμένου τῆς μέσης ἢ παθητικῆς φωνῆς λαμβάνει ἐν ἀρχῇ **ἀναδιπλασιασμόν**.

§ 398. Ὁ ἀναδιπλασιασμός εἶναι τριῶν εἰδῶν :

α') ἐπανάληψις τοῦ πρώτου γράμματος μεθ' ἑνὸς ε· ὡς **λύομαι, λελυμένος**.

β') **συλλαβικὴ αὔξησις**, ἧτοι προσθήκη ἐνὸς ε· ὡς **στρέφομαι, ἐστραμμένος**.

καὶ γ') **χρονικὴ αὔξησις**, ἧτοι ἕκτασις τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν· ὡς **αἰξάνομαι, ηἰξημένος**.

§ 399. Τὸν πρῶτον ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἄρχονται ἐξ ἑνὸς συμφώνου ἢ ἐκ δύο συμφώνων, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον εἶναι ἄρωνον καὶ τὸ δεύτερον ὑγρόν· ὡς λύομαι, λελυμένος· τρέφομαι, τετραμμένος.

§ 400. Τὸν δεύτερον ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἔχουσιν ἐν ἀρχῇ θ, διπλοῦν σύμφωνον, δύο σύμφωνα, οὐχὶ ἄρωνον πρὸ ὑγροῦ, ἢ τρία σύμφωνα· ὡς ῥίπτομαι, ἔρριμμένος· ξηραίνομαι, ἐξηραμμένος· φθείρομαι, ἐφθαρμένος· στρέφομαι, ἐστραμμένος.

§ 401. Τὸν τρίτον ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἄρχονται ἀπὸ φωνήεντος· ὡς ὀρκίζομαι, ὀρκισμένος.

Παρατηρήσεις.

§ 402. Τὰ ρήματα τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ γν ἐξαιρετικῶς λαμβάνουσι τὸν δεύτερον ἀναδιπλασιασμὸν· ὡς γνωρίζομαι, ἐγνωρισμένος.

§ 403. Εἰς τὰ ἀπὸ θ ἀρχόμενα ρήματα διπλασιάζεται τὸ θ, διότι κατὰ γενικὸν κανόνα, ὅταν προηγῆται τοῦ θ βραχὺ φωνῆεν, διπλασιάζεται τοῦτο· ὡς ῥίπτομαι ἔρριμμένος.

§ 404. Ὁ οὐρανοσκόφωνος χαρακτηρ τῶν ρημάτων πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς μετοχῆς μένος τρέπεται εἰς γ, ὁ χειλεόφωνος εἰς μ καὶ ὁ ὀδοντόφωνος εἰς σ· ὡς πλέκομαι=πεπλεγμένος, γράφομαι=γεγραμμένος, πείθομαι=πεπεισμένος.

§ 405. Κατὰ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν, ὅταν δύο κατὰ σει-

ρὰν συλλαβαὶ ἄρχωνται ἀπὸ δασείας συμφώνου, τὸ πρῶτον δασὺ τρέπεται εἰς ψιλόν ὡς θεθ.λιμμένοσ=τεθ.λιμμένοσ.

Γύνασμα. — Σχηματίσων καὶ κλίτων τὰς μετοχὰς τῶν ἀκολουθῶν ρημάτων :

ἐργάζομαι, δικάζομαι, αἰσχύνομαι, ξηραίνομαι, φυλάττομαι, κρύπτομαι, στρέβομαι, θλίβομαι, βρέχομαι, κλίνομαι, πείθομαι, κλέπτομαι, ἐκπλήττομαι, μαραινομαι, καταστρέφομαι, κουράζομαι, ἀναπαύομαι.

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ ΕΝ Τῇ ΜΕΣῃ ἢ ΠΑΘΗΤΙΚῇ ΦΩΝῃ.

Παραδείγματα.

Παρακείμενος

Ὅριστική.	Ἰποτακτική.	Προστακτική
ἔχω, ἔχεις, ἔχει,	ἔχω, ἔχῃς, ἔχῃ,	ἔχε, ἄς ἔχῃ,
ἔχομεν, ἔχετε, ἔχουσι	ἔχομεν, ἔχητε, ἔχωσι,	ἔχετε, ἄς ἔχωσι,
λυθῆ	λυθῆ	λυθῆ
ῆ	ῆ	ῆ
εἶμαι, εἶσαι, εἶναι,	εἶμαι, εἶσαι, εἶναι,	ἔσο, ἄς εἶναι,
λελυμένος-η-ον	λελυμένος-η-ον,	λελυμένος-η-ον,
εἶμεθα, εἴσθε, εἶναι,	εἶμεθα, εἴσθε, εἶναι,	ἔστε, ἄς εἶναι,
λελυμένοι-αι-α	λελυμένοι--αι-α	λελυμένοι αι-α

Ὑπερσυντελικός.

εἶχον, εἶχες, εἶχε,	ῆ ῆμην, ῆσο, ῆτο, λελυμένος-η-ον,
εἶχομεν, εἶχετε, εἶχον,	ῆμεθα, ῆσθε, ῆσαν,
λυθῆ	λελυμένοι-αι-α

Παρατηρήσεις.

§ 406. Ὁ παρακείμενος ἐν τῇ μέτῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ σχηματίζεται διὰ τοῦ ἔχω καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου ἢ διὰ τοῦ εἶμαι καὶ τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου.

407. Ὁ ὑπερσυντελικὸς σχηματίζεται, ὡς παρακείμενος, κλίνεται δὲ μετὰ τοῦ εἶχον καὶ ἤμην.

408. Ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντελικὸς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς σχηματίζεται καὶ διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου· ὡς ἔχω λύση ἢ ἔχω λελυμένος, εἶχον λύση ἢ εἶχον λελυμένον.

Γύνασμα.—Σχηματίσων καὶ κλίτων τὸν παθητικὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντελικὸν τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ γυνάσματι ρημάτων.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅριστικῆ.

Ἐρεστώς.

Παρατατικός.

Μέλλων.

λύω, ει, ει,
ομεν, ετε, ουσι

ἔλυον, ες, ε,
ομεν, ετε, ον

θά λύσω, ης, η,
ωμεν, ητε, ωσι

Ἀόριστος.

Παρακείμενος.

Ἐπερσυντελικός.

ἔλυσα, ας, ε,
ἐλύσαμεν, ατε, αν

ἔχω, ἔχεις, ἔχει...
λύση ἢ λελυμένον

εἶχον, ες, ε...
λύση ἢ λελυμένον

Ὑποτακτικὴ.

<i>Ἐρεστώς.</i>	<i>Ἀόριστος.</i>	<i>Παρακείμενος.</i>
λύω, ης, η,	λύτω, ης, η,	ἔχω, ης, η . . .
λύωμεν, ητε, ωσι	λύσωμεν, ητε, ωσι	λύτη ἢ λελυμένος

Προστακτικὴ.

<i>Ἐρεστώς.</i>	<i>Ἀόριστος.</i>	<i>Παρακείμενος.</i>
λύε, ἄς λύη	λύσον, ἄς λύσῃ	ἔχε, ἄς ἔχῃ, ἔχετε
λύετε, ἄς λύωσι	λύσατε, ἄς λύσωσι	ἄς ἔχωσι, λύσῃ ἢ λελυμένον

Μετοχή.

<i>Ἐρεστώς.</i>	<i>Ἀόριστος.</i>
ὁ λύων, ἡ λύουσα, τὸ λύον	ὁ λύσας, ἡ λύσασα, τὸ λύσαν

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅριστικὴ.

<i>Ἐρεστώς.</i>	<i>Παρατατικός.</i>
λύομαι, εσαι, ετσι,	ἐλύομην, εσο, ετο,
λύομεθα, εσθε, ονται	ἐλύομεθα, εσθε, οντο
<i>Μέλλων.</i>	<i>Παθ. ἀόρ. α'.</i>
θή λυθῶ, ῆς, ῆ,	ἐλύθη, ης, η,
ῶμεν, ῆθε, ῶσι	ἐλύθημεν, ητε, τσαν
<i>Παρακείμενος.</i>	<i>Ὑπερσυντελικός.</i>
ἔχω, εις, ει . . . λυθῆ	εἶχον, ες, ε . . . λυθῆ
ἢ εἶμαι, εἶσαι, εἶναι . . .	ἦ ἤμην, ἦτο, ἦτο . . .
λελυμένος-η-ον	ἢ λελυμένος-η-ον

Υποτακτική.

Ἐνεστώς.

λύωμι, ησι, ηται,

λυώμεθ, ησθε, ωνται

Παθ. αόρ. α'.

Παρακείμενος.

λυθῶ, ῆς, ῆ.

ἔχω, ης, η . . . λυθῆ

λυθῶμεν, λυθῆτε, λυθῶσι. ἦ εἶμι, εἶται, εἶναι, λελυμένος-η-ον

Προστακτική.

Ἐνεστώς.

λύεο ἔ, λύου, ἄς λύεται,

λύεσθε, ἄς λύωνται

Παθ. αόρ. α'.

Παρακείμενος.

λύθητι, ἄς λυθῆ,

ἔχε, ἄς ἔχη . . . λυθῆ

λύθητε, ἄς λυθῶσι

ἦ ἔσο, ἄς εἶναι . . . λελυμένος-η-ον

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

Παθ. αόρ. α'.

Παρακείμενος.

λύόμενος-η-ον

λυθείς-εἶσα-έν

λελυμένος-η-ον

Γύμνασμα — Κλίτων τὰ ἐξῆς ρήματα :

διδάσκω, κλείω, πείθω, τρέφω, κόπτω, σκέπτομαι, ἐνδύομαι, πιάκω, τριβώ, αισθάνομαι, δέχομαι, προφυλάττω, ὀρκίζομαι, ἀρπάζω, γράφω.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΡΗΜΑΤΟΣ ΕΧΟΝΤΟΣ Β' ΑΟΡΙΣΤΟΝ

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅριστική.

Ἐνεστώς.

Παρατατικός.

μυθάνω, εις, ει,

μυθάνομεν, ετε, ουσι

ἐμάνθανον, ες, ε,

ἐμανθάνομεν, ετε, ου

Μέλλων.

θή μάθω, ης, ηι.

ωμεν, ητες, ωσι.

'Αόριστος β'.

Παρακείμενος.

'Υπερσυντελικός.

έμαθον, ες, ε,
έμάθομεν, ετε, ον

έχω, έχεις, έχει . . .
μάθει

είχον, ες, ε . . .
μάθει

'Υποτακτική.

'Ερεστώς.

'Αόριστος β'.

Παρακείμενος.

μάνθάνω, ης, η,
μάνθάνωμεν, ητες, ωσι

μάθω, ης, η,
μάθωμεν, ητες, ωσι

έχω, ης, η . . .
μάθει

Προστακτική.

'Ερεστώς.

'Αόριστος β'.

Παρακείμενος.

μάνθανε, άς μανθάνη,
μάνθανετε, άς μνθάνωσι

μάθε, άς μάθη,
μάθετε, άς μάθωσι

έχε, άς έχη
έχετε, άς έχωσι
μάθει

Μετοχή.

'Ερεστώς.

'Αόριστος β'.

ό μανθάνων-ουσα-ον

ό μαθών, ή μαθοῦσα, τὸ μαθόν

Παρατηρήσεις.

§ 409. 'Ο άόριστος β' έχει έν τή όριστικῇ τάς καταλήξεις του παρατατικού· ώς έμάνθανον, έμαθον.

§ 410. Τό δεύτερον πρόσωπον τής προστακτικής του άόριστου β' έν τή ενεργητικῇ φωνῇ παροξύνεται, έκτός όλίγων έξαιρέσεων· ώς (λάβε, λαβέ, έλθέ, ιδέ).

§ 411. Είς τὸ άπαρέμφκτον του ενεργητικού δεύτερου άο-

ρίστου μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ν ἀναβιβάζεται καὶ ὁ τόνος ὡς μαθεῖν, μάθει.

§ 412. Ἡ μετοχὴ τοῦ ἀορίστου β' τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς ὀξύνεται ὡς μαθῶ.

Γύνασμα. — Κλίνον τὰ ἐπόμενα ρήματα :

πάσχω, ἀποθνήσκω, λέγω, βλέπω, ἔρχομαι, λαμβάνω.

ΥΓΡΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 413. Ὑγρόληκτα λέγοντα τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἔχουσι χαρακτηρὰ ὕψρον ὡς κρίνω.

Παράδειγμα.

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅριστικὴ.

Ἐρεστώς:

ἀγγέλλω, εἰς, εἰ,
ἀγγέλλομεν, εἴτε, οὐσι

Παρατατικός.

ἠγγέλλον, ἐς, ἐ,
ἠγγέλλομεν, εἴτε, οὐ

Μέλλων.

θὰ ἀγγείλω, ἦς, ἦ,

ωμεν, ἦτε, ὦπι

Ἄοριστος α'.

Παρακείμενος.

Ἐπερουντελικός.

ἠγγείλα, ἀς, ἐ, ἔχω, ἔχεις, ἔχει...
ἠγγείλομεν, ἀτε, ἀν ἀγγείλει

εἶχον, εἶχεις, εἶχε...
ἀγγείλει.

Υποτακτική.

'Ενεστώς.

ἀγγέλλω, ης, η,
ωμεν, ητε, ωσι

'Αόριστος α'.

ἀγγείλω, ης, η,
ωμεν, ητε, ωπι

Παρακείμενος.

ἔχω, ης, η ---
ἀγγείλη

Προστακτική.

'Ενεστώς.

ἄγγελλε, ἄς ἀγγέλλη,
ἀγγέλλετε, ἄς ἀγγέλλωσι.

'Αόριστος α'.

ἄγγειλον, ἄς ἀγγείλη, ἔχε, ἄς ἔχη ---
ἀγγείλατε, ἄς ἀγγείλωσι. ἀγγείλη

Παρακείμε-

Μετοχή.

'Ενεστώς.

ἀγγέλλων-ουσα-ον

'Αόριστος α'.

ἀγγείλας-ασα-αν

Παρατηρήσεις.

§ 414. Τὰ ὑγρόληκτα ρήματα τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα λ γράφονται εἰς τὸν ἐνεστώτη, προστακτικὸν καὶ διαρκῆ μέλλοντα μὲ δύο λ.

§ 415. Τὰ ὑγρόληκτα ἐκτείνουσιν εἰς τὸν ἀόριστον τὸ θεματικὸν φωνῆεν εἰς μικρόν, ἦτοι τὸ α βραχὺ εἰς η ἢ α μακρόν, τὸ ε εἰς ει, τὸ ι καὶ υ βραχέα εἰς ι καὶ υ μακρά· ὡς: βραδύτω ἐβράδευα, κρίνω ἔκρινα, στέλλω ἔστειλα, ἀμορῖάνω ἠμάρτησα.

§ 416. Εἰς τὰ ὑγρόληκτα τὰ ἔχοντα θεματικὸν, φωνῆεν αἰ ἐπίπτει τὸ ι· ὡς θερμαίνω ἐθέρμανα.

Γύμνοσμα. — Κλίνον τὰ ρήματα :

κρίνω, στέλλω, κλίνω, σπείρω, μένω, ὑβάλλω, λευκαίνω, μαραίνω, ὑφαίνω, παχύνω, δέρω, μολύνω, ἀπομακρύνω.

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅριστικὴ.

Ἐιστώσ.

ἀγγέλλομαι, εσαι, εται,
όμεθα, εσθε, ονται.

Μέλλωσ.

θὰ ἀγγελῶ, ῆς, ῆ,
ῶμεν, ῆτε, ῶσι.

Παρακείμερος.

ἔχω, εις. ει . . . ἀγγελῆς,

Παρατακίος.

ἠγγέλλομαι, εσο, ετω,
όμεθα, εσθε, οντω.

Παθ. ἀόρ. α'.

ἠγγέλομαι, ης, η,
ημεν, ητε, ησαν

Ἐπερτελικός.

εἶχον, ες, ε . . . ἀγγελῆς

Ἐποτακτικὴ.

Ἐιστώσ.

ἀγγέλλομαι, ησαι, ηται,

όμεθα, ησθε, ωται

Παθ. ἀόρ. α'.

ἀγγελῶ, ῆς, ῆ,
ῶμεν, ῆτε, ῶσι

Παρακείμερος.

ἔχω, ης η . . .
ἀγγελῆς

Προστακτικὴ.

Ἐιστώσ.

ἀγγέλλου, ἄς ἀγγέλληται,

ἀγγέλλεσθε, ἄς ἀγγέλλωνται

Παθ. ἀόρ. α'.

ἀγγέλληται, ἄς ἀγγελοῦμαι,
ἀγγελοῦσθε, ἄς ἀγγελοῦμαι.

Παρακείμερος.

ἔχε, ἄς ἔχη . . .
ἀγγελοῦμαι.

Μετοχή.

'Ερεστώς.

Παθ. ἀόρ. α'.

ἀγγελλόμενος-τ-ον

ἀγγελθείς-είσα-έν.

Παρακείμενος ἡγγελέμενος-η-ον.

Παρατηρήσεις.

§ 417. Πολλὰ ὑγρόληκτα ρήματα ἔχουσι δεύτερον παθητικὸν ἀόριστον ὡς *στέλλομαι, εἰτάλην*.

§ 418. Ὁ δεύτερος παθητικὸς ἀόριστος κλίνεται, ὡς ὁ πρῶτος παθητικὸς ἀόριστος, μὲ μόνην τὴν δικφοράν, ὅτι δὲν ἔχει **θ**

§ 419. Ὑγρόληκτά τινα ἔχοντα χαρακτῆρα **ν** ἀποβάλλουσιν αὐτὸ εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον πρῶτον ὡς *κρίνομαι, ἐκρίθην*.

§ 420. Εἰς τὸν πρῶτον παθητικὸν ἀόριστον ὑγρόληκτων τινῶν ρημάτων γίνεται μετάθεσις γρχυμάτων ὡς *βάλλομαι, ἐβλήθην, τείνομαι, ἐτμήθην*.

§ 421. Ὅσα ὑγρόληκτα ἔχουσι θεματικὸν φωνῆεν **ε** ἢ **ει**, τρέπουσιν αὐτὸ εἰς τὸν παθητικὸν **θ'** ἀόριστον εἰς **α** ὡς *φθείρομαι, ἐφθάρην*.

§ 422. Ὁ χαρακτήρ **ν** ὑγρόληκτων τινῶν ρημάτων πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακείμενου τρέπεται εἰς **μ**, ἄλλων δὲ πάλιν ἀποβάλλεται ὡς *κρίνομαι, κεκριμένος, ξηραίνομαι, ἐξηραμμένος*.

§ 423. Εἰς τὰ ὑγρόληκτα τὰ ἔχοντα ἐν τῷ θέματι **αι** ἀποβάλλεται τὸ **ι** εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον **α'** καὶ εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ παθητικοῦ παρακείμενου ὡς *θερμαίνομαι, ἐθερμάθην, μαραίνομαι, μεμαραμμένος*.

Γύνασμα.—Κλίτον τὰ ἐξῆς ὅγ ὀληκτα ῥήματα :

ἔφηραίνομαι, στέλλομαι, αἰσχύνομαι, αἰσθάνομαι, μαραίνομαι, θερμαίνομαι, κρίνομαι, φαίνομαι, ψάλλομαι, αὐξάνομαι, τέμνομαι, κατακλίνομαι.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ἢ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 424. **Συνηρημένα ἢ περισπώμενα** λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια ἔχουσι χαρακτηῖρα **α, ε, ο,** καὶ συναυροῦσιν αὐτὸν μετὰ τῶν φωνηέντων τῶν προσωπικῶν κατωλίζεων ὡς τιμάω-ῶ, ποιέω-ῶ, δηλόω-ῶ.

§ 425. Τὰ συνηρημένα ῥήματα λέγονται καὶ **περισπώμενα**, διότι περισπῶνται εἰς τὸν ἐκτὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐνεστώτος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς ὡς τιμῶ, τιμῆς, τιμῆ.

§ 426. Ὁ τύπος κατὰ τὸν ὅποιον κλίνονται τὰ περισπώμενα ῥήματα λέγεται **συζυγία τῶν περισπωμένων**. Αὕτη διαίρεται εἰς τρεῖς ἄλλας, ἧτοι εἰς **α', β' καὶ γ'.**

Α' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

§ 427. Κατὰ τὴν **α'** συζυγίαν τῶν περισπωμένων κλίνονται, ὅσα ῥήματα ἔχουσι χαρακτηῖρα **α** ὡς γελάω=γελάω.

§ 428. Τὰ περισπώμενα τῆς **α'** συζυγίας κλίνονται ὡς ἐξῆς :

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ἐρεστώς.

Ὅριστικὴ.	Ἑποτακτικὴ.	Προσδοκτικὴ.
τιμάω-τιμῶ	τιμάω-τιμῶ	—
τιμάεις-τιμάῃς	τιμάῃς-τιμάῃς	τίμαε-τίμα
τιμάει-τιμάῃ	τιμάῃ τιμάῃ	ᾶς τιμάῃ-τιμάῃ
τιμάομεν-τιμῶμεν	τιμάομεν-τιμῶμεν	—
τιμάετε-τιμάτε	τιμάητε-τιμάτε	τιμάετε-τιμάτε
τιμάωσι-τιμῶσι	τιμάωσι-τιμῶσι	ᾶς τιμάωσι τιμῶσι

Παρατατικός.

ἐτίμαον-ἐτίμων	ἐτίμαες-ἐτίμας	ἐτίμαε-ἐτίμα
ἐτίμαομεν-ἐτιμῶμεν	ἐτιμάετε-ἐτιμάτε	ἐτίμαον-ἐτίμων

Μέλλων

θα τιμήσω, ηῖ, η . . .

Ἄριστος

ἐτίμησα

Παρακείμενος

ἔχω τιμήσῃ ἢ ἔχω τετιμημένον

Ἔπεσοντε. λιχός

εἶχον τιμήσῃ ἢ εἶχον τετιμημένον.

Μετοχή.

Ἐρεστώς.

τιμάων-ῶν,	τιμάουσα-ῶσα,	τιμάον-ῶν.
Ἄριστος	τιμήσας-ασα-ων.	

Παρατηρήσεις.

§ 429. Ὁ γλῶσσογράφος α τῶν περισπωμένων ρημάτων τῆς πρώτης συζυγίας μετὰ τοῦ ω, ο καὶ ου τῶν προσωπικῶν κχτλ. λήξεων τρέπεται εἰς ω, μετὰ τοῦ ε καὶ η εἰς α, μετὰ δὲ τοῦ ει καὶ η εἰς α.

§ 430. Τὰ περισπώμενα συνκροῦνται εἰς τὸν ἐνεστῶτα, τὸν παρατατικὸν καὶ μέλλοντα· οἱ λοιποὶ αὐτῶν χρόνοι σχηματίζονται ὁμαλῶς, ὡς καὶ οἱ τῶν βαρυτόνων.

§ 431. Τὸ θεματικὸν φωνῆεν α εἰς τὸν ἀόριστον καὶ εἰς τὸν μέλλοντα τρέπεται εἰς η, διότι μετ' αὐτὸ ἀκολουθεῖ κατὰ κλήξιν ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένη.

§ 432. Ρήματά τινα ἐξαιρετικῶς συνκροῦνται εἰς η ὡς ζῶ, ζῆς, ζῆ.

Γύνασμα.—Κλίνον τὰ ἐξῆς περισπώμενα ρήματα :

γελῶ, δαπανῶ, ἀγαπῶ, νικῶ, πηδῶ, τολμῶ, σιωπῶ, ἐρωτῶ, πεινῶ, διψῶ, ὀρῶ, χαιρετῶ, ἀπατῶ.

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ἐνεστώς.

Ὄριστικὴ	Ἑποτακτικὴ.	Προστακτικὴ.
τιμᾶμαι-ῶμαι	τιμᾶμαι-ῶμαι	—
τιμᾶσαι-ᾶσαι	τιμᾶσαι-ᾶσαι	τιμᾶσο-τιμᾶσο-τιμῶ
τιμᾶται-ᾶται	τιμᾶται-ᾶται	ᾶς τιμᾶται-τιμᾶται
τιμᾶμεθα ὠμεθα	τιμᾶμεθα-ὠμεθα	—
τιμᾶσθε-ᾶσθε	τιμᾶσθε-ᾶσθε	τιμᾶσθε-τιμᾶσθε
τιμᾶνται-ῶνται	τιμᾶνται ῶνται	ᾶς τιμᾶνται ῶνται

Παρατατικός.

ἐτιμᾶμην-ἐτιμῶμην	ἐτιμᾶμεθα ἐτιμῶμεθα
ἐτιμᾶσο-ἐτιμᾶσο	ἐτιμᾶσθε ἐτιμᾶσθε
ἐτιμᾶετο ἐτιμᾶτο	ἐτιμᾶντο-ῶντο.

Μέλλων	θα τιμηθῶ, ἦς, ἦ . . .
Παθ. ἀόριστος α'	έτιμηθήν
Παρακείμενος	έχω τιμηθῆ ἢ εἶμαι τετιμημένος-η ον
Υπερσυντελικός	είχον τιμηθῆ ἢ ἤμην τετιμημένος-η ον.

Μετοχή.

Ένεστώς	τιμώμενος ώμενος-η ον
Παθ. ἀόρ.	τιμηθείς-είσσι-έν
Παρακείμενος	τετιμημένος-η ον.

Γύμνασμα.—Κλίνον τὰ ἐν τῷ προηγούμενῳ γυμνόσονται ρήματα εἰς τὴν παθητικὴν ἢ μέσσην φωνήν.

Β' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

§ 433. Κατὰ τὴν β' συζυγίαν τῶν περισπωμένων κλίνονται τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἔχουσι χαρακτῆρα ε.

§ 434. Τὰ περισπώμενα ρήματα τῆς β' συζυγίας κλίνονται ὡς ἐξῆς:

Ένεργητικὴ φωνή.

Ένεστώς.

Όριστική.	Υποτακτική.	Προστακτική.
ποιέω-ποιῶ	ποιέω-ποιῶ	—
ποιέεις-ποιεῖς	ποιέῃς-ποιῆς	ποιέε-ποιεῖ
ποιεῖ-ποιεῖ	ποιέῃ-ποιῆ	ᾶς ποιέῃ-ποιῆ
ποιέομεν-ποιοῦμεν	ποιέωμεν-ποιῶμεν	—
ποιέετε-ποιεῖτε	ποιέῃτε-ποιῆτε	ποιέτε-ποιεῖτε
ποιέουσι-ποιοῦσι	ποιέωσι-ποιῶσι	ᾶς ποιέωσι-ποιῶσι.

Παρατατικός.

ἔποιεον-ἔποίουν	ἔποιεες-ἔποίηεις	ἔποιεε-ἔποίηει
ἔποιόεμεν-ἔποιούμεν	ἔποιέετε-ἔποιείτε	ἔποιεον-ἔποίουν
<i>Μέλλων</i>	ἢ ποιήσω, ης, η...	
<i>Ἄριστος</i>	ἔποίησα	
<i>Παρακείμενος</i>	ἔχω ποιήσῃ ἢ ἔχω πεποιημένον.	
<i>ὑπερσυντελικός</i>	εἶχον ποιήτη ἢ εἶχον πεποιημένον.	

Μετοχή.

Ἐρεστώς. ὁ ποιέων-ων, ἡ ποιέουσα-ούσα, τὸ ποιέον-ούν.

Ἄριστος. ὁ ποιήσας ασα-αν.

Παρατηρήσεις.

§ 435. Ὁ χαρακτήρ ε τῶν περισπωμένων ρημάτων τῆς β' συζυγίας μετὰ τοῦ ω τῆς προσωπικῆς κατὰ τὴν τρέπεται εἰς ω, μετὰ τοῦ ε καὶ εἰ εἰς εἰ, μετὰ τοῦ η εἰς η, μετὰ τοῦ η εἰς η καὶ μετὰ τοῦ ο καὶ ου εἰς ου.

§ 436. Ἡ εὐκτική γίνεται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς ἢ ἐκ τοῦ παρατατικοῦ καὶ ὑπερσυντελικοῦ τῆς ὀριστικῆς μετὰ τῶν εἶθε νά· ὡς εἶθε νὰ ποιῶ.

§ 437. Τὸ θεματικὸν φωνῆεν ε εἰς τὸν μέλλοντα καὶ τὸν ἄριστον τρέπεται εἰς η.

§ 438. Ρήματά τινα συνχιροῦνται, ὅπου συμπίπτουσι δύο ε· ὡς πλέει-πλείς, π.λέει-π.λεί.

Γύμνασμα.— Κλίνον τὰ ρήματα :

ἐπαινῶ, ὠβελῶ, κινῶ, εὐτυχῶ, ζιτῶ, ὀμιλῶ, πολεμῶ, εὐεργετῶ, πωλῶ, φιλῶ, μισῶ, παραιτῶ, πλέω, ρέω.

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ἐρεστώς.

Ὀριστική.	Ἑποτακτική.	Προστακτική.
ποιέομαι-οὔμαι	ποιέωμαι-ῶμαι	—
ποιέεσται-εἴσται	ποιήησται-ῆσται	ποιέεσο-ποιέου-ποιού
ποιέεται-εἴται	ποιήηται-ῆται	ᾶς ποιήηται-ποιήηται
ποιεόμεθα οὔμεθα	ποιεώμεθα-ώμεθα	—
ποιέεσθε-εἴσθε	ποιήησθε-ῆσθε	ποιέεσθε ποιείσθε
ποιέονται-οὔνται	ποιέωνται ὦνται	ᾶς ποιέωνται-ὦνται

Παρατατικός.

ἐποιέομην-οὔμην	ἐποιέεσο εἶσο	ἐποιέετο-εἶτο
ἐποιεόμεθα-οὔμεθα	ἐποιέεσθε-εἴσθε	ἐποιέοντο-οὔντο

Μέλλων.

θὰ ποιήθῳ, ῆς, ῆ . . .

Παθ. ἀόριστος α'

ἐποιήθη

Παρακείμενος

ἔχω ποιηθῆ ἢ εἶμαι πεποιημένος-η-ον

Ἐπερσυντελικός.

εἶχον ποιηθῆ ἢ ἦμην πεποιημένος-η-ον

Μετοχή.

Ἐρεστώς.

ποιεόμενος-οὔμενος-η-ον.

Παθ. ἀόρ.

ποιηθείς-εἰσθ-έν.

Παρακείμενος.

πεποιημένος-η-ον.

Γύμνασμα. — Κλῆνον τὴν ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι ρήματα ἐν τῇ μέσῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ.

Γ' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

§ 439. Κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν τῶν περισπωμένων κλίνονται τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα χαρακτηριστῆρα **ο**.

§ 440. Τὰ ῥήματα τῆς τρίτης συζυγίας τῶν περισπωμένων κλίνονται οὕτω:

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ἐρεστώς.

Ὅριστικὴ.	ὑποτακτικὴ.	Προστακτικὴ.
δηλώω-δηλώω	δηλώω-ῶ	—
δηλόεις-δηλοῖς	δηλόης-δηλοῖς	δήλοε δήλου
δηλόει-δηλοῖ	δηλόης-δηλοῖ	ῆ; δηλόη-δηλοῖ
δηλόομεν-δηλοῦμεν	δηλώομεν-δηλώομεν	—
δηλόετε-δηλοῦτε	δηλόητε-δηλώετε	δηλόετε-δηλοῦτε
δηλόουσι-οὔσι	δηλώουσι-δηλώουσι	ῆ; δηλώουσι-δηλώουσι

Παρατατικὸς.

ἐδήλοον-ἐδήλοον	ἐδήλοες ἐδήλους	ἐδήλοε-ἐδήλου
ἐδηλόομεν-ἐδηλοῦμεν	ἐδηλόετε-ἐδηλοῦτε	ἐδήλοον-ἐδήλοον

Μέλλων.

θά δηλώσω, ἦς, ἦ . . .

Ἀόριστος.

ἐδήλωσα

Παρακείμενος.

ἔχω δηλώσῃ ἢ ἔχω δεδηλωμένον

Ἐπερσυντελικός.

εἶχον δηλώσῃ ἢ εἶχον δεδηλωμένον

Μετοχή.

Ἐρεστώς. ὁ δηλόων ῶν, ἡ δηλόουσα-οὔσα, τὸ δηλόον οὔν

Ἀόριστος.

ὁ δηλώσας-ασα-αν

Παρατηρήσεις.

§ 441. Ὁ χαρακτήρ **ο** τῶν ρημάτων τῆς γ' συζυγίας μετὰ τοῦ **ει** καὶ **η** τρέπεται εἰς **οι**, μετὰ τοῦ **η** καὶ **ω** εἰς **ω**, μετὰ δὲ τοῦ **ε**, **ο** καὶ **ου** εἰς **ου**.

§ 442. Ὁ ἐνικός τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὑποτακτικῆς γράφεται, ὅπως καὶ ὁ ἐνικός τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς.

§ 443. Ὁ χαρακτήρ **ο** εἰς τὸν μέλλοντα καὶ εἰς τὸν ἀόριστον ἐκτείνεται εἰς **ω**.

§ 445. Ἐὰ ρήματα τῆς γ' συζυγίας τῶν περισπωμένων μεταχειριζόμεθα συνήθως ὡς βαρύτερα παρενθέτοντες μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως **ν'** ὡς *πληρόω-πληρῶ-πληρόνω*.

Γύνασμα. —

Ζημιῶ, κατορθῶ, πληρῶ, φανερῶ, δουλῶ, ἐρημῶ, σκηνῶ, ἐπικυρῶ, βεδαιῶ, ἐλευθερῶ.

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ἐνεστώς.

Ὀριστικὴ.	Ἑποτακτικὴ.	Προστακτικὴ.
δηλόμαι-οὔμαι	δηλώμαι-ῶμαι	—
δηλόεσαι-οὔσαι	δηλόησαι-ῶσαι	δηλόου-δηλοῦ
δηλόεται-οὔται	δηλόηται-ῶται	ᾶς δηλόηται-ῶται
δηλόμεθα-οὔμεθα	δηλώμεθα-ῶμεθα	—
δηλόεσθε-οὔσθε	δηλόησθε ῶσθε	δῦλόεσθε-οὔσθε
δηλόοντα-οὔντα	δηλῶντα-ῶντα	ᾶς δηλῶντα-ῶντα

Παρατατικός.

ἐδηλοῦμην-οὔμην ἐδηλόετο-οὔσο ἐδηλόετο-οὔτο
ἐδηλοῦμεθα-οὔμεθα ἐδηλόεσθε-οὔσθε ἐδηλούντο-οὔντο

Μέλλων. θά δηλωθῶ, ῆς, ῆ . . .

Παθ. ἀόρ. α'. ἐδηλώθην, ης, η . . .

Παρακείμενος. ἔχω δηλωθῆ ἢ εἶμαι δεδηλωμένος-η-ον

Ἵπερσυντελικός. εἶχον δηλωθῆ ἢ ἤμην δεδηλωμένος-η-ον

Μετοχή.

Ἐρεστώς. δηλούμενος-οὔμενος-η-ον

Παθ. ἀόριστος. δηλωθείς-εἶσα-έν

Παρακείμενος. δεδηλωμένος-η-ον

Γύμνασμα. — Κλῖνον τὰ ἐν τῷ προηγούμενῳ γυμνάσματι ρήματα ἐν τῇ μέσῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ.

ΑΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§ 445. Ἄκλιτα λέγονται τὰ μέρη τοῦ λόγου, τὰ ὅποια δὲν κλίνονται.

§ 446. Τὰ ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου εἶναι τέσσαρα: ἡ πρόθεσις, τὸ ἐπίρρημα, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώνημα.

1. ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

§ 447. Πρόθεσις λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὅποια τίθενται πρὸ τῶν λέξεων καὶ φανερόνους διαφόρους σχέσεις ὡς εἰς τὴν οἰκίαν, καθ' ὁδόν.

§ 443. Αἱ προθέσεις εἶναι κύριαι ἢ καταχρηστικαί.

§ 449. Αἱ κύριαι προθέσεις εἶναι 18, διακρίνονται δὲ εἰς ἕξ μονοσυλλάβους, ἐν, εἰς, ἐκ (ἐξ), σύν, πρός, πρό, καὶ εἰς δώδεκα δισυλλάβους, ἀνά, κατά, διά, μετά, παρά, ἀντί, ἐπί, περί, ἀμφί, ἀπό, ὑπὸ, ὑπέρ.

§ 450. Αἱ καταχρηστικαὶ προθέσεις εἶναι: ἄνω, μέγχοι, ἄνευ, ἔνεκα, πλὴν, χωρὶς, ἐντός, χάρις, ἄνω, μά.

Παρατηρήσεις.

§ 451. Ἡ ἐκ πρό φωνήεντος τρέπεται εἰς ἕξ ὡς ἐκ Μεγάρων, ἐξ Ἀθηῶν.

§ 452. Τὰ τελικὰ φωνήεντα τῶν προθέσεων πρὸ φωνήεντος ἐκθλιβονται ἐντός τῆς προῦ καὶ τῆς περιῦ εἰς κατ' ἐμοῦ, περί αὐτοῦ, πρὸ ἡμῶν.

§ 453. Τὰ δίχρονα εἰς τὸ τέλος τῶν προθέσεων εἶναι βραχέα.

Γύμνασμα. — Θέσον εἰς τὰς ἐπομένους προτάσεις τὰς καταλλήλους προθέσεις.

Ἐσπίραν τινὰ ὁ Ἄνδρῆας ἐκάθητο — τῶν τέκνων του — τὴν σκιάδα τοῦ κήπου του. Δύο χρυσαλλίδες ἔχουσαι ποικιλόχρωμα πτερὰ εἰσῆλθον — τοῦ παραθύρου καὶ ἤρχισαν νὰ πετώσῃ — τὸ φῶς τῆς λυχνίας, τὴν ὁποίαν — ὀλίγου εἶχον ἀνάψῃ.

2. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 454. Ἐπιρρήματα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι ποιοῦσιν ἀπορίζουσι τὰ ῥήματα.

§ 455. Τὰ ἐπιρρήματα φανερόνουςι χρόνον, τόπον, τρόπον,

καὶ ποσόν· διὸ διακρίνονται εἰς χροσικά, τοπικά, τροπικά καὶ ποσωτικά.

Παραδείγματα.

α') Χροσικά: αὔριον, σήμερον, χθές, τώρα, ἔπειτα, ἄλλοτε, πότε, πέρσι.

β') Τοπικά: ἄνω, κάτω, ἔξω, ἐνταῦθα, ἀλλὰχοῦ, πέραν, πλησίον.

γ') Τροπικά: καλῶς, κακῶς, περὶ, σωρηδόν, αἰφῶνης, οὔτως.

δ') Ποσωτικά: λίαν, πολύ, σφόδρα, ὀλίγον, μάλιστα, πολλακίς.

Παρατηρήσεις

§ 456. Τὰ εἰς **σι** καὶ **θι** λήγοντα ἐπιρρήματα φηνέρονται τὴν ἐν τῷ τόπῳ στάσιν, τὰ εἰς **δε** καὶ **σε** τὴν εἰς τόπον κίνησιν, τὰ δὲ εἰς **θεν** τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν.

§ 457. Τὰ δίχρονα εἰς τὸ τέλος τῶν ἐπιρρημάτων καὶ ἐν γένει εἰς τὸ τέλος ὄλων τῶν ἀκλίτων μερῶν τοῦ λόγου καὶ τῶν ρημάτων εἶναι βραχέα.

§ 458. Εἰς τὰ ἐπιρρήματα κατατάσσονται καὶ τὰ ἐξῆς:

α') Τὸ δυνητικὸν ἄν.

β') Τὰ δεικτικά ἰδοῦ, ἴδε.

γ') Τὰ βεβαιωτικά ναι, γέ.

δ') Τὸ ἐπαινετικὸν εὔγε.

ε') Τὰ εὐχετικά γένοιτο, εἴθε, ἀμήν.

ς') Τὰ ἐπεξηγηματικά ἦτοι, οἶον, ἦγουν καὶ

ζ') Τὰ προτρεπτικά δεῦτε, ἄγε, ἐμπρός.

3. ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

§ 459. **Σύνδεσμοι** λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι συνδέουσι λέξεις καὶ προτάσεις πρὸς ἀλλήλας· ὡς ἐγὼ καὶ σύ.

§ 460. Οἱ σύνδεσμοι εἶναι :

- α') Συμπλεκτικοί : καί, τέ, οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ.
 β') Ἀντιθετικοί : μέν, δέ, ἀλλά. ὅμως, ἐνῶ, ἄν καί, καίπερ, μολονότι, καίτοι.
 γ') Διαζευκτικοί : ἢ, εἴτε-εἴτε.
 δ') Συμπερασματικοί ἢ συλλογιστικοί : λοιπόν, ἄρα, ὥστε, ὅθεν, ἐπομένως.
 ε') Αἰτιολογικοί : οἷότι, καθότι, ἐπειδή.
 ς') Χρονικοί : ὅτε, ὁπότε, ἕως, ὅταν, ἀφ' οὔ, ἐνῶ, μέχρις οὔ, ἀφ' ὅτου, ἄμα.
 ζ') Ὑποθετικοί : εἰ, ἐάν, ἄν.
 η') Τελικοί : νά, ἵνα, ὅπως.
 θ') Εἰδικοί : ὅτι, ὡς.

4. ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

§ 461. Ἐπιφωνήματα λέγονται αἱ λέξεις, διὰ τῶν ὁποίων ἐκφράζομεν αἴσθημά τι τῆς ψυχῆς εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον.

§ 462. Τὰ συνηθέστερα ἐπιφωνήματα εἶναι τὰ ἐξῆς :

- α') Τὸ κλητικόν ὦ.
 β') Τὸ θυμωστικόν ὦ!
 γ') Τὰ σχετλιαστικὰ θεῦ, ἀλλοίμονον, οἴμοι.
 δ') Τὰ γελαστικὰ ἄ, ἄ.
 ε') Τὸ ἐμπληκτικόν ἄ!

ΜΕΡΟΣ Γ'.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ

§ 463. Ἐτυμολογικὸν λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, τὸ ὁποῖον διδάσκει τὸν σχηματισμὸν τῶν λέξεων ἐκ τῶν ἐτύμων καὶ τὴν σύνθεσιν αὐτῶν.

§ 464. Ἐτυμον λέγεται ἡ πρωτότυπος ρίζα, ἐξ ἧς σχηματίζονται συνήθως ἄλλαι λέξεις, προσδύματα δὲ τὰ προστιθέμενα εἰς τὸ ἔτυμον γράμματα.

ΠΕΡΙ ΛΕΞΕΩΝ

§ 465. Αἱ λέξεις εἶναι τεσσάρων εἰδῶν: ἀπλαῖ, σύνθετοι, πρωτότυποι καὶ παράγωγοι.

Ἀπλαῖ λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦνται ἐκ μιᾶς λέξεως, σύνθετοι δὲ ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦνται ἐκ δύο ἢ καὶ περισσοτέρων λέξεων ὡς λόγος, παράλογος.

Πρωτότυπος εἶναι ἡ λέξις, ὅταν παράγῃται ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ θέματος, παράγωγος δέ, ὅταν παράγῃται ἐξ ἄλλης λέξεως ὡς λέγω=λόγος=λογικός.

§ 466. Τὸ ἐτυμολογικὸν διαίρεται εἰς δύο μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον μὲν διδάσκει τὴν ὀρθὴν παραγωγὴν τῶν λέξεων, τὸ δὲ δεύτερον τὴν ὀρθὴν σύνθεσιν αὐτῶν.

Α' ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

§ 467. **Ρηματικά ὀνόματα** λέγονται, ὅσα παράγονται ἐκ ῥημάτων, **παρώνυμα** δέ, ὅσα παράγονται ἐξ ὀνομάτων.

Ἄρσενικά οὐσιαστικά ἐκ ῥημάτων.

§ 468. Τὰ ἐκ ῥημάτων παραγόμενα οὐσιαστικά λήγουσιν εἰς **της, τηρ, τωρ, ευς, ος, τορ, μος**·

π. χ.	κρίνω — κριτής	σώζω — σωτήρ
	λέγω — ρήτωρ	γράφω — γραφεύς
	βοηθῶ — βοηθός	θνήσκω — θάνατος
	διώκω — διωγμός.	

Γύνασμα. — Σχημάτισον οὐσιαστικά ἐκ τῶν ἐπομένων ῥημάτων: δικάζω, ψεύδομαι, κλέπτω, ἐργάζομαι, ἐπαιτῶ, διανέμω, δίδω, ψάλλω, νικῶ, δανείζω, καλῶ, σπείρω, ποιῶ, μανθάνω, πίνω, λέγω, κλαίω, ὀδύρομαι.

Θηλυκά οὐσιαστικά ἐκ ῥημάτων.

§ 469. Ταῦτα λήγουσιν εἰς **η, α, εια, ια, ανη, δις, θρα, τρα, στρα**·

π. χ.	γράφω — γραφή	δουλεύω — δουλεία
	χαίρω — χαρά	ἀναβαίνω — ἀνabάθρα
	εὐεργετῶ — εὐεργεσία	σκήπτω — σκαπάνη
	παλαίω — παλαίστρα	παραιτῶ — παραιτήσις
	φέρω — φέρετρα	

Γύνασμα. — Σχημάτισον θηλυκά οὐσιαστικά ἐκ τῶν ῥημάτων: τρέφω, τήκω, ἀμείβω, γιγνώσκω, ταράττω, πλέκω, βασιλεύω, τυραννῶ, κείμαι, μελετῶ, καλύπτω, ξύω, θερμαίνω, κολακεύω, ποιῶ, πράττω, κολυμβῶ, ῥάπτω, διασκεδάζω.

Οὐδέτερα οὐσιαστικά ἐκ ρημάτων.

§ 470. Ἐκ ρημάτων παραγόμενα οὐδέτερα οὐσιαστικά λήγουσιν εἰς **τον, μα, σμα, ανον, τρον, θρον, τήριον, ος**·

π. χ. πίνω — ποτόν	ἀκούω — ἀκουσμα
ποιῶ — ποίημα	δρέπω — δρέπανον
τράττω — τάρακτρον	κλείω — κλείθρον
ἀναγινώσκω — ἀναγνωστήριον	βάλλω — βέλος.

Γύμνασμα. — Σχηματίσων οὐδέτερα οὐσιαστικά ἐκ τῶν ρημάτων: σπουδάζω, φύω, ἀναγινώσκω, πλάττω, δικάζω, μανθάνω, πράττω, λούω, βρῖνω, βλέπω, ὑφαίνω, σκευάζω, ψεύδομαι, ἄδω, ἀναπαύομαι, φέρω.

Οὐσιαστικά ἐξ ἐπιθέτων.

§ 471. Ταῦτα λήγουσιν εἰς **α, η, ια, εια, οια, της, ουνη.**

π. χ. σοφός — σοφία	εὔνους — εὔνοια
ἀμελής — ἀμέλεια	δίκαιος — δικαιοσύνη
ἴσος — ἰσότης	θερμὴ — θερμότης

Γύμνασμα. — Σχηματίσων οὐσιαστικά ἐκ τῶν ἐπιθέτων: φίλος, ἐπιμελής, γλυκύς, ἀξίος, ταχύς, ἐχθρός, βοηθός, ὑγιής, πλατύς, παχύς, ἀφρων, καθαρός, εὐτυχής, ἐταῖρος, κόλαξ.

Οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν.

§ 472. Ἐκ οὐσιαστικῶν, τὰ ὅποια παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν, διακρίνονται εἰς:

α') **Μεγεθυντικά** λήγοντα εἰς **ων καὶ ιας**· ὡς χεῖ-
λες — χεῖλων, φρόνιμος — φρονηματίας.

β') Ὑποκοριστικά ἢ ὀμικροντικά λήγοντα εἰς **ιον, ἰσκος, οριον, υλλιον, υξιον, υδριον, ιδιον**.

π. χ. βίβλος — βιβλίον	δένδρον — δενδρύλλιον
οἶκος — οἰκίσκος	κόρη — κοράσιον
ἄνθρωπος — ἀνθρωπάριον	νέφος — νεφύδριον
ζῶον — ζώριον	μάχαιρα — μαχαιρίδιον.

γ') Γονεωνυμικά λήγοντα εἰς **ιδευσ**· ὡς *λέων-λεοντιδεύς, ἀετός-ἀετιδεύς*.

δ') Ἐθνικά λήγοντα εἰς **ιος, ειος, αιος, ατης, πτης, ευς, ανος, νος, ωτης, ινος**.

π. χ. Πάρος — Πάριος	Μασσαλία — Μασσαλιώτης
Μιτυλήνη — Μιτυληνσιος	Μέγαρα — Μεγαρεύς
Ἄργος — Ἀργεῖος	Ἄσια — Ἀσιανός
Σπάρτη — Σπαρτιάτης	Κύζικος — Κυζικηνός
Αἴγινα — Αἰγινήτης	Τάραις — Ταραντινός.

ε') Τοπικά λήγοντα εἰς **ων, ιτης, ειον**· π. χ. *ρόδος-ροδών, γυνή-γυναικίτη καὶ γυναικωνίτης, μάγειρος-μαγειριεῖον*.

ς') Πατρωνυμικά λήγοντα εἰς **αδης καὶ ιδης**· ὡς *Γεώργιος-Γεωργιάδης, Ἀνδρέας-Ἀνδρεάδης, Ἰωάννης-Ἰωαννίδης*.

Γύμνασια. — Σχημάτισον οὐσιαστικά ἐκ τῶν ἐπομένων οὐσιαστικῶν :

κῆπος, ζῶον, Διμήτριος, Ἀστάκη, ἄνθος, κάπνλος, λύκος, ἄνθρωπος, παῖς, Ρόδος, Ἰταλία, ἰχθύς, νῆσος, ξύλον, λέξις, σκάφος, Ἀθῆναι, Ρώμη, Λάμψακος, Ἡρακλῆς, γαστήρ, καύχημα, γραφεῖς, λιμὴν, ἀπάτη, αἶξ.

Ἐπίθετα ἐξ οὐσιαστικῶν.

§ 473. Ταῦτα λήγουσιν εἰς **ιος, ειος, φος, αιος**.

ικός, ρος, λειος, λος, μος, ιμος, εις, ωδης, ινος, ους, εινος, ηλος, ηρος, οιος·

π. χ. πατήρ — πάτριος	ὑψος — ὑψηλός
τέλος — τέλειος	ἥρωσ — ἡρώος
φύσις — φυσικός	πῆχυς — πηχιαίος
σιγή — σιγηλός	ἰσχύς — ἰσχυρός
χρήσις — χρήσιμος	πείνα πειναλῆς
ξύλον — ξυλώδης	ἄστηρ — ἀστερῆεις
ἄργυρος — ἀργυροῦς	ξύλον — ξύλινος
ἄλγος — ἀλγεινός	μόχθος — μοχθηρός
ἀνία — ἀνιαρός	γέλωσ — γελοῖος.

Γύνασμα. — Σχηματίστον ἐπίθετα ἐκ τῶν ἐπομένων οὐσιαστικῶν: μήτηρ, ἀρχή, χάρις, ἀπάτη, μάχη, νόσος, πένθος, τιμή, φίλος, δαπάνη, λύσσα, εὐωδία, πέτρα, χρυσός, τροφή, ἔλεος, φῶσ, σκότος, τέλος, ἄνθρωπος, βασιλεύς, βορῆς, νότος, ἀγορά, λόγος, δίψα.

§ 474. Ἐπίθετα ἐξ ἐπιθέτων.

Φίλος — φιλικός, τέλειος — τελειωτικός.

Δύο — δεύτερος — δευτεράριος — διπλοῦς — διπλάσιος.

Τέσσαρα — τέταρτος — τετρατάριος — τετραπλοῦς — τετραπλάσιος.

§ 475. Ἐπίθετα ἐκ προθέσεων καὶ ἐπιρρημάτων.

πρὸ — πρότερος — πρώτις, ὑπερον — ὑπερταίος — ὑπτατος.

πλησίον — πλησιέστερος — πλησιέστατος,

κάτω — κατώτερος — κατώτατος,

ὑπέρ — ὑπέρτερος — ὑπέρτατος — ὑπκτος,

ἔμπροσθεν — ἐμπρόσθιος, σήμερον — σημερινός.

§ 476. Ἐπίθετα ἐκ ρημάτων.

λείπω—λοιπός	φεύγω—φυγός
ἐλεῶ—ἐλεήμων	πείθω—πιθανός
στίλβω—στίλβνός	γράφω—γραπτός
λύω—λυτός	πίνω—ποτός.

Παραιτήσεις.

§ 477. Τὰ λήγοντα εἰς **τος** καὶ **τεος** ἐπίθετα λέγονται **ρηματικά**. Ἐκ τούτων, τὰ μὲν εἰς **τος** λήγοντα σημαίνουσι, τὸ δυνατόν νὰ γίνῃ, τὰ δὲ εἰς **τεος**, τὸ πρέπον νὰ γίνῃ.

Γύμνασμα — Σχημάτισον ἐπίθετα ἐκ τῶν ἐπομένων λέξεων :

ἐγγύς, ἀπό, πέντε, πιστεύω, διώκω, ἔξω, ὀπισθεν, οἰκτεῖρω, λάμπω, ἔξ, σαφής, χθές, ἔσω, πέρυσσι, μακράν, πάντοτε, ἑπτά, πρῶτ

§ 478. Ρήματα ἐξ οὐσιαστικῶν.

πῶθος—πιθῶ	κῆρυξ—κηρύττω	βῆρος—βαρύνω.
τιμῆ—τιμῶ	ἄγγελος—ἀγγέλλω	ἐλπίς—ἐλπίζω.
θέρμη—θερμαίνω	βασιλεύς—βασιλεύω	δίκη—δικάζω.

§ 479. Ρήματα ἐξ ἐπιθέτων.

εὐτυχής—εὐτυχῶ	καθρός—καθίρω
ἀληθής—ἀληθεύω	ποικίλος—ποικίλλω
ἔτοιμος—ἐτοιμάζω	μαλακός—μαλάσσω
λευκός—λευκαίνω	τυφλός—τυφλώττω
δούλος—δουλώ	φύλαξ—φυλάττω
	βραδύς—βραδύνω.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον ῥήματα ἐκ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων :

ἀγάπη, δοῦλος, ἄρπαξ, πάχος, χάρις, ὕδρις, τόνος, βρα-
δύς, ξηρός, χορός, ἵππος, ὀδός, μῆκος, πρῶτος, φαιδρός,
κίνδυνος, πείνα, δόξα, μισθός, στολιή, δυστυχής, ἀσθενής,
ψεύδης, ἀτακτος, χωλός, κόλαξ, λιμός.

§ 480. Ῥήματα ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων.

χωρίς—χωρίζω

πλησίον—πλησιαίζω

ἐγγύς—ἐγγίζω

δίχως—διχάζω

ἄ, ἄ—καγχάζω.

Ἐπιρρήματα ἐξ οὐσιαστικῶν.

§ 481. Τὰ ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα ἐπιρρήματα λέ-
γουσιν εἰς **δον**, **δε**, **σι**, **θεν**, **οι**, **θι**· ὡς

ἀγέλη—ἀγεληδόν

Ἀθήναι—Ἀθήνησι

Μέγαρα—Μεγάρων

μήτηρ—μητρῶθεν

οἶκος—οἴκω

ἄγρός—ἀγρόθι.

Παρατηρήσεις.

§ 482. Τὰ εἰς **δον** λήγοντα ἐπιρρήματα εἶναι τροπικά.

§ 483. Ὅσα ἐπιρρήματα λήγουσιν εἰς **δε**, σημαίνουσι τὴν
εἰς τόπον κίνησιν, ὅσα δὲ εἰς **θι**, **σι** καὶ **οι** τὴν ἐν τόπῳ
στάσιν.

§ 484. Τὰ λήγοντα εἰς **θεν** σημαίνουσι τὴν ἀπὸ τόπου
κίνησιν.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον ἐπιρρήματα ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν :

σωρός, πατήρ, οὐρανός, ρίζα, κρουρός, Θῆβαι, οἶκος,
Κέρκυρα.

§ 485. Ἐπιρρήματα ἐξ ἐπιθέτων.

καλός—καλῶς—καλλίτερον ἢ κάλλιον—κάλλιστα	
νέος—νεωστὶ	πεζός—πεζῆ
μακρός—μακρὰν	πᾶς—πανταχοῦ
πάνδημος—πανδημει	πᾶς—πάντοτε
πολύς—πολλάκις	πέντε—πεντάκις.

Παρατηρήσεις.

§ 486. Τὰ εἰς **ως** λήγοντα τροπικὰ ἐπιρρήματα γίνονται ἐκ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς τοῦ θετικοῦ τῶν ἐπιθέτων διὰ τροπῆς τοῦ **ν** εἰς **ς**.

§ 487. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα συγκριτικὰ ἐπιρρήματα γίνονται ἐκ τῆς ἐνικῆς αἰτιατικῆς τοῦ οὐδετέρου τῶν συγκριτικῶν, τὰ δὲ ὑπερθετικὰ ἐκ τῆς πληθυντικῆς αἰτιατικῆς τῶν ὑπερθετικῶν.

§ 488. Ὅσα ἐπιρρήματα παράγονται ἐκ τῆς γενικῆς ὀνομάτων, λέγονται **γενικοφάνη**, ὅσα ἐκ τῆς δοτικῆς, **δοτικοφάνη** καὶ ὅσα ἐκ τῆς αἰτιατικῆς, **αἰτιατικοφάνη**.

§ 489. Τὰ ἐξ ἀριθμητικῶν ἐπιθέτων παραγόμενα ἐπιρρήματα λήγουσιν εἰς **ακίς**, πλὴν τοῦ **ἅπαξ**, **δίς** καὶ **τρίς**.

Γύνασμα.—Συημάτισον ἐπιρρήματα ἐκ τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων :

ἀμισθος, πᾶς, κακός, τέσσαρα, ἀγέλαστος, δημόσιος, ἑκατόν, ἀκαιρος, δέκα, ἴδιος, ἥσυχος, πολὺς, ὀλίγος, ταχύς, εἰκοσιν, ἐπιτυχής, ἠδύς, σφοδρός.

§ 490. Ἐπιρρήματα ἐξ ἀντωνυμιῶν.

ἄλλος—ἄλλοθι, ἄλλοτε, ἄλλοθεν, ἀλλαχοῦ, ἀλλαχόσε, ἕκαστος—ἐκάστοτε, ἕκασταχοῦ,

πόσος—ποσάκις, πότε, πόσον,
 τόσος—τοσάκις, τότε, τόσον,
 αὐτός—αὐτοῦ, αὐτόσε, αὐτόθεν, αὐτόθι.

§ 491. Ἐπιρρήματα ἐκ ρημάτων καὶ μετοχῶν.

τρέχω—τρογάδην	μιγνύω—μίγδην
κρύπτω—κρύβδην	ἀναφίνω—ἀναφανδόν
φύρω—φύρδην	ἑλληνίζω—ἑλληνιστί
ἐσφαλμένος—ἐσφαλμένως	ὁμολογούμενος—ὁμολογουμένως.

§ 492. Ἐπιρρήματα ἐξ ἐπιρρημάτων.

ἄνω—ἀνωτέρω, ἀνωτάτω, ἄνωθεν,
 κάτω—κάτωτέρω, κάτωτάτω, κάτωθεν,
 ἐκεῖ—ἐκεῖσε, ἐκεῖθεν.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον ἐπιρρήματα ἐκ τῶν ἐπομένων λέξεων :
 ἔμπρος, ὀπίσω, ἐξω, αἴρω, ἑκάτερος, οὔτος, βαίνω, γαλιζω, σπείρω, κύκλω, πανταχοῦ, ἔσω, ἐσπευσμένος.

Β' ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

§ 493. **Σύνθετος** λέγεται πᾶσα λέξις ἀποτελουμένη ἐκ δύο λέξεων· ὡς Ἑλλησπορτος.

§ 494. **Πολυδύνθετος** λέγεται ἡ λέξις, ὅταν ἀποτελεῖται ἐκ περισσοτέρων τῶν δύο λέξεων· ὡς ἀντεπιξέρομα.

§ 495. Ὄνόματα σύνθετα ἐκ δύο οὐσιαστικῶν.

ζῶον—φυτὸν = ζῳόφυτον.

Γύμνασμα.—Διάκρινον τὰ οὐσιαστικά, ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται αἱ ἐπόμεναι λέξεις :

ἀτμόσφαιρα, γήλοφος, ἀεροναύτης, βιβλιοθήκη, ναυμαχία, ἀτμόπλοιο, ἀτμάμαξα, ὑδρομύλος, κωμόπολις, Πελοπόννησος, στρουθοκάμπλος, τραγέλαφος, στρατόπεδον, ἀτμόμυλος.

§ 496. Ὄνόματα σύνθετα ἐξ οὐσιαστικῶν καὶ ρημάτων.

ιστορίαν—γράφω=ἱστοριογράφος.

Γύμνασμα.— Σημαίτιον σύνθετα ὀνόματα ἐκ τῶν ἐπομείων οὐσιαστικῶν καὶ μετοχῶν :

ὁ πόλις—ἔχων, ὁ ἡνία—ἔχων, ὁ γῆν—μετρῶν, ὁ κτήνη—τρέφων, ὁ νόμος—θέτων, ὁ ξύλα—ἐργαζόμενος, ὁ ὁδοῦς—περῶν, ὁ χόρτα—τρῶγων, ὁ σάρκας—βιβρώσκων, ὁ τὴν νύκτα—φυλάτιων, ὁ ἀγγελία—πλάττων, ὁ δολιχὰς—θηρῶν, ὁ χάρτιν—πωλῶν, ὁ κλειθρα—ποιῶν, ὁ οἶνον—πίνων, ὁ σχοπῆς—ἄρχων, ὁ χοίρους—βόσκων, ὁ πατέρα—κτείνων, ὁ ἄμαξαν—ἐλαύνων, ὁ θάνατον—φέρων, ὁ κακὰ—ἐργαζόμενος, ὁ ῥάβδον—ἔχων, ὁ περὶ φίλων λέγων (φιλολόγος).

§ 497. Ὄνόματα σύνθετα ἐξ ἐπιθέτων καὶ οὐσιαστικῶν.

ταχύς—ποῦς=ταχύπους.

Γύμνασμα.— Διάκριον τὰ ἐπιθέτα καὶ τὰ οὐσιαστικά, ἐξ ὧν ἐγένοντο αἱ ἐπόμεναι λέξεις :

κακοήθης, γλυκύφωνος, τρίμηνος, μακρόχειρ, καλλιθηριξ, τετράπους, χρυσόκερως, σιδηρόδρομος, πεντάδραχμον, ἀγαθουργία, καλλιγραφία, πολύτιμος, ἰσχυρογνῶμων, κακόχυμος, πολυετής.

§ 498. Ὄνόματα σύνθετα ἐκ ρημάτων καὶ οὐσιαστικῶν.

ὁ φιλῶν—τὸν λόγον=φιλόλογος.

Γύμνασμα.— Σημαίτιον ὀνόματα σύνθετα ἐκ τῶν ἐπομείων μετοχῶν καὶ οὐσιαστικῶν :

ὁ λείπων—τὴν τάξιν, ὁ ριπτόμενος—εἰς κίνδυνον, ὁ φιλῶν—τοὺς ἀνθρώπους, ὁ μισῶν—τὸν ἀδελφόν, ὁ ἀποφεύγων—

τὸν πόνον, ὁ φέρων—εἶκον, ὁ χαίρων—διὰ τὸ κακόν, ὁ φι-
λῶν—τὴν δόξαν, ὁ εἰπτῶν—τὴν ἀσπίδα.

§ 499. Ὄνόματα σύνθετα ἐξ ἐπιθέτων καὶ ρημάτων.

ὁ πολ.λὰ—μαθῶν—πολυμαθής.

Γύνασμα.— Διάκριτον τὰ ἐπίθετα καὶ τὰ ρήματα, ἐξ ὧν σύγ-
κεινται αἱ ἐπόμεναι λέξεις:

παντογνώστης, παντοδύναμος, ἀγαθοεργός, μεγαλόφρων,
μεγαλοπράγμων, πολυγράφος, ὀλιγαρκής, πολυπαθής, πολύ-
πειρος, πολυάσχος.

§ 500. Ὄνόματα σύνθετα ἐξ ἐπιθέτων.

κναρόλευκος, ἐρυθροκίτρινος, καλοκάγαθος, θρασύδειλος,
πάγκαλος, πανάγιος.

§ 501. Ὄνόματα σύνθετα ἐξ ἀντωνυμιῶν
καὶ οὐσιαστικῶν.

αὐτοκέφαλος, αὐτάδελφος, ἀλλόθρησκος, ἑτερόρρηθμος,
ἀλλόφν.λος.

§ 502. Ὄνόματα σύνθετα ἐξ ἀντωνυμιῶν
καὶ ρημάτων.

αὐτήκοος, αὐτάρεσκος, ἑτεροκίρητος, αὐτοκίνητος.

§ 503. Σύνθετα ἐξ ἀκλίτων καὶ κλιτῶν
μερῶν τοῦ λόγου.

α') ἐκ προθέσεων: παράλογος, ἔνδυμα, συγγεῆς, συμπα-
τριώτης, εἴσοδος, προσβολή, προεξοχή, ἔκθεσις, ἀναφορά, κα-
ταβαίρω, διάλογος, μεταβολή, παράνομος, ἀντάξιος, ἐπι-
στολή, περιγραφή, περιέχω, ἀμφίβολία, ἀποστροφή, ἐποίη-
σιν, ὑπέρμαχος.

β') ἐξ ἐπιρρημάτων : ἀεικίνητος, ἀειθαλής, αἰοδιμος, ὀψί-
πλουτος, παλαίφατος, χαμαίμηλον, παλίρροια, παλίμπαις,
ἐξώφουλλον, τηλεγράφος, τηλεόλον·

γ') ἐκ τοῦ στερητικοῦ α : ἀόρατος, ἀνάξιος, ἀεργος, ἀ-
φρωνος, ἀῦπτος, ἀτεκνος, ἀόμματος, ἀρωστος, ἀχάριστος,
ἀνεπιτήδειος·

δ') ἐκ τοῦ ἀθροιστικοῦ α : ἀδελφός, ἄπας, ἀθρόος·

ε') ἐκ τῶν μορίων ζα, βου, αρι, ευ, δυς : ζάπλουτος,
βούκοιτος, βουλιμία, ἀρίδηνλος, εὐτυχής, δυστυχής.

Λέξεις παρασύνθετοι.

§ 504. **Παρασύνθετοι** λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὅποιαι
πράχονται ἐκ συνθέτων λέξεων ὡς σύμμαχος, συμμαχῶ,
συμμαχία.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

§ 505. **Συντακτικὸν** λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματι-
κῆς, τὸ ὅποιον διδάσκει τοὺς κανόνας, καθ' οὓς πρέπει νὰ συν-
δέωμεν τὰς λέξεις πρὸς ἀλλήλας, ἵνα ὁμιλῶμεν καὶ γράφωμεν
ὀρθῶς.

ΑΠΛΗ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

§ 506. **Πρότασις** λέγεται σύνολον λέξεων, διὰ τῶν
ὁποίων ἐκφραζόμεν ἔννοιάν τιναν ὡς ὁ Δημήτριος γράφει, ἢ
χιῶν εἶναι λευκή.

§ 507. Ἄπλῃ λέγεται ἡ πρότασις, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἐξ ὑποκειμένου, συνδετικοῦ καὶ κατηγορουμένου ἢ ἐξ ὑποκειμένου καὶ ῥήματος· ὡς ἡ *χιῶν* = ὑποκείμενον, *εἶναι* = συνδετικόν, *λευκὴ* = κατηγορούμενον· ὁ *Δημοσθένης* = ὑποκείμενον, *γράφει* = ῥήμα.

Γύμνασμα.—Διάκρινον τοὺς ἔρους τῶν ἐπομένων προτάσεων :

Βρέχει—Το μάρμαρον εἶναι λευκόν—Ἡ γέφυρα εἶναι σιδερά—Το πλοῖον ἀνεχώρησε—Τὰ ἄνθη εὐωδιάζουσι—Τὰ πιτνά πετῶσι—Ὁ ἄνεμος συρίζει—Τὰ πρόβατα βόσκουσι—Ἡ γοαῖα ἀπέθανε—Το βρέφος κοιμᾶται—Το ὄξος εἶναι δριμύ.

ΠΕΡΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ

§ 508. Ἐποκείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλοῦμεν· ὡς ὁ *κῆτος* εἶναι μέγας.

§ 509. Κατηγορούμενον λέγεται ἡ λέξις, ἡ ὁποία φανερώνει τὴν ποιότητα ἢ ιδιότητα τοῦ ὑποκειμένου· ὡς ἡ *εἰχὼν* εἶναι ὠραία.

§ 510. Πρὸν μέρος τοῦ λόγου τίθεται ὡς ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον· ὡς ὁ *κῶν* ἔλαττει· τὸ *ἄλφα* εἶναι γράμμα.

§ 511. Ὄταν τὸ κατηγορούμενον εἶναι ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· ὡς ἡ *εἰχὼν* εἶναι ὠραία.

Γύμνασμα.—Γράψον δέκα ἄπλῃς προτάσεις.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΤΙΚΟΥ

§ 512. Συνδετικὸν λέγεται ἡ λέξις, ἣτις συνδέει τὸ ὑποκείμενον μετὰ τοῦ κατηγορουμένου· ὡς ἡ *χιῶν* εἶναι *λευκὴ*.

§ 513. Ὡς συνδετικὸν χρησιμεύει συνηθίστατα τὸ εἶναι.

§ 514. Πλὴν το εἶναι χρησιμεύουσιν ὡς συνθετικὰ τὰ ῥήματα **καλοῦμαι, λέγεται, ὀνομάζομαι, γίγνομαι, χειροτονοῦμαι, φαίνομαι.**

Γύμνασμα. — Ἀνάλυσον τὰς ἐπομένους προτάσεις :

Ὁ σίτος εἶναι ψιόν. Τὸ ῥόδιον λέγεται καὶ τριαντάφυλλον. Ἡ κόρη καλεῖται Ἰωάννα. Ἐγὼ ὀνομάζομαι Δημήτριος. Ὁ ἄργυρος εἶναι μέταλλον. Ὁ καρὸς φαίνεται καλός. Ἡ κάμπη ἐγένετο χρυσαλὶς. Ὁ διάκονος ἐχειροτονήθη ἱερεὺς.

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ

§ 515. Τὸ **ῥῆμα** φηκερῖνει τὴν διάθεσιν τοῦ ὑποκειμένου ὡς ἡ ἀνὴρ ψάλλει.

§ 516. Τὸ ῥῆμα περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῷ τὸ συνθετικὸν καὶ συνδέεται ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ ὑποκειμένου.

§ 517. Τὰ ῥήματα ὡς πρὸς τὴν διάθεσιν διακρίνονται εἰς ἐνεργητικὰ, παθητικὰ, μέσχα καὶ οὐδέτερα ὡς ψάλλω, ἀσθε-
νῶ, ἐνδύομαι, ἐγιαίνω.

§ 518. Τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον.

Γύμνασμα. — Διακρίνον τὰ ἐπόμενα ῥήματα ὡς πρὸς τὴν διάθεσιν:

γράφω, κοιμῶμαι, βλάπτω, ἀναπαύομαι, λούομαι, ἐνδύομαι, θερμαίνω, τρέχω, μένω, περιπατῶ, σύρω, ἀκούω, ἀσθενῶ, σκέπτομαι, κάθουμαι, στεροῦμαι, ὀνομάζομαι, ἐρωτῶ, τιμωρῶ, σιωπῶ, τιμωροῦμαι.

ΣΥΝΘΕΤΟΣ ΠΡΟΤΑΞΙΣ

§ 519. **Σύνθετος** λέγεται ἡ πρότασις, ὅταν δὲν εἶναι ἀπλή ὡς ὁ Δημήτριος γράφει ἐπιστολήν.

§ 520. Εἰς τὰς συνθέτους προτάσεις διακρίνομεν, ἐκτός τοῦ ὑποκειμένου, συνδετικοῦ καὶ κατηγορουμένου, ἀντικείμενον καὶ προσδιορισμούς.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΝ

§ 521. Ἄντικείμενον λέγεται ἡ λέξις, ἣτις φανερόναι τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς τὸ ὁποῖον μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου· π. γ. ὁ γεωργὸς καλλιεργεῖ τὴν γῆν.

§ 522. Τὸ ἀντικείμενον τίθεται κατὰ γενικὴν, δοτικὴν καὶ αἰτιζτικὴν ὡς ἀποστρέφομαι τοὺς γέευστας ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων σοὶ εὐχαριστῶ.

§ 523. Ὅταν τὸ ἀντικείμενον τίθηται κατὰ γενικὴν, λέγεται γενικὴ συντακτικὴ, ὅταν δὲ κατὰ δοτικὴν, δοτικὴ συντακτικὴ.

§ 524. Ρῆματά τινα λαμβάνουσι δύο ἀντικείμενα, ἐξ ὧν τὸ ἓν φανερόναι πρόσωπον καὶ τὸ ἕτερον πρᾶγμα· π. γ. ἡ μήτηρ ἔδωκε τῷ υἱῷ ὠραῖον βιβλίον.

Γύνασμα. — Ἀνάλυσον τὰς ἐπομέναις προτάσεις :

Ὁ Κάϊν ἐφόνευσε τὸν Ἄβελ. Τὸ παιδίον στερεῖται πόρων. Μὴ ἐξέλθης τῆς οἰκίας. Ἀπονακούνθητι τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Ὁ Ἰωάννης ἀπολαύει ὑπολήψεως. Ἡ μητέρα γέμει μύλων. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν ὑμῖν ἀγαθὰ. Σοὶ εὐχομαι κατευόδιον. Ἀγαπάτε ἀλλήλους. Ὁ ἀσθενὴς ἐκοινωνήσε τῶν ἀχράντων μυστηρίων.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

§ 525. Προσδιορισμοὶ λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι προσδιορίζουσι λέξιν τινὰ τῆς προτάσεως· π. γ. ὁ ἐπιμελὴς μαθητὴς ἐπαιρεῖται ὑφ' ἀπάντων.

§ 526. Οἱ προσδιορισμοὶ διακρίνονται εἰς ἐπιθετικούς, εἰς ἐμπρόθετους, εἰς ἐπιρρηματικούς καὶ εἰς προσδιορισμούς ἐκφερομένους διὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς ὀνόματος καὶ διὰ μετοχῶν.

ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

§ 527. Οἱ ἐπιθετικοὶ διορισμοὶ ἐκφέρονται δι' ἐπιθέτου καὶ προσδιορίζουσιν ὄνομα τι τῆς προτάσεως· ὡς ὁλοὶ ἀγαπῶσι τὸν ἐπιμελῆ μαθητήν.

§ 528. Ὄταν ὁ ἐπιθετικὸς διορισμὸς ἀνκφέρηται εἰς ῥήμα, εἶναι ἐπιρρηματικὸς διορισμὸς· ὡς ὁμίλει ὀλίγον ἔργαζον πολὺ.

§ 529. Πολλάκι· οἱ ἐπιθετικοὶ διορισμοὶ ἀνκπληροῦσι τὰ περὶ αὐτὸν ὀνομαστικὰ· ὡς ὁ ἄθροπος οὗτος ἔπραξε πολλὰ καλὰ.

Γύμνασιον.—Ἀνάσσειν τὸς ἐξῆς προτάσεις :

Ἦγώρασα ἐν ὠραῖον μικρον πτηνόν. Ὁ δῆμαρχος εἶναι καλὸς ἀνθρωπος. Θὰ ἴδῃτε ἓνα σεβάσιμον γέροντα. Ὁ Ἄνδρέας ἔχει μικρὰν γαλῆν χαρισιστάτην. Ἐλαβον μίαν καλὴν ἀγγελίαν. Ἡ ταλαίπωρος γυνὴ ἀπέθανε. Πεινῶ πολὺ. Ἡ μπλέα εἶναι καρποφόρον δένδρον. Ἀποφεύγετε τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΜΠΡΟΘΕΤΟΙ ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

§ 530. Οἱ ἐπιρρηματικοὶ διορισμοὶ ἐκφέρονται δι' ἐπιρρημάτων καὶ προσδιορίζουσι συνήθως τὰ ῥήματα κατὰ χρόνον, τρόπον, τόπον καὶ ποσόν.

§ 531. Οἱ ἐμπρόθετοι διορισμοὶ ἐκφέρονται διὰ τῶν προθέσεων καὶ φανερῶν ἄλλοις χρόνον, τόπον, τρόπον, ποσόν, ὄργανον, ἀναφορὰν καὶ αἰτίαν.

Γύμνασμα.—

Θὰ ἀναχωρήσω αὐριον. Δὲν ἐγραψας καλῶς. Ὁ ἀνεμος εἶναι πολὺ ψυχρὸς. Ὁ θεῖός μου μετέβη εἰς τὰς Ἀθήνας. Τὰ δένδρα κατὰ τὴν ἀνοιξιν ἀνθοῦσι. Πότε θὰ ἔλθῃς; Οἱ θερισταὶ διὰ τῶν δρεπάνων θερίζουσι τοὺς στάχυς. Ὁ δυστυχὴς ἀπέθανεν ἐξ ἀστίας. Τὰ ἀνόητα παιδιά περιφέρονται εἰς τοὺς δρόμους. Ὁ μικρὸς Λύσανδρος ἐν τῇ οἰκίᾳ εἶναι πολὺ φρόνιμος. Τὰ καλὰ τέκνα εἶναι πολὺτιμος θησαυρὸς εἰς τοὺς γονεῖς.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ

§ 532. Προσδιορισμοὶ διὰ γενικῆς λέγονται ἐκεῖνοι, εἰ ὅποιοι ἐκφέρονται διὰ γενικῆς ὀνόματος.

§ 533. Ἡ γενικὴ ἀντλόγως τῆς σχέσεως, τὴν ὅποιαν φανερόναι, λέγεται γενικὴ κτητικῆ, γενικὴ τῆς ιδιότητος, γενικὴ τοῦ ὄλου, γενικὴ τῆς ἕλης, γενικὴ τῆς αἰτίας, γενικὴ τῆς ἀξίας, γενικὴ ἔποχαιμεικὴ καὶ γενικὴ ἀντικειμεικῆ.

Γύμνασμα.—

Ὁ πατήρ μου με ἀγαπᾷ πολὺ. Ἠγόρασα ἐν ζεῦγος ὑποδημάτων. ἔχω ἐν μεταλλεῖον χρυσοῦ Ἡ δεξαμενὴ εἶναι πλήρης ὕδατος. Ἡ οἰκία τοῦ πατρὸς μου τιμᾶται πεντακοσίων λιθῶν. Οἱ λύκοι ἔφαγον τὸν ποιμένα τῶν προβάτων. Οἱ ἐργάται τῶν καλῶν ἐργῶν ἀμείβονται. Ἡ ὀκτὰ τοῦ κρέατος τιμᾶται ἐξ γροσίων. Τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης εἶναι ἀλυμρόν. Ὁ λέων εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν τετραπόδων. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι ἔνοχος θανάτου.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΙΑ ΔΟΤΙΚΗΣ

§ 534. Οἱ προσδιορισμοὶ οὗτοι ἐκφέρονται διὰ δοτικῆς ὀνόματος ἢ ἀντωνυμίας.

§ 535. Ἡ δοτικὴ διακρίνεται εἰς συντακτικὴν, προσωπικὴν, χαρακτηριστικὴν καὶ ἠθικὴν.

Γύμνασμα.—Ἀνάλυσον τὰς ἐπομέας προτάσεις καὶ διάκρινον τὰ διάφορα εἶδη τῆς δοτικῆς :

Ἀγαπητέ μοι ἀδελφέ. Ὁ Θεός μοι ἔδωκε καλὰ τέκνα. Μοὶ συνέβη μέγα δυστύχημα. Συγχωρήσατέ μοι. Ὁ ἄνθρωπος οὗτός μοι εἶναι γνωστός. Δώσατέ μοι ὀλίγον ὕδωρ. Δέν μοι λέγετε τὴν ἀλήθειαν. Ἀνοίξατέ μοι τὴν θύραν.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΙΑ ΜΕΤΟΧΗΣ

§ 536. Οὕτω λέγονται οἱ προσδιορισμοί, οἱ ὅποιοι ἐκφέρονται διὰ μετοχῆς. π. χ. ἡ μικρὰ κόρη διεσκέδαζεν εἰς τοὺς ἀγροὺς εν.λ.λέγουσα ἄρθη.

ΠΡΟΤΑΣΙΣ, ΚΩΔΟΝ, ΠΕΡΙΟΔΟΣ

§ 537. Πᾶσα πρότασις δέον νὰ ἔχη συνδετικὸν ἢ ρῆμα. π. χ. ἡ ἀηδὼν εἶναι πτηνόν· ἡ ἀηδὼν ψάλλει.

§ 538. Πολλαὶ προτάσεις ἀποτελοῦσι περίοδον, πολλαὶ δὲ περίοδοι λόγον.

§ 539. Αἱ προτάσεις χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ κέμματος, αἱ δὲ περίοδοι διὰ κατω τελείας.

§ 540. Κῶδα λέγονται τὰ μέρη τῆς περιόδου, τὰ ὅποια χωρίζονται δι' ἄνω τελείας.

Γύμνασμα.—Διάκρινον προτάσεις, κῶδα καὶ περιόδους ἐν τῷ ἀνεγνωστικῷ.

ΚΥΡΙΑΙ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

§ 541. Αἱ προτάσεις διακρίνονται εἰς κυρίας καὶ δευτερεύουσας.

§ 542. Αἱ δευτερευούσας προτάσεις προσδιορίζουσι τὰς κυρίας καὶ εἶναι χρονικαί, αἰτιολογικαί, ὑποθετικαί, τελικαί, συμπερασματικαί, ἀναφορικαί, ἐρωτηματικαί καὶ εἰδικαί.

§ 543. Ἐκ τῶν δευτερευουσῶν προτάσεων, αἱ χρονικαὶ ἐκφέρονται διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων, ὅτε, ὁπότε, ὅταν, ἕως, πρὶν, ἀφοῦ, ἄμα, ἄχρι, μέχρι· π. χ. ὅταν ἐρωτᾷσαι, λέγε τῆν ὀλίγησαν· αἱ αἰτιολογικαί, διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων, διότι, ἐπειδὴ ὡς, ὅθεν ἐξέρχομαι, διότι εἶμαι ἀσθενής· αἱ ὑποθετικαὶ διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων, εἰάν, ἂν ὡς· εἰάν ἤμην πλοῦσιος, θὰ ἔκαμνον πολλὰ καλῶ· αἱ τελικαὶ διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων, ἴνα, νά, ὅπως· π. χ. ὁ ἐπιδέτης ἤλθεν, ἵνα λάβῃ τὴν ἐπιστολήν· αἱ συμπερασματικαὶ διὰ τοῦ συμπερασματικοῦ συνδέσμου, ὥστε· π. χ. ὁ Κλειάνθης εἶναι τόσοσ ἄμειλῆς καὶ ἀπόσεκτος, ὥστε πολλὰκις ἠσμογεῖ τὰ βιβλία του εἰς τὸν οἶκον· αἱ ἀναφορικαὶ διὰ ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἀναφορικῶν ἐπιρρημάτων· π. χ. ὅστις θέλει, ὡς ἐπάγῃ· αἱ ἐρωτηματικαὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων· π. χ. τίνοσ εἶναι τοῦτο τὸ βιβλίον; ποτε θὰ ἔλθῃς; καὶ οἱ εἰδικαί, διὰ τῶν εἰδικῶν συνδέσμων, ὅτι, ὡς· π. χ. ἔμαθον ὅτι θὰ ἀναχωρήσητε.

§ 544. Αἱ κύριαι προτάσεις συνδέονται μετ' ἀλλήλων διὰ τῶν συμπλεκτικῶν, ἀντιθετικῶν καὶ διαζευτικῶν συνδέσμων.

Γύμνασιον. — Δ ἀκρινον ἐν τῷ ἀναγωστικῷ κυρίως καὶ δευτερευούσας προτάσεις.

ΠΕΡΙ ΜΕΤΟΧΗΣ

§ 545. Ἡ μετοχὴ τίθεται ὡς προσδιορισμὸς εἰς τὰς κυρίας ἢ δευτερευούσας προτάσεις· π. χ. ὁ ἕκτελῶν μετὰ περισκεύεωσ πρᾶξιν τινα καλεῖται γρόνιμος.

§ 546. Ἡ μετοχή διακρίνεται εἰς ἀναφορικὴν, χρονικὴν, τελικὴν, ὑποθετικὴν, αἰτιολογικὴν, τροπικὴν καὶ κατηγορηματικὴν.

§ 547. Ἀναφορικὴ λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν ἀναλύηται εἰς ἀναφορικὴν πρότασιν· ὡς ὁ Νῶε, ὦν (ὁ ὁποῖος ἦτο) ἐκ τῶν ἀπογόνων τοῦ Σὴθ, εἶχε τρεῖς υἱούς, τὸν Σὴμ, τὸν Χαμ καὶ τὸν Ἰάφεθ.

§ 548. Ἐκ τῶν ἄλλων μετοχῶν, ἡ χρονικὴ σημαίνει χρόνον, ἡ αἰτιολογικὴ αἰτίαν, ἡ ὑποθετικὴ ὑπόθεσιν καὶ ἡ τελικὴ σκοπόν, ἀναλύεται δὲ ἐκάστη εἰς πρότασιν διὰ τῶν σχετικῶν συνδέσμων· π.χ. ὁ πατήρ μου ἀπολύσας (ἀποὺ ἀπέλυσε) πάντας τοὺς υἱητάς ἐκράτησε μόνον ἕνα. Ὁ Φίλιππος βαρυνθεὶς (ἐπειδὴ ἐδαρύνθη) εἶπεν ὅτι δὲν ἔχει καιρὸν. Ἀποουσιάζων καθ' ἐξούτην (ἐὰν ἀπουσιάζῃς) οὐδὲν θαυματορῶσθῶς γὰ μάθη. Ὁ μικρὸς Ἀρδρίας μετέβη εἰς τὴν πόλιν ἀγοράσων (ἴτα ἀγοράσῃ) φάρμακα διὰ τὴν ἀσθενῆ μητέρα του.

§ 549. Ἡ τροπὴ μετοχὴ σημαίνει τρόπον καὶ δὲν ἀναλύεται εἰς πρότασιν· π.χ. ὁ γενναῖος Πέτρος, καταστροφῶν τὰς συκοφαντίας καὶ τὰς παραλόγους φιλιαρίας τῶν ἑχθρῶν του, ἔμεινε σταθερὸς εἰς τὴν ἀπόφασίν του.

§ 550. Ἡ κατηγορηματικὴ μετοχὴ ἰσοδυναμεῖ πρὸς κατηγορούμενον· π.χ. ὁ Γέλων οὐδέποτε εἶναι εὐχαριστημέτος.

Γύμνασμα. — Ἀντιπατάσῃσιν τὰς ἐν τιμῇ ἀναγνωσμάτι μετοχὰς διὰ τῶν κοινῶν προτάσεων καὶ τοῦναντίον τρεῖς κατὰ τὸ δυνατόν τὰς δευτερευούσας προτάσεις εἰς μετοχὰς.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΛΥΤΟΣ

§ 551. Ἡ μετοχὴ εὐρίσκεται ἐνίοτε ἀπολύτως ἐν τῇ προτάσει κατὰ γενικὴν καὶ λέγεται γενικὴ ἀπόλυτος· π.χ. γε-

νομένου λιμοῦ ἐν Χαλαάρ, ἐτελείωσεν ὁ αἷτος ἐν τῷ οἴκῳ Ἰακώβ.

§ 551. Ἡ γενική ἀπόλυτος ἔχει ὑποκείμενον διάφορον τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως καὶ φανερώνει συνήθως χρόνον ἢ αἰτίαν. π. χ. ὁ Γεώργιος εἶναι ἀξέπαιτος, διότι ἀποθανόντος (ὅταν ἀπέθανε) τοῦ πατρὸς του, ἀνέλαβε τὴν συντήρησιν τῆς οἰκογενείας του.

ΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΑἪΤΙΟΝ

§ 553. Εἰς τὰ παθητικὰ ῥήματα τίθεται ἐμπρόθετος διορισμὸς μετὰ τῆς προθέσεως ὑπό, ὅστις λέγεται **ποιητικὸν αἷτιον**, διότι φανερώνει τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὑπὸ τοῦ ὁποίου πάσχει τὸ ὑποκείμενον. π. χ. ἡ γῆ φωτίζεται καὶ θερμαίνεται ἐπὶ τοῦ ἡλίου.

§ 554. Ἐὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ῥήματα τρέπονται εἰς παθητικὰ. Ἐν τῇ τροπῇ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ ῥήματος τρέπεται εἰς ποιητικὸν αἷτιον. π. χ. ὁ πατὴρ ἐτιμώρησε τὸν υἱόν· ὁ υἱὸς ἐτιμωρήθη ἐπὶ τοῦ πατρὸς.

Γύμνασια — Τρέφοντα ἐπόμενα ἐνεργητικὰ ῥήματα εἰς παθητικά:

Οἱ ἰατροὶ θεραπεύουσι τοὺς ἀσθενεῖς. Ἡ χὼν ἐκάλυψε τὴν γῆν. Ὁ οἰκοδόμος κατασκευάζει οἰκίαν. Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν κόσμον εἰς ἕξ ἡμέρας. Ἡ γαλῆ συνέλαβε τὸν μῦν. Ὁ γεωργὸς καλλιεργεῖ τὴν γῆν.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΡΙΣΕΩΣ

§ 555. Μετὰ τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων, ὡς καὶ μετὰ τῶν λέξεων, αἱ ὁπεῖται περιέχου-

σιν ἔννοιαν συγκρίσεως τίθεται **δεύτερος ὄρος συγκρίσεως**, πρὸς τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ σύγκρισις· ὡς ἡ οἰκία ἡμῶν εἶναι ὠραιότερα τῆς ἰδικῆς σας.

§ 556. Ὁ δεύτερος ὄρος τῆς συγκρίσεως ἐκφέρεται κατὰ γενικὴν ἢ κατ' ὀνομαστικὴν μετὰ τοῦ διαζευκτικοῦ συνδέσμου ἢ π. χ. ὁ ἵππος εἶναι **μεγαλῆτερος** τοῦ κυνός· ὁ ἵππος εἶναι **μεγαλείτερος** ἢ ὁ κύων.

ΑΠΡΟΣΩΠΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 557. Ἀπρόσωπα λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια ἀπαντῶσιν εἰς τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον καὶ δὲν δέχονται προσωπικὸν ὑποκείμενον· ὡς δὲν πρέπει γὰρ ἐπάγητε **μὲν φαίνεται** ὅτι οἱ ὀδοιπόροι ἔχασαν τὸν δρόμον.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ

§ 558. Ὄταν τὸ ἀπαρέμφατον ἔχη ἄρθρον λέγεται **ὀνομαστικόν** καὶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς οὐσιαστικόν· ὡς τὸ γράφειν = γραφή.

§ 559. Ὄταν τὸ ἀπαρέμφατον ἐξτρατάτῃ ἀπὸ ῥήμας διακρίνεται εἰς **τελικὸν** καὶ **εἰδικόν**.

§ 560. Τὸ τελικὸν ἀπαρέμφατον ἀναλύεται εἰς τελικὴν πρότασιν διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων, τὸ δὲ εἰδικὸν εἰς εἰδικὴν πρότασιν διὰ τῶν εἰδικῶν συνδέσμων· ὡς θέλω ἐξελεῖν = θέλω γὰρ ἐξελεῖν, ὁ Ἀνδρέας εἶπεν ἀνχωρήτειν (ὅτι θεὰ ἀνχωρήση) μετὰ δύο ἡμέρας εἰς Λονδίνον.

§ 561. Ἀντὶ τῶν τελικῶν καὶ εἰδικῶν ἀπαρεμμάτων μεταχειριζόμεθα σχεδὸν πάντοτε τελικὰς καὶ εἰδικὰς προτάσεις·

ὡς ὁ Πέτρος εἶπεν ὅτι θὰ ἔλθῃ (ἐλθῆν) αὔριον. Ὁ Γέλωρ δὲν θέλει γὰρ φάγη (φαγῆν).

ΠΡΟΘΕΣΙΣ

§ 562. Αἱ προθέσεις ἐν ταῖς πρῶταισιν ἀποτελοῦσι τοὺς ἐμπροθέτους διορισμούς, συντάσσονται δὲ πάντοτε μετὰ πληγίας πτώσεως· π. χ. ὁ Σόλων ἦλθεν ἐκ Πατρῶν.

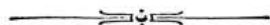
§ 563 Αἱ κατοχυρωτικαὶ προθέσεις συντάσσονται μετὰ γενικῆς· π. χ. ὁ θεὸς μου κατοικεῖ π.λησίον τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 564. Ὡς αἱ κατοχυρωτικαὶ προθέσεις, οὕτω καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἐπιρρημάτων συντάσσονται μετὰ γενικῆς π. χ. ὁ Κίμων διὰ τῆς ἡμέρας διήρχετο ἔξωθεν τῶν καταστημάτων καὶ παρετήρει μετὰ περιεργείας τὰ πωλούμενα ἀρτικείμενα.

ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

§ 565. Ἐκ τῶν ἐπιφωνημάτων μόνον τὸ κλητικὸν ᾧ συντάσσεται πάντοτε μετὰ κλητικῆς, τὰ ἄλλα συντάσσονται μετὰ μιᾶς τῶν λοιπῶν πτώσεων ἢ μετ' ἐμπροθέτου διορισμοῦ π. χ. ᾧ Παῦλε! ᾧ τοῦ παραδόξου θαύματος! ᾧ τὸν ἀόητον! Ἄλλοιμορον! εἰς τὴν πτωχὴν καὶ ταλαίπωρον τὰντραῖκα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΚ ΤΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΔΥΪΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

1. Ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ὑπῆρχε καὶ Δυϊκὸς ἀριθμὸς, ἔστις ἐσήμαινε δύο τιὰ.

2. Ὁ Δυϊκὸς ἀριθμὸς εἶχεν ἐπίσης πέντε πτώσεις, μίαν δὲ κατάληξιν διὰ τὴν Ὀνομαστικὴν, Αἰτιατικὴν καὶ Κλητικὴν καὶ ἑτέραν διὰ τὴν Γενικὴν καὶ Δοτικὴν.

Καταλήξεις τοῦ Δυϊκοῦ ἀριθμοῦ.

	α' κλίσις	β' κλίσις	γ' κλίσις
Ὀν. Αἰτ. καὶ Κλητ.	α	ω	ε
Γεν. καὶ Δοτ.	αιν	οιν	οιν

Κλίσις τοῦ ἄρθρου.

Ἐπιρρῶς.	Δυϊκὸς καὶ τῶν τριῶν γενῶν.	Πληθυντικός.
ὁ	Ὀν. καὶ Αἰτ.	τῶ οἱ
ῆ	Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν αἱ
το	Κλητ.	ὦ τὰ

3. Τὸ ἀρσενικὸν ἄρθρον τοῦ Δυϊκοῦ ἐπικρατεῖ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.

ΚΛΙΣΙΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

1. Πρωτόκλιτα.

Ἐνικός.	Δεῦκός	Πληθυντικός.
ὁ ταμίης, ου, α, αν, α.	Ἄν. καὶ Αἰτ. τῷ ταμίᾳ, Γεν. καὶ Δοτ. τοῖν ταμίειν, Κλητ. ὦ ταμίᾳ. αἱ.	εἰ ταμίαι, ῶν, αἱς, ας,
ὁ μαθητής, ου, η, ἦν ἄ.	τῷ μαθητᾷ, τοῖν μαθηταῖν, ὦ μαθητᾷ.	οἱ μαθηταί, ῶν, αἱ, ας, αί.
ἡ οἰκία, ας, ς, αν, α.	τῷ οἰκίᾳ τοῖν οἰκίαιν ὦ οἰκία.	αἱ οἰκίαι, ῶν, αἱς, ας, αἱ.
ἡ ἀμάξις, ης, η, αν, α.	τῷ ἀμάξι τοῖν ἀμάξιιν ὦ ἀμάξι.	αἱ ἀμάξι, ῶν, αἱς, ας, αἱ.

4. Τὸ αἰ τοῦ Δεῦκου ἀριθμοῦ εἶναι μακρόν.

5. Ἡ Ὀνομαστικὴ τοῦ Δεῦκου εἶναι ὅμοια πρὸς τὴν Αἰτιατικὴν καὶ Κλητικὴν, ἡ δὲ Γενικὴ πρὸς τὴν Δοτικὴν καὶ σημαίνουν: τῷ ταμίᾳ = οἱ δύο ταμίαι καὶ τοὺς δύο ταμίαις, τοῖν ταμίαιν = τῶν δύο ταμιῶν καὶ τοῖς δύο ταμίαις, ὦ ταμίᾳ = ὦ δύο ταμίαι.

2. Δευτερόκλιτα.

Ἐνικός	Δεῦκός	Πληθυντικός.
ὁ καρπός, ἡ ὄδος, τὸ φυτόν,	τῷ καρπῷ, τοῖν καρποῖν, ὦ καρπῷ, τῷ ὁδῷ, τοῖν ὁδοῖν, ὦ ὁδῷ, τῷ φυτῷ, τοῖν φυτοῖν, ὦ φυτῷ,	εἰ καρποί. αἱ ὁδοί. τὰ φυτά.

3. Τριτόκλιτα.

ὁ κόρχῃ	τῷ κόρχῃ, τοῖν κοράχοιν, ᾧ κόραχε	οἱ κόρχαι
ἡ πόλις,	τῷ πόλει, τοῖν πολέοιν, ᾧ πόλει,	οἱ πόλεις
τὸ σῶμα	τῷ σώματι, τοῖν σώματοιν, ᾧ σώματι	τὰ σώματα

ΔΕΥΤΕΡΑ ΑΤΤΙΚΗ ΚΛΙΣΙΣ

6. Κατὰ τὴν Δευτέραν Ἀττικὴν κλίσιν κλίνονται ὀνόματα ἄρτενικά καὶ θηλυκά λήγοντα εἰς ὤς καὶ οὐδέτερα εἰς ὦν· π.χ.

Ἐρικός.	Διτικός	Πληθυντικός.
ὁ νεώς	Ἄν. καὶ Αἰτ.	οἱ νεῶ
τοῦ νεῶ	τῷ νεῶ	τῶν νεῶν
τῶ νεῶ	Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖς νεῶς
τόν νεῶν	τοῖν νεῶν	τούς νεῶς
ᾧ νεῶς	Κλ. ᾧ νεῶ	ᾧ νεῶ
ἡ ἀπόκρεως	Ἄν. καὶ Αἰτ.	αἱ ἀπόκρεω
τῆς ἀπόκρεω	τῷ ἀπόκρεω	τῶν ἀπόκρεων
τῇ ἀπόκρεω	Γεν. καὶ Δοτ.	ταῖς ἀπόκρεως
τὴν ἀπόκρεων	τοῖν ἀπόκρεων	τάς ἀπόκρεως
ᾧ ἀπόκρεως	Κλ. ᾧ ἀπόκρεω	ᾧ ἀπόκρεω
τὸ κατώγειον	Ἄν. καὶ Αἰτ.	τὰ κατώγειω
τοῦ κατώγειω	τῷ κατώγειω	τῶν κατώγειων
τῶ κατώγειω	Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖς κατώγειως
τὸ κατώγειον	τοῖν κατώγειων	τὰ κατώγειω
ᾧ κατώγειων	Κλ. ᾧ κατώγειω	ᾧ κατώγειω

7. Τὰ ὀξύτονα τῆς δευτέρας Ἀττικῆς κλίσεως ὀνόματα εἰς ὅλας τὰς πτώσεις ὀξύνονται, τὰ δὲ περιστώμενα περισπῶνται· π.χ. ὁ λεῶς, τοῦ λεῶ... ὁ Ταμῶς τοῦ Ταμῶ....

8. Τὰ προπαροξύτονα εἰς ὅλας τὰς πτώσεις προπαροξύνονται.

9. Τὸ **ο** τῆς κοινῆς δευτέρας κλίσεως ἐν τῇ Ἀττικῇ τρέπεται εἰς **ω**, ἡ δὲ δίφθογγος **οι** εἰς **ω**: π. χ. *γαός* = *γεώς*, *γαοί* = *γεῶ*.

10. Ἐπιθετὰ τινα κλίνονται ὁμαλῶς κατὰ τὴν δευτέραν Ἀττικὴν κλίσιν· ὡς ὁ καὶ ἡ ἰ.λεως, τὸ ἰ.λεων.

11. Τὰ εἰς **πλευρος** λήγοντα ἐπιθετὰ σχηματίζουσι ἐξαιρητικῶς τὴν Ὀνομαστικὴν, Αἰτιατικὴν καὶ Κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ οὐδετέρου εἰς **α**: ὡς ὁ καὶ ἡ σύμ.λεως, τὸ σύμ.π.λεων, πληθ. τὰ σύμ.π.lea, ὦ σύμ.π.lea.

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

12. Ἐκτὸς τῶν παραθετικῶν καταλήξεων τέρος καὶ τάτος ὑπῆρχον ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ τὸ πάλαι καὶ αἱ καταλήξεις **ίων** διὰ τὸν συγκριτικὸν βαθμὸν καὶ **ίστος** διὰ τὸν ὑπερθετικόν· π. χ. *ἡδύς*, *ἡδύτερος* *ἡδύτατος* καὶ *ἡδύς*, *ἡδίων*, *ἡδιστος*.

Ὁμαλὰ καὶ ἀνώμαλα παραθετικά.

<i>ἀγαθός</i>	<i>ἀμείωρ</i>	<i>ἄμειον</i>	<i>ἄριστος</i>
»	<i>βέλτιωρ</i>	<i>βέλτιον</i>	<i>βέλτιστος</i>
»	<i>κρείττωρ</i>	<i>κρείττον</i>	<i>κράτιστος</i>
»	<i>λόωρ</i>	<i>λόων</i>	<i>λόωστος</i>
<i>καλός</i>	<i>καλλίωρ</i>	<i>κάλλιον</i>	<i>κάλλιστος</i>
<i>κακός</i>	<i>κακίωρ</i>	<i>κάκιον</i>	<i>κάκιστος</i>
»	<i>χείρωρ</i>	<i>χείρον</i>	<i>χείριστος</i>
<i>μέγας</i>	<i>μείωρ</i>	<i>μείζον</i>	<i>μέγιστος</i>

ἐχθρὸς	ἐχθίων	ἐχθιόν	ἐχθιστος
αἰσχροὸς	αἰσχιών	αἰσχιόν	αἰσχιστος
μικρὸς	μείων	μειόν	ἐλάχιστος
»	ἐλάσσων	ἐλασσόν	»
»	ἥττων	ἥττον	»
ὀλίγος	μείων	μειόν	»
»	ἐλάσσων	ἐλασσόν	»
»	ἥττων	ἥττον	»
πολύς	πλείων	πλείον	πλείστος
ρήγιος	ρήγιων	ρήγιον	ρήγιστος
μακρὸς	μάσσων	μάσσον	μήκιστος
ἀλγεινὸς	ἀλγιών	ἀλγιόν	ἀλγιστος

Κλίσις τῶν παραθετικῶν.

13. Τὰ ἐπίθετα τοῦ συγκριτικοῦ βαθμοῦ εἶνε τριγενῆ καὶ δικατάληκτα καὶ κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν· π. χ. ὁ μείζων, τοῦ μείζονος, ἡ μείζων, τῆς μείζονος, τὸ μείζον, τοῦ μείζονος κτλ. Δυσκός καὶ τῶν τριῶν γενῶν : τῷ μείζονε, τοῖν μείζονοι, ᾧ μείζονε.

14. Εἰς τὴν ἐνικήν αἰτιατικὴν τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ καὶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ καὶ τῶν τριῶν γενῶν ἐκπίπτει πολλάκις τὸ ν καὶ προκύπτουσιν οἱ συνηρημένοι τύποι : τὸν καὶ τὴν μείζω, οἱ καὶ αἱ μείζονες, τοὺς καὶ τὰς μείζονες, ᾧ μείζονε, τὰ μείζω, ᾧ μείζω.

15. Τὰ ὑπερθετικά κλίνονται ὁμοίως ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα· ὧ, ὁ ἄριστος, ἡ ἀρίστη, τὸ ἀριστόν.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

16. Ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν τὸ **δύο** συνήθως ἔμεγεν ἄκλιτον, ἐνίοτε δ' ἐκλίνοτο εἰς τὸν Δυϊκὸν ἀριθμὸν ὡς ἐξῆς: Ὀν. καὶ Αἰτ. δύο, Γεν. καὶ Δοτ. δυοῖν.

17. Κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν προτάσσετο τὸ μικρότερον καὶ εἶπετο τὸ μεγαλύτερον ὡς δύο καὶ δέκα ἢ δώδεκα, ὀκτώ καὶ δέκα ἢ ὀκτωκαίδεκα.

18. Τὰ ἀπὸ τοῦ ἑκτὸν καὶ μετὰ ταῦτα ἀπόλυτα ἀπαντῶσιν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν μετὰ περιληπτικοῦ ὀνόματος: π. χ. διακοσία ἴππος = διακόσιοι ἵπποις, τριακοσία γαῦς = τριακόσαιοι γῆες.

19. Εἰς τὰ ἀριθμητικά οὐσιαστικά ἐκτός τῆς καταλήξεως **ας** ὑπῆρχε καὶ ἡ κατάληξις **υς-υος**: π. χ. πενηνκοσιῶς-υος, ἑκατοσιῶς-υος.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

Προσωπικαί.

α' πρόσωπον.

Ἐν. ἐγώ Δυϊκός Ὀν. καὶ Αἰτ. νῶ

Π.Ι. ἡμεῖς » Γεν. καὶ Δοτ. νῶν

β' πρόσωπον.

Ἐν. σὺ Δυϊκός Ὀν. καὶ Αἰτ. σφῶ

Π.Ι. ὑμεῖς » Γεν. καὶ Δοτ. σφῶν

γ' πρόσωπον.

Ἐν. Ὁι. αὐτός, Γεν. οὔ, Δοτ. οἱ καὶ αἱ, Αἰτ. εἶ

Π.Ι. » σφεῖς » σφῶν » σφίσι » σφᾶς.

20. Ὁ Δυϊκός **νῶ** = ἡμεῖς εἰ δύο καὶ ἡμᾶς τοῦς δύο· **νῶν** = ἡμῶν τῶν δύο καὶ ἡμῖν τοῖς δύο· **σφῶ** = ὑμεῖς εἰ

δύο καὶ ὑμᾶς τούτους δύο· **σφῶν** = ὑμῶν τῶν δύο καὶ ὑμῖν τοῖς δύο.

21. Ἡ τοῦ γ' προσώπου **οὔ** = χύτοῦ, **οἷ** = χύτῳ, **ἔ** = χύτόν, **σφεῖς** = χύτοί, αὐτά, **σφῶν** = χύτων, **σφίσιν** = χύτοις, αὐταῖς, **σφᾶς** = χύτους, αὐτάς, **σφέα** = χύτά.

22. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμιαί λημβάνουσι πολλάκις ἐν τέλει τὸ ἐπιτακτικόν γε· ὡς ἔγωγε, σύγε, ἡμεῖς γε.

Αὐτοπαθεῖς.

α' πρόσ.

β' πρόσ.

γ' πρόσ.

ἐμαυτοῦ . . .

σεαυτοῦ . . .

ἐαυτοῦ . . .

ἡμῶν αὐτῶν . . .

ὑμῶν αὐτῶν . . .

ἐαυτῶν . . .

23. Ὁ πληθυντικός τοῦ γ' προσώπου ἀπαντᾷ καὶ περιφραστικῶς· ὡς **ἐαυτῶν καὶ σφῶν αὐτῶν**· ἐαυτοῖς-αἰς-ἃ καὶ σφίσιν αὐτοῖς-αἰς-ἃ· ἐαυτοὺς-ἄς-ἃ καὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ αὐτάς καὶ σφέα αὐτά.

24. Ἡ τοῦ β' προσώπου **σεαυτοῦ** γίνεται καὶ **εαυτοῦ**, **σαυτῶ**, **σαυτόν** . . .

Κτητικά.

α' πρόσ.

β' πρόσ.

γ' πρόσ.

ἐμός, ἡ, ὄν . . .

σός, ἡ, ὄν . . .

έός, ἐή, ἐόν,

ἡμέτερος, α, ὄν . . .

ὑμέτερος, α, ὄν . . .

σφέτερος, α, ὄν.

25. Ὁ ἐνικός τοῦ γ' προσώπου ἐός, ἐή, ἐόν σημαίνει ὁ ἰδικός του, ἡ ἰδική του, τὸ ἰδικόν του, ὁ δὲ πληθυντικός σφέτερος, α, ὄν, ὁ ἰδικός των, ἡ ἰδική των, τὸ ἰδικόν των.

26. Ἡ τριτοπρόσωπος ἐός, ἐή, ἐόν ἀντικαθίσταται διὰ τῆς αὐτοπαθοῦς μετὰ τοῦ ἄρθρου· ὡς ἐός, ἐή, ἐόν, = ὁ ἐαυτοῦ, ἡ ἐαυτοῦ, τὸ ἐαυτοῦ· σφέτερος, α, ὄν = ὁ ἐαυτῶν, ἡ ἐαυτῶν, τὸ ἐαυτῶν.

Δεικτικά.

27. Αἱ δεικτικά ἀντωνυμιαί οὗτος, ὅδε, ἐκεῖνος, τόσος, τοσόςδε, τόσοῦτος, τοῖος, τοιόςδε, τοιοῦτος τηλικός, τηλικόςδε, τηλικούτος κλίνονται ὁμαλῶς ἔχουσι ἐν τῷ Δευτέρῳ ἀριθμῷ τὸ ἀρσενικὸν ἐπικρατέστερον τῶν τριῶν γενῶν ὡς οὗτος, αὕτη, τοῦτο· Δευτὸς τούτω, τούτοι· ὅδε, ἦδε, τόδε· Δευτὸς τῶδε, τοῖνδε.

Ἀλληλοπαθεῖς.

Δευτὸς

Πληθυντικός

καὶ τῶν τριῶν γενῶν

ἀλλήλων

Αἰτ.

ἀλλήλω

ἀλλήλοις, αἰς, αἰς,

Γεν. καὶ Δοτ.

ἀλλήλοιν

ἀλλήλους, ας, α.

Ἀόριστοι.

Ἀρσ. καὶ Θηλ.

Οὐδέτ.

Ἐρικὸς

τίς

τί

Δευτὸς

ἽΟν. καὶ Αἰτ. τινέ

καὶ τῶν τριῶν γεν. Γεν. » Δοτ. τινοῖν

Πληθυντικός

τινές

τινά.

28. Ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ καὶ ἡ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ οὐδετέρου ἔχουσι διπλοῦς τύπους ὡς τινός καὶ του, τινὶ καὶ τῷ, τινά καὶ ἅττα.

29. Εἰς τὰς ἀόριστους ἀντωνυμίας ἀνήκουσι καὶ αἱ ἐξῆς: ἔνιοι, ποῖός, ποσός, δεῖνα, αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἕτερος, ἑκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος, αἱ ἀρνητικαὶ καὶ ἀπαγορευτικαὶ οὐδεὶς, οὐδέτερος, μηδεὶς, μηδέτερος, καὶ ἄμφω—ἄμφοῖν, ἀμφοτέρω, αἰ, α, παντοῖος, ἀλλοῖος, ἀλλοδαπό.

Ἐρωτηματικά.

Ἄρθ. καὶ Θηλ.

Οὐδέτ.

Ἐνικός

τίς

τί

Δυνικός

Ἵν. καὶ Αἰτ. τίνε

καὶ τῶν τριῶν γενῶν Γεν. » Δοτ. τίνοιν

Πληθυντικός

τίνες

τίνα.

30. Ὡς ἡ ἀόριστος, οὕτω καὶ ἡ ἐρωτηματικὴ τίς ἔχει εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ διπλοῦς τύπους μὴ ὑποκειμένους εἰς τὴν ἔγκλισιν τοῦ τόνου· ὡς τίρος καὶ τοῦ, τίρι καὶ τῶ.

31. Ἐρωτηματικὴ εἶναι προσέτι αἱ ἐξῆς: ποτέρος, ποτος, πόσος, πληλίκος, ποδαπός.

Ἀναφορικά.

32. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι: ὅς, ὅστις, οἷος, ὁποῖος, ὅσος, ὁτόσος, ἡλίκος, ὀπηλίκος, ὀποδαπός.

33. Ἡ γενικὴ οὐτινος εὐρίσκεται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ ὄτου, ἡ δοτικὴ ὠτινι=ὄτω καὶ ὁ πληθυντικὸς ἄτινα=ἄττα μετὰ δασείας κατ' ἀντιθέσιν πρὸς τὴν ἀόριστον ἄττα (τινά).

34. Ἐν τῷ Δυϊκῷ ἀριθμῷ ἐπικρατεῖ τὸ ἀρσενικὸν γένος· ὡς ὅστις, ἡτις, ὅ,τι· Δυνικός ὡτις, οἰτινοιν.

ΡΗΜΑΤΑ

35. Αἱ συζυγαὶ ἢ αἱ κλίσεις τῶν ρημάτων εἶναι ὀκτώ, μὲν τῶν βαρυτόνων, τρεῖς τῶν περισπωμένων καὶ τέσσαρες τῶν εἰς μι.

ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΒΑΡΥΤΟΝΩΝ

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅριστική.

**Ἐνεσ.* λύω, εις, ει, ετον, ετον, ομεν, ετε, ουσι.

Παρακ. ἔλυον, ες, ε, ετον, ἔτην, ομεν, ετε, ον.

Μέλλ. λύσω, εις, ει, ετον, ετον, ομεν, ετε, ουσι.

**Ἀόρ.* ἔλυσα, ας, ε, ατον, ἄτην, αμεν, ατε, αν.

Παρακ. λέλυκα, ας, ε, ατον, ατον, αμεν, ατε, ασι.

**Ἵπερ.* ἐλελύκειν, εις, ει, ειτον, εἶτην, ειμεν, ειτε, εσαν,

Ἵποτακτική.

**Ἐνεστ.* λύω, ης, η, ητον, ητον, ωμεν, ητε, ωσι

**Ἀόρ.* λύσω, ης, η . . .

Παρακ. λελύκω, ης, η . . .

Εὐκτική.

**Ἐνεστ.* λύοιμι, εις, οι, οιτον, οἶτην, οιμεν, οιτε, οιεν

Μέλλ. λύσοιμι, εις, οι . . .

**Ἀόρ.* λύσαιμι, εις, εις, αιτον, αἶτην, αιμεν, αιτε, ειαν.

Παρακ. λελύκοιμι, εις, οι . . .

Προστακτική.

**Ἐνεστ.* λύε, ἔτω, ετον, ἔτων, ετε, ἔτωσαν καὶ ὄντων

**Ἀόρ.* λύσον, ἄτω, ατον, ἄτων, ατε, ἄτωσαν καὶ ἄντων.

Παρακ. λέλυκε, ἔτω . . .

Ἀπαρέμφατος.

**Ἐνεστ.* λύειν. *Μέλλ.* λύσειν. **Ἀόρ.* λύσχι. *Παρακ.* λελυκέναι.

Μετοχή.

*Ἐνεστώς.

λύων, ουσα, ον

*Ἀόριστος,

λύσας, ασα, αν.

Μέλλων.

λύσων, ουσα, ον.

Παρακείμενος.

λελυκώς, υἷα, ὄς.

36. Οἱ περισσότεροι τῶν χρόνῶν ἐν τῇ νεοελληνικῇ ἐκφέρονται περιφραστικῶς· ὡς λύσω=θά λύσω, λελυκα=ἔχω λύσει ἐλελύκειν=εἶχον λύσει, λύοιμι=θά λύω ἢ θέλω λύει, λύσοιμι=θέλω λύσει, λύσκιμι=ἤθελον λύσει, λελύκοιμι=ἤθελον ἔχει λελυμένον, λύετω=ἄς λύῃ, λυσάτω=ἄς λύσει, λέλυκε=ἔχει λελυμένον, λελυκέτω=ἄς ἔχη λελυμένον.

37. Οἱ τύποι τοῦ Δυϊκοῦ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ σημαίνουσι: λύετον=σεῖς οἱ δύο λύετε ἢ αὐτοὶ οἱ δύο λύουσι· ἐλύσατον=σεῖς οἱ δύο ἐλύσατε· ἐλυσάτην=ἐκεῖνοι οἱ δύο ἔλυσαν· λύετον=σεῖς δύο λύετε· λυέτων=ἐκεῖνοι οἱ δύο ἄς λύωσι κ.κ.ε.

38. Ὁ Πρακαίμενος ἐν τῇ Ὑποτακτικῇ, Εὐκτικῇ καὶ Προστακτικῇ γίνεται καὶ περιφραστικῶς ὡς ἐξῆς:

Ἑποτακτικῇ.

λελυκώς,	υἷα,	ὅς	ᾧ,	ᾗς,	ᾗ.
λελυκότε,	υἷα,	ότε	ᾗτον,	ᾗτον,	
λελυκότες,	υἷα,	ὅτα	ᾧμεν,	ᾗτε,	ᾧσι.

Εὐκτικῇ.

εἶην	εἶης,	εἶη,
εἶτον,	εἶτην,	
εἶμεν,	εἶητε,	εἶεν

Προστακτικῇ.

ἴθι,	ἔστω,
ἔστών,	ἔστων,
ἔστε,	ἔστωσαν καὶ ἔστων.

2. Μέση ἢ παθητικῇ φωνῇ.

Ὅριστικῇ.

Ἐνεστ.	λύομαι, ἢ, εται, εσθον, εσθον, ὀμεθα, εσθε, ονται.
Παρατατ.	ἐλύομην, ου, ετο, εσθον, ἐσθην, ὀμεθα, εσθε, οντο.
Μ.Μέλλων	λύσομαι, ἢ, εται
Π. »	λυθήσομαι, ἢ, εται
Μ. Ἀόρ.	ἐλυσάμην, ω, ατο, ασθον, ἀσθην, ἀμεθα, ασθε, αντο.
Π. »	ἐλύθην, ης, η, ητον, ἦτην, ῖμεν, ητε, ησαν.

Παρακείμενος.

Ἐπερσυντελικός.

λέλυμαι, σαι, ται, ἐλελύμην, σο, το,
 σθον, σθον, μεθα, σθε, σθον, σθην, μεθα, εσθε,
 λελυμένοι, αι, α, εἰσί. λελυμένοι, αι, α, ἦταν.

Ἐποτακτική.

Ἐρεστ. λύωμαι, η, ηται, ησθον, ησθον, ὤμεθα, ησθε, ωνται

Μ. Ἀόρ. λύσωμαι, η, ηται

Π. » λυθῶ, ἦς, ἦ, ἦτον, ἦτον, ὦμεν, ἦτε, ὦσι.

Παρακείμενος.

λελυμένος	η,	ον,	ῶ,	ἦς,	ἦ,
λελυμένω,	α,	ω,	ἦτον,	ἦτον,	
λελυμένοι,	αι,	α,	ὦμεν,	ἦτε,	ὦσι.

Εὐκτική.

Ἐρεστ. λυοίμην, οιο, οιο, οισθον, οίσθην, οίμεθα, οισθε, οιντο.

Μ. Μέ. λ. λ. λυσοίμην, οιο, οιο

Π. » λυθησοίμην, οιο, οιο

Μ. Ἀόρ. λυσαίμην, αιο, αιτο, αισθον, αἰσθην, αἰμέθω, αισθε, αιντο

Π. » λυθείην, εἶης, εἶη, εἶτον, εἶτην, εἶμεν, εἶτε, εἶεν

Παρακείμενος.

λελυμένος	η,	ον,	εἶην,	εἶης,	εἶη
λελυμένω,	α,	ω,	εἶητον,	εἶήτην	καὶ εἶτον, εἶτην,
λελυμένοι,	αι,	α,	εἶμεν,	εἶητε	εἶσαν καὶ εἶεν.

Προστακτική.

Ἐρεστῶς. λύου, ἐσθω, εσθον, ἐσθων, εσθε, ἐσθωσαν καὶ ἐσθων.

Μ. Ἀόρ. λύσσι, ἀσθω, ασθον, ἀσθων, ασθε, ἀσθωσαν καὶ ἀσθων.

Π. » λύθητι, ἦτω, ητον, ἦτων, ητε, ἦτωσαν καὶ ἐντων.

Παρακείμενος.

λέλυσο, ὑθῶ ἢ λελυμένος, η, ον, ἴσθι, ἔττω,
 υσθον, ὑσθων λελυμένω, α, ω, ἔστον, ἔστων,
 υσθε, ὑσθωσαν καὶ ὑσθων λελυμένοι, αι, α, ἔστε, ἔστωσαν καὶ ἔστων

Ἄπαρέμφατος.

Μετοχή.

Ἐριστ.	λύεσθαι	λυόμενος, η, ον,
Μ. Μέλλω	λύσεσθαι	λυσόμενος, » »
Π. »	λυθήτεσθαι	λυθησόμενος » »
Μ. Ἀόρ.	λύσασθαι	λυσάμενος » »
Π. »	λυθῆναι	λυθείς, εἶσα, ἐν
Παρακ.	λελυθῆναι	λελυμένος, η, ον

Α'. ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

43. Τὰ περισπώμενα ρήματα τῆς α' συζυγίας ἔχουσι θεματικὸν φωνῆεν α' π. χ. τιμάω = τιμῶ.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ἐριστ. Ἐνεστ. τιμῶ, ἄς, ἄ, ἄτον, ἄτον, ὦμεν, ἄτε, ὦσι.
 Ὑποτ. » τιμῶ, ἄς, ἄ . . .
 Εὐκτική » τιμῶμι, ῶς, ῶ, καὶ τιμῶην, ῶης, ῶη, ῶτον, ῶτην, ῶμεν, ῶτε, ῶεν.
 Προστ. » τίμα, ἄτω, ἄτον, ἄτων, ἄτε, ἄτωσαν καὶ ὄντων.
 Ὀρ. Παρατ. ἐτίμων, ας, α, ἄτον ἄτην, ὦμεν, ἄτε, ων.
 » Μέλλω τιμήσω, Ἀόρ. ἐτίμησα, Παρακ. τετίμηκα, Ὑπερσυν. ἐτετίμηκειν.
 Ἄπαρ. Ἐνεστ. τιμᾶν. Μετ. Ἐνεστ. τιμῶν, ὦσα, ὦν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐνεστ.	τιμῶμαι, ᾶ, τιμᾶται, ἄσθον, ἄσθον, ὤμεθα, ἄσθε, ὦντι.
Ἰ'ποτ. »	τιμῶμαι
Εὐκτικὴ »	τιμῶμην, ᾶο, ᾶτο, ᾶσθον, ᾶσθην, ὤμεθα, ᾶσθε, ᾶντο.
Προστ. »	τιμῶ, ἄσθω, ἄσθω, ἄσθων, ἄσθε, ἄσθωσαν καὶ ἄσθων.
Ὅρ. Παρατ.	ἐτιμῶμην, ἄσο, ἄτο, ἄσθον, ἄσθην, ὤμεθα, ἄσθε, ὦντο.
» Μ.Μέλλωρ	τιμῆσομαι. Π. Μέλλ. τιμηθήσομαι
» Μ. Ἀόρ.	ἐτιμησάμην. Π. Ἀόρ. ἐτιμήθην
» Παρακ.	τετίμημαι. Ἰ'περσ. ἐτετιμήμην
Ἀπαρ. Ἐνεστ.	τιμᾶσθαι. Μετ. Ἐνεστ. τιμώμενος, η, ον.

Β'. ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

44. Τὰ ρήματα τῆς β' συζυγίας ἔχουσι θεματικὸν φωνῆν
:ε· π. χ. ποιῶ=ποιῶ.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐνεστ.	ποιῶ, εἶς, εἶ, εἶτον, εἶτον, οὔμεν, εἶτε, οἷσι.
Ἰ'ποτ. »	ποιῶ, ῆς, ῆ, ἦτον, ἦτον, ὦμεν, ἦτε, ὦσι.
Εὐκτικὴ »	ποιῶμι, εἶς, εἶ καὶ ποιῶν, οἶης, οἶη, οἶτον, οἶτην, οἶμεν, οἶτε, οἶεν.
Προστ. »	ποιεῖ, εἶτω, εἶτον, εἶτων, εἶτε, εἶτωσαν καὶ οὔντων.
Ὅρ. Παρατ.	ἐποιοῦν, εἶς, εἶ, εἶτον, εἶτην, οὔμεν, εἶτε, οὖν.
» Μέλλ.	ποιήσω, Ἀόρ. ἐποίησα, Παρακ. πεποίηκα, Ἰ'περσ. ἐπεποιήκειν.
Ἀπαρ. Ἐνεστ.	ποιεῖν Μετ. Ἐνεστ. ποιῶν, οὔσα, οὔν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐρ. ποιῶμι, ἦ, εἶται, εἶσθον, εἶσθον, οὔμεθα, εἶσθε, οὔνται.

Ἦπ. » ποιῶμι, ἦ, ἦται, ἦσθον, ἦσθον, ὠμεθα, ἦσθε, ὠνται.

Εὐκτ. » ποιόμην, οἶο, οἶτο, οἶσθον, οἶσθην, οἶμεθα, εἶσθε, οἶντο.

Προστ. » ποιού, εἶσθω, εἶσθον, εἶσθων, εἶσθε, εἶσθωσαν καὶ εἶσθων.

Ὅρ. Παρ. ἐποιούμην, οὔ, εἶτο, εἶσθον, εἶσθην, οὔμεθα, εἶσθε, οὔντο.

» Μ. Μέλλ. ποιήσομαι. Π. Μέλλ. ποιηθήσομαι.

» Μ. Ἀόρ. ἐποιήσαμην Π. Ἀόρ. ἐποιήθην

» Παρακ. πεποιήμαι. Ἦπερ. ἐπεποιήμην.

Ἀπαρ. Ἐρεστ. ποιεῖσθαι. Μετ. Ἐρεστ. ποιούμενος, η, ον.

Γ'. ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

45. Εἰς τὴν γ' συζυγίαν τῶν περισπωμένων ἀνήκουσι τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα θεματικὸν φωνῆεν ο· π.χ. δηλώω=δηλῶ.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐρ. δηλῶ, οἶς, οἶ. οὔτον, οὔτον, οὔμεν, οὔτε, οὔσι.

Ἦπ. » δηλῶ, οἶς, οἶ, ὠτον, ὠτον, ὠμεν, ὠτε, ὠπι.

Εὐκτ. » δηλοῖμι, οἶς, οἶ καὶ δηλοῖην, οἶης, οἶη, οἶτον, οἶτην, οἶμεν, οἶτε, οἶεν.

Προστ. » δήλου, οὔτω, οὔτον, οὔτων, οὔτε, οὔτωσαν καὶ οὔντων.

Ὅρ. Παρ. ἐδήλουν, ους, ου, οὔτον, οὔτην, οὔμεν, οὔτε, ουν.

» Μέλλ. δηλώσω. Ἀόρ. ἐδήλωσα, Παρακ. δεδήλωκα, Ἦπερ. ἐδεδήλωκειν.

Ἀπαρ. Ἐρ. δηλοῦν Μετ. Ἐρεστ. δηλῶν, οὔσα, ούν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐρ. δηλοῦμαι, οἶ, οὔται, οὔσθον, οὔσθην, οὔμεθ, οὔσθε, οὔνται.

Ἦπ. » δηλώμαι, οἶ, ὠται, ὠσθον, ὠσθην, ὠμεθ, ὠσθε, ὠνται.

Εὐκτ. » δηλοῖμην, οἶο, οἶτο, οἶσθον, οἶσθην, οἶμεθα, οἶσθε, οἶντο.

Προστ. » δηλοῦ, οὔσθω, οὔσθον, οὔσθων, οὔσθε, οὔσθωσαν, καὶ οὔσθων.

Ὅρ. Παρ. ἐδηλοῦμην, οὔ, οὔτο, οὔσθον, οὔσθην, οὔμεθ, οὔσθε, οὔντο.

» Μ. Μέλλ. δηλώσομαι Π. Μέλλ. δηλωθήσομαι

» Μ. Ἀόρ. ἐδηλωσάμην Π. Ἀόρ. ἐδηλώθη

» Παρακ. δεδήλωμαι Ἦπερσ. ἐδεδηλώμην

Ἀπαρ. Ἐρ. δηλοῦσθι Μετ. Ἐρ. δηλούμενος, η, ου.

Α'. ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ Εἰς ΜΙ

46. Εἰς τὴν α' συζυγίαν τῶν εἰς μι ἀνήκουσιν, ὅσα ῥήματα ἔχουσι θεματικὸν φωνῆεν α· π. χ. ἴστημι.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐρ. ἴστημι, ἴστης, ἴστησι, ἴστατον, ατον, αμεν, ατε, ἄσι...

» Παρατ. ἴσθην, ης, η, ατον, ἄτην, αμεν ατε, ασαν.

» Μέλλ. στήσω Ἀόρωτος α' ἴστησα.

» Ἀόρ. β' ἴστην, ης, η, πτον, ἄτην, ἡμεν, ἡτε, ἡσαν.

» Παρακ. ἴστηκα, ας, ε, ἔττατον, ἔττατον, ἔσταμεν, ατε, ἄσι...

» Ἦπερσ. ἔστήκειν καὶ εἰστήκειν, εἰς, εἰ, ἔττατον, ἔττάτην, ἔσταμεν, ατε, ασαν.

Ἦποτ. Ἐρ. ἰστώ, ἦς, ἦ, ἦτον, ἦτον, ὦμεν, ἦτε, ὦσι.

- εὐκτ. ἐν. ἰσταίνην, ης, ἦ, αἶτον, αἶτην, αἶμεν, αἶτε, αἶεν.
 » ἀόρ. β' σταίνην, ης, ἦ, αἶτον, αἶτην, αἶμεν αἶτε, αἶεν.
 προστ. ἐν. ἰστη, ἰστάτω, ἰστατον, ἄτων, ατε, ἄτωσαν, ἄντων.
 » ἀόρ. β' στῆθι, στήτω, στήτον, ἦτων, ἦτε, ἦτωσαν, ἄντων.
 ἀπαρ. ἐν. ἰσάναι. ἀόρ. β' στῆναι. παρακ. ἐστηκέναι, ἐστάναι.
 μετοχ. » ἰσάς, ἄσθ, αν. ἀόρ. β' στάς, ἄσθ, ἄν.
 » παρ. ἐστηκώς, υἷα, ὅς και ἐστώς, ὠσα, ὠς.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

- *Ορ. ἐνσπ. ἰσταμαι, σαι, ται, σθον, σθον, μεθα, σθε, νται.
 » παρατ. ἰστάμην, σο, το, σθον, σθην, μεθα, σθε, ντο.
 » μ. μέλλ. στήσομαι. π. μέλλ. στηθήσομαι και σταθήσομαι.
 » μ. ἀόρ. α' ἐστησάμην π. ἀόρ. α' ἐστήθην και ἐστάθην.
 » παρακ. ἐσταμαι. ἔπερσ. ἐστάμην.
 ἔποτ. ἐν. ἰσῶμαι, ῆ, ῆται, ῆσθον, ῆσθον, ὠμέθα, ῆσθε, ὠνται.
 Εὐκτ. Ἐνσπ. ἰσταίμην, αἰο, αἶτο, αἶσθον, αἶσθην, αἶμεθα,
 αἶσθε, αἶντο.
 Προστ. Ἐνσπ. ἰστασο, ἀσθω, ασθον, ἀσθων, ασθε, ἀσθωσαν
 και ἀσθων.
 *Απαρ. Ἐνσπ. ἰστασθαι. Μετ. Ἐνσπ. ἰστάμενος, η, ον.

Β' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ Εἰς ΜΙ.

47. Εἰς τὴν συζυγίαν ταύτην ἀνήκουσι τὰ ρήματα τὰ ἔχοντα θεματικὸν φωνῆν ε· π. χ. τίθημι.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

- *Ορσπ. Ἐνσπ. τίθημι, τίθης, τίθησι, τίθητον, ετον, εμεν,
 ετε, έασι.

'Οριστ. Παρατ. ἐτίθην, εἰς, εἰ, εἶτον, ἐτήν, ἐμεν, ἐτε, ἐσαν.

'Οριστ. 'Αόρ. ἔθηκα, ας, ε, ἔθετον, ἐτήν, ἐμεν, ἐτε, ἐσαν.

'Οριστ. Μέλλ. θήσω. Παρακ. τέθεικα. 'Υπερο. ἐτεθείκα.

'Υποτ. 'Ενεστ. τιθῶ, ῆς, ῆ, ῆτον, ῆτον, ὦμεν, ῆτε, ὦσι.

'Υποτ. 'Αόρ. ὅ. θῶ, θῆς, θῆ

Εὐκτ. 'Ενεστ. τιθείην, εἴης, εἴη, εἶτον, εἶτην, εἴμεν, εἴτε, εἴσαν καὶ εἶεν.

Εὐκτ. 'Αόρ. ὅ. θεῖην, εἴης, εἴη . . .

Προστ. 'Ενεστ. τίθει, ἔτω, εἶτον, ἔτων, ἐτε, ἔτωσαν καὶ ἐντων.

Προστ. 'Αόρ. ὅ. θές, θέτω

'Απαρ. 'Ενεστ. τιθέμαι. Μετ. 'Ενεστ. τιθείς, εἶτα, ἐν.

'Απαρ. 'Αόρ. ὅ. θείναι 'Αόρ. ὅ. θείς, εἶσα, ἐν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

'Οριστ. 'Ενεστ. τιθεμι, εἶσι, εἶτι, εἶσθον, εἶσθον, ἐμεθα, εἶσθε, ἐντι.

'Ορ. Παρατ. ἐτιθέμην, εἶσι, εἶτο, εἶσθον, ἐσθήν, ἐμεθα, εἶσθε, ἐντο.

'Οριστ. Μ. Μέλλ. θήσομαι. Π. Μέλλων. τεθήσομαι.

Μ. 'Αόρ. ὅ. ἐθέμην, ου, εἶτο, εἶσθον, ἐσθήν, ἐμεθα, εἶσθε, ἐντο.

Π. 'Αόρ. ἐτίθην. Παρ. τιθείμαι. 'Υπεροβ. ἐτεθείμην.

'Υποτ. 'Ενεστ. τιθῶμαι, ῆ, ῆται, ῆσθον, ῆσθον, ὦμεθα, ῆσθε, ὦνται.

'Υποτ. 'Αόρ. ὅ. θῶμαι, θῆ, θῆται

Εὐκτ. 'Ενεστ. τιθείμην, εἶο, εἶτο, εἶσθον, εἶσθήν, εἶμεθα, εἶσθε, εἶντο.

Εὐκτ. 'Αόρ. ὅ. θείμην, θεῖο, θεῖτο

Προστ. 'Ενεστ. τίθισο, ἐσθω, εἶσθον, ἐσθων, εἶσθε, ἐσθωσαν καὶ ἐσθων.

- Προστ. Ἄορ. Ὑ. θεῶ, θέσθω
 Ἀπαρ. Ἐρεστ. τιθέσθαι. Μετ. Ἐρεστ. τιθέμενος, η, ον.
 » Ἄορ. Ὑ. θέσθαι. » Ἄορ. Ὑ. θέμενος, η, ον.

Γ' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ Εἰς ΜΙ.

48. Εἰς τὴν γ' συζυγίαν τῶν μι ἀνήκουσι τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ο· π. χ. δίδωμι.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

- Ὅρ. Ἐρεστ. δίδωμι, δίδως, δίδωσι, δίδοτον, οτον, ομεν, οτε, ὄσι.
 Ὅρ. Παρατ. ἐδίδουν, ους, ου, οτον, ὄτην, ομεν, οτε, ὄσαν.
 » Ἄορ. ἔδωκα, ας, ε, ἔδοτον, ὄτην, ομεν, οτε, ὄσαν.
 » Μέλλ. δώσω. Παρακ. δέδωκα. Ὑπερσ. ἐδεδώκειν.
 Ὑποτ. Ἐρεστ. δίδῶ, ῶς, ῶ, ὠτον, ὠτον, ὠμεν, ὠτε, ὠσι.
 » Ἄορ. Ὑ. δῶ, δῶς, δῶ
 Ἐνκτ. Ἐρεστ. δίδοιην, ης, η, οίτον, οίτην, οίμεν, οίτε, οίεν.
 » Ἄορ. Ὑ. δοίην, ης, η
 Προστ. Ἐρεστ. δίδου, δίδότω, δίδοτον, ὄτων, οτε, ὄτωσιν καὶ ὄντων.
 Προστ. Ἄορ. Ὑ. δός, δότω, ὄτον, ὄτων, ὄτε, ὄτωσαν καὶ ὄντων.
 Ἀπαρ. Ἐρεστ. δίδουσι. Μετ. Ἐρεστ. δίδούς, οὔσα, ὄν.
 » Ἄορ. Ὑ. δοῦναι. » Ἄορ. Ὑ. δούς, οὔσα, ὄν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

- Ὅριστ. Ἐρεστ. δίδομαι, οσαι, οσαι, οσθον, οσθον, ὄμεθα, ὄσθε, ονται.

Ὅριστ. Παρατ. ἐδιδόμην. εσο, οτο, οσθον, ἔσθην, ἔμεθα, οσθε, οντο.

Ὅρ. Μ. Μέλλ. δώσομαι. Παθ. Μέλλ. δοθήτομαι.

Μ. Ἀόρ. ῶ. ἐδόμην, ου, οτο, οσθον, ἔσθην, ἔμεθα, οσθε, οντο.

Π. Ἀόρ. ἐδέθην. Παρακ. δέδομαι. Ὑπερσ. ἐδεδόμην.

Ὑποτ. Ἐρεστ. διδώμι, ῶ, ῶται, ῶσθον, ῶσθον, ῶμεθα, ῶτιθε, ῶνται.

Ὑποτ. Ἀόρ. ῶ. δῶμαι, δῶ, δῶται . . .

Ἐνκτ. Ἐρεστ. διδοίμην, εἶο, εἶτο, οἶσθον, οἶσθην, ἄμεθα, οἶσθε, εἶντο.

» Ἀόρ. ῶ. δοίμην, οἶο, οἶτο . . .

Προστ. Ἐρεστ. δίδωσο, ἔσθω, οσθον, ἔσθων, οσθε, ἔσθωσαν καὶ ἔσθων.

Προστ. Ἀόρ. ῶ. δοῦ, δέσθω, δέσθον . . .

Ἄπαρ. Ἐρεστ. δίδωσθι. Μετ. Ἐρεστ. δίδόμενος, ἦ, εν.

» Ἀόρ. ῶ. δέσθι. » Ἀόρ. ῶ. δόμενος, ἦ, ον.

Δ' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ.

49. Κατὰ τὴν δ' συζυγίαν τῶν εἰς μι κλίνονται τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα θεματικὸν φωνῆεν υ· π. χ. δείκνυμι.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅριστ. Ἐρεστ. δείκνυμι, δείκνυς, υσι, υτον, υτον, υμεν, υτε, ὑπι.

Ὅριστ. Παρατ. εἰδείκνυ, υς, υ, υτον, ὑτην, υμεν, υτε, υσαν.

Ὅρ. Μέλλ. δείξω. Ἀόρ. εἰδείξα. Παρ. δέδειχα. Ὑ.π. εἰδεδείχην.

Ἵποτ. Ἐριστώσ. δεικνύω, ἦς, ἦ
 Εὐκτ. » δεικνύοιμι, οἰς, οἰ
 Προστ. » δέικνυ, ὑτω, υτον, ὑτων, υτε, ὑτωσαν
 καὶ ὑντῶν.

Ἄπαρ. Ἐρεστ. δεικνύναι. Μετ. Ἐρεστ. δεικνύς, ὑσα, ὑν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅριστ. Ἐριστ. δέικνυμαι, υσαι, υται, υσθον, υσθον, ὤμεθα,
 υσθε, υντσι.

Ὅριστ. Παρατ. ἐδέκνυμην, υτο, υτο, υσθον, υσθην, ὤμεθα,
 υσθε, υντο.

Ὅριστ. Μ. Μέλλ. δειζομαι. Π. Μέλλ. δειχθίσομαι.

Μ. Ἀόρ. ἐδειζίμην. Π. Ἀόρ. ἐδείχθην.

Παρακ. δέδειγμαι. Ἵπερσ. ἐδεδείγμην.

Ἵποτ. Ἐρεστ. δεικνύωμαι, ἦ, ἦται, ἦσθον, ἦσθον, ὤμεθα,
 ἦσθε, ωντσι.

Εὐκτ. Ἐρεστ. δεικνυόμην, οἰο, οἰο, οἰσθον, οἰσθην, οἰμεθα,
 οἰσθε, οἰντο.

Προστ. Ἐρεστ. δεικνυσο, ὤσθω, υσθον, ὤσθων, υσθε, ὤσθωσαν,
 ὤσθων.

Ἄπαρ. Ἐρεστ. δεικνυσθαι. Μετ. Ἐρεστ. δεικνύμενος, τ, εν.

ΤΕΛΟΣ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000006273

009767